

ATHENS VOICE

No 1

FREE PRESS
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
(στοιχεία Focus Bari
2019)

Πρόσωπα

Γιώργος Σεργόπουλος

Μάριος Γιαννάκου

Αντιγόνη Αμανίτου

Φωτεινή Βελεσιώτου

Αργύρης Ξάφης

Δέσποινα Μπεμπεδέλη

Θεοφάνης Τάσης

Δημήτρης Καμαρωτός

Βαρδής Μαρινάκης

Ανθή Ανδρεοπούλου

Γιάννης Φέρτης

Μπάμπης Στόκας

Hooverphonic

**Παγκόσμια
Εβδομάδα
Ανθρωπίνων
Δικαιωμάτων**

Μιλούν: Αχμέντ Μοαβία

Enri Hysenbelli

Κατερίνα Σάλτα

Equal Society

ΦΥΛΛΑΔΙΟ
ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ
#apotalidl

ΤΟ ΜΟΙΡΑΖΕΙΣ ΕΣΥ,
ΒΟΗΘΑΣ ΑΥΤΟΥΣ
ΠΟΥ ΤΟ ΕΧΟΥΝ ΑΝΑΓΚΗ!

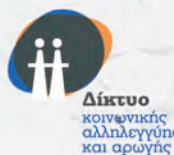

Μπες στο
FYLLADIOPROSFORASAPOTALIDL.GR

ΓΙΝΕ ΚΙ ΕΣΥ ΔΙΑΝΟΜΕΑΣ

ΜΟΙΡΑΣΟΥ ΤΟ ΚΑΛΟ

Κάθε φορά που μοιράζεσαι το Φυλλάδιο Προσφοράς #apotalidl,
προσφέρεις 1€ σε προϊόντα που θα δοθούν στους Οργανισμούς που στηρίζουμε:

Γιατί η αγάπη έχει αξία μόνο όταν τη μοιράζεις και τη μοιράζεσαι.

Δύο 15χρονα αγόρια σε σουπερ μάρκετ, στους ντοματοπελτέδες
«Τι λες τώρα, ρε συ, εδώ να ερχόμαστε, παίζει ωραία μουσική».
(Εκείνη την ώρα ακουγόταν το «There she goes» των La's. Αγία Παρασκευή, Τρίτη απόγευμα)

Πιτσιρικός 4χρονος, δείχνει στη γιαγιά του κηδεϊόχαρτα σε κολόνα
«Γιαγιά, αυτός πέθανε. Τον ξέρεις;»
(Νέος Κόσμος, Σάββατο πρωί)

Δύο υπάλληλοι της Δημοτικής Αστυνομίας κάθονται βαριεστημένοι σε café, όταν χτυπάει το τηλέφωνο του ενός
«Έλα, τι γίνεται;... Μπόμπα έσκασε;... Α, χαχα, καλά... Πού να 'ρχομαι τώρα εκεί, ρε φίλε, μόλις κάθισα... Μπα, άσε, μόλις βγω στη σύνταξη».
(Ακαδημία, Τετάρτη πρωί)

Βραδιά sushi σε εστιατόριο της Αθήνας. Μάγειρας εκθειάζει επί ώρα τις εμπειρίες του σε παρέα
«Μόνο πεπαλαιωμένο κρέας δεν έχω φάει ποτέ. Ξέρεις ποιο;»
 Βαριεστημένος πελάτης
«Τι, αιγυπτιακή μούμια;»
(Γκάζη, Τετάρτη βράδυ)

Ηλικιωμένες κυρίες συζητούν σε café
«Μας έχει τρελάνει. Εμένα, λέει, θέλω να με κάψετε. Αν δεν με κάψετε, θα σκάσω».
(Ιλίσια, Πέμπτη πρωί)

«Μαμασαά, να κάνω λιπιγγοοοοοοοο»
(Παιδάκι που τσιρίζει, με τη μαμά του να το τραβολογάει μπροστά από ένα παρατημένο ηλεκτρικό πατίνι. Σύνταγμα, Κυριακή απόγευμα)

ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΕΝΕΣ
 → panikoval500@gmail.com

Η αγαπημένη στήλη Athens Voices στα ηχεία και τα ακουστικά σας. Οι φωνές της Αθήνας, όσα κρυφακούει ο Γιάννης Νένες στο δρόμο, στο Μετρό, στο γραφείο, σε γνωστά, πολυσύχναστα μέρη αλλά και απίθανα σημεία, κάθε μέρα στο Athens Voice Radio 102.5

ΦΤΙΑΞΕ ΜΟΥ ΤΗ ΜΕΡΑ

Το πιο θαυμάσια φωτισμένο δέντρο της πόλης (στη Βουκουρεστίου)

ΤΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟ ΜΑΣ

Αυτή την εβδομάδα το υπογράφει ο **Mr Brainwash**. Είναι το ψευδώνυμο του γάλλου δημιουργού και pop artist, **Thierry Guetta**, που έχει έδρα το Los Angeles. Η δουλειά του χαιρεί αναγνώρισης από συλλέκτες και από οπαδούς της τέχνης (το 2009 η Μαντόνα τού ζήτησε να σχεδιάσει το εξώφυλλο του «Celebration»). Η γκαλερί Karoroulos Fine Arts τον εκπροσωπεί αποκλειστικά σε Ελλάδα και Κύπρο. Το έργο του εξωφύλλου μας έχει τίτλο «Work well together».

Info~DIET

Της ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗ

Η ΒΙΒΛΙΟΦΙΛΙΚΗ ΑΤΑΚΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

-Πατί έχετε βάλει βιβλία στην εξώπορτα; -Πατάκη είναι.
(Αφιερωμένη στην κ. Άννα Πατάκη για τη γιορτή της)

BILLIE EILISH

Το 17χρονο της χρονιάς. Με το πιο cool ύφος στην ιστορία της pop.

Η ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΜΑΛΑΚΑ

Αν δυσκολεύεστε να διαλέξετε δώρο. Διαβάζεται απολαυστικά και απευθύνεται σε όλους.
(από τις εκδόσεις Παπαδόπουλος)

ΕΠΙΚΑΙΡΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ

-Γεια σας, θέλω να μου βάλετε μελομακάρονα.
 -Σε μικρό, μεσαίο ή μεγάλο κουτί;
 -Σε παλέτα.

ΟΜΟΝΟΙΑ ΠΛΑΣ

Φάτνη με λαμαρίνες.

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ

8 ευρώ το παγωτό του Ψυρρή; Να το λουστείτε μόνοι σας.

ΧΟΤ ΤΟΠΙΚ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

Ποιος είναι ο καλύτερος αφυγραντήρας.

ΒΑΣ. ΣΟΦΙΑΣ

Σε όποιον δεν αρέσει που δεν έχει αστεράκια και αγγελάκια φέτος, μπορεί να κατέβει στη Σταδίου που έχει. Αρκετά το κουράσαμε το θέμα.

ΑΛΛΗ ΜΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΟΔΑ

Βρίσκουν ό,τι σαβούρα έχουν πρόχειρη και τη βάζουν στο μαγαζάκι τους για να κρατάνε θέση πάρκινγκ.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΕΣ ΓΚΡΙΝΙΕΣ

Χαλάρωσε, έρχονται γιορτές αγάπης.

Η συναυλία στη λίμνη

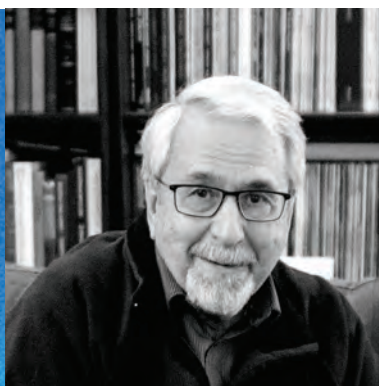
Της ΜΙΚΑΣ ΣΥΜΠΟΥΡΑ

Εικαστική αναπαράσταση της Λίμνης με το πιάνο

Κάθε χρονιά συνήθιζα να κάνω ένα καλό δώρο στη νονά μου με την οποία είχαμε φιλική και στενή, εκτός από συγγενική σχέση, την ημέρα της γιορτής της. Εκείνη όμως τη χρονιά το είχα σχεδιάσει αλλιώς. Ήθελα να της κάνω δώρο κάτι ιδιαίτερο. Ψάχνοντας για εκδηλώσεις έπεσα πάνω στις λέξεις: «Παραμύθια και μαγεία» και η «Λίμνη των ήχων». Οι λέξεις αυτές ήταν που με μάγεψαν ώστε να πραγματοποιήσω αυτό το δώρο. Ήταν γύρω στις οκτώ, όταν φτάσαμε στη λίμνη της Βουλιαγμένης και ακόμα είχε φως. Η επιφάνεια της λίμνης ρυτιδιάζε από το ελαφρό αεράκι, ενώ τα γύρω ψηλοκρεμαστά βράχια ήταν ελαφρώς φωτισμένα με ένα πορτοκαλί γλυκό φως. Οι ήχοι από τα διάφορα πουλιά και τις νυχτερίδες που φώλιαζαν στα βράχια διέκοπταν την ησυχία πριν ξεκινήσει η συναυλία. Τα τραπέζια και οι καρέκλες στρωμένα στα άσπρα με κερί. Ατμόσφαιρα κοκτέιλ. Ο κόσμος ερχόταν με κομψό ντύσιμο. Στο πλάι της λίμνης ήταν τοποθετημένο ένα πιάνο με ουρά και από πίσω η ορχήστρα. Εμείς καθίσαμε στην προβλήτα έχοντας περιμετρική θέα. Τους πρόσφερα ποτά. Και έπειτα με τη θριαμβευτική είσοδο του μαέστρου Δ. Γραμμένου ξεκίνησε η συναυλία με τη συμμετοχή της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης, με σολίστ την πιανίστα Anna Fedorova. Και τότε ήταν που η Μαρία απογειώθηκε και χάθηκε το βλέμμα της σε μια εσωτερική ονειροπόληση που ομοιά της δεν πιστεύω να είχε ξαναζήσει. Εγείρα κοντά της για να την προστατεύσω από το δροσερό αεράκι. Οι ήχοι της μουσικής ξεχύνονταν γλυκά από τον χώρο της ορχήστρας και ταξίδευαν στην επιφάνεια της λίμνης. Το βλέμμα μας χανόταν στο νερό, που σχημάτιζε συμμετρικά σχήματα και μετά ηρεμούσε και πάλι. Μουσική φτιαγμένη για νερά, νεράιδες και ζωτικά από μεγάλους κλασικούς συνθέτες. Η μορφή του νέου μαέστρου με το κομψό ανάστημα και η όμορφη πιανίστα με το πριγκιπικό μακρύ φόρεμα μας μάγεψαν και μας μετέφεραν σε χρόνους αλλοτινούς, τότε που τα παραμύθια ήταν μορφή διασκέδασης για μικρούς και μεγάλους. Αυτό ήθελα ακριβώς. Αυτό το δώρο ήταν το μεγαλύτερο και πιο εμπνευσμένο δώρο που έκανα ποτέ.

**Νάνος Βαλαωρίτης
Σωτήρης Γκορίτσας
Νίκος Δήμου
Μαρία Ευθυμίου
Ζυράννα Ζατέλη
Άλκη Ζέη
Πέγκυ Ζουμπουλάκη
Γιώργος Καμίνης
Μανόλης Κορρές
Μιχάλης Μυτακίδης
Λίνα Νικολακοπούλου
Λευτέρης Παπαδόπουλος
Λάκης Παπαστάθης
Τίτος Πατρίκιος
Γιάννης Πετρίδης
Κατερίνα Αγγελάκη Ρουκ
Διονύσης Σιμόπουλος
Θεόδωρος Τερζόπουλος
Κωνσταντίνος Τζούμας
Κώστας Τσόκλης
Σταμάτης Φασουλής**

**ΤΙΣ ΞΕΧΩΡΙΣΤΕΣ
ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥΣ
ΘΑ ΜΑΣ ΔΙΗΓΗΘΟΥΝ
ΖΩΤΑΝΑ
ΟΙ ΙΔΙΟΙ ΣΤΗΝ
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ
ΠΟΥ ΘΑ ΓΙΝΕΙ
ΤΗΝ ΤΕΤΑΡΤΗ
18/12
ΣΤΙΣ 21.00 ΣΤΟ
PUBLIC
ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ**

Μάκης Προβατάς

21

ΥΠΕΡΟΧΟΙ
ΕΛΛΗΝΕΣ

μιλούν για την

ΑΘΗΝΑ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

ATHENS
voicebooks

To **OPEN MALL**
VALAORITOU & VOUKOURESTIOU
THE BEATING HEART OF ATHENS

σας καλεί

Christmas

STREET PARTY

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 13/12/2019

16.00 - 22.00

LIVE RADIO SHOW

LIVE
Η ΠΑΡΙΖΙΑΝΑ

Κώστας ΜΑΡΤΑΚΗΣ - Αντώνης ΛΟΥΔΑΡΟΣ
Ορχήστρα Μίμης ΠΛΕΣΣΑΣ

102.5
ATHENS
VOICE
RADIO

JAZZ CONCERT

MOTTET

ΚΛΗΡΩΣΕΙΣ ΜΕ ΔΩΡΑ • DJ SET

URBANLINES

Νέος Κόσμος

Της ΕΛΕΝΗΣ ΧΕΛΙΩΤΗ

Είναι Σάββατο βράδυ, τελευταίο δρομολόγιο της κόκκινης γραμμής προς Ελληνικό. Η πλατφόρμα στην οποία περιμένω γεμάτη. Μέσος όρος ηλικίας 25. Τον ανεβάζω σημαντικά. Στο Σύνταγμα που είμαστε πάντα αδειάζει για να γεμίσει. Βρίσκω να κάτω ως εκ θαύματος. Κάθομαι και χαμογελάω σκεπτόμενη ότι στο προηγούμενο τρένο της μπλε γραμμής ένα παλικαράκι γύρω στα 20 σπκώθηκε και πρόσφερε τη θέση του σε μια κοπέλα της ηλικίας μου που ήταν έγκυος (πολύ έγκυος όμως) και η οποία ήρθε και στάθηκε μπροστά μου. Παραδόξως απέρριψε τη θέση.

Κοιτάω έξω από το παράθυρο και σκέφτομαι τι junk θα φάω, παρόλο που είναι 2:30 το πρωί, ενώ με την άκρη του ματιού μου βλέπω ένα νέο παιδί απέναντί μου και κουνάει τα χέρια του, να ανοιγοκλείνει το στόμα του αλλά να μη βγάζει ήχο. Γυρνάω το κεφάλι μου ελαφρά και τον κοιτάω. Δεν είναι πάνω από 20 χρονών και προφανώς είναι κωφάλαλος. Επικοινωνεί με την κοπελίτσα που κάθεται δίπλα μου. Τους παρατηρώ όσο πιο διακριτικά μπορώ για περίπου 2-3 στάσεις αλλά δεν μπορώ να καταλάβω τίποτα. Εάν η κοπέλτα είναι φιλική ή εχθρική, εάν αναλύουν κάτι ή σχολιάζουν. Τα πρόσωπά τους είναι ευχάριστα μεν, ουδέτερα δε. Μιλάνε την αθόρυβη γλώσσα. Δεν μπορώ να μάθω τίποτα γι' αυτούς.

Πριν προλάβω να κάνω όλες τις κλισέ σκέψεις για το πώς μπορεί να είναι η ζωή χωρίς ήχο, ομιλία και μουσική, μου τραβάει την προσοχή μια παρέα 17χρονων. Τέσσερα αγόρια και 3 κορίτσια. Ξεκίνησα να ακούω την κοπέλτα τους όταν κορόιδευαν το ένα αγόρι για το επίθετό του. Ήταν ίδιο με κάποιου γνωστού (δεν τον ήξερα) και τον ρωτούσαν αν είναι ο πατέρας του. Ήταν ωραία παρέα, ομοιόμορφη, μια παρέα που θα ήθελα να είχα στην ηλικία τους. Μιλούσαν όμορφα, μου έδωσε μια αίσθηση αισιοδοξίας. Πρόσεξα ότι τα κορίτσια μιλούσαν μεταξύ τους, δεν συμμετείχαν στην πλάκα. Αφού το αστείο με τη συνωμμία πάλιωσε, ο προφανής αρχηγός της ομάδας στράφηκε προς ένα άλλο αρσενικό μέλος.

«Εχετε πάει στα Αναφιώτικα; Είναι αυτή η περιοχή με τα σκαλάκια που είναι πάντα τίγκα στον κόσμο. Θα το 'χετε δει σίγουρα σε κάποιο στόρι. Μερικά μαγαζιά δεν έχουν καν να κάτσει, έχουν βάλει μαξιλάρια στα σκαλιά». «Σοβαρά τώρα;» λέει ένας άλλος. «Ναι ρε, είναι εκεί που πάει ο Νίκος τη Μιρέλα και παραγγέλνει πορτοκαλάδα για να μην πληρώσει πολλά». «Όχι, δεν κατάλαβες» πετάγεται ο Νίκος, «έχω μάθει όλα τα στενάκια εκεί κοντά και της λέω, έλα μωρέ, μην κάτσουμε μες στον κόσμο, πάμε μια βολτούλα οι δυο μας. Και μετά από ώρα με ρωτάει, μα πού με πας;» Γελάνε όλοι. Γέλασα και εγώ.

Τα κορίτσια δεν ξέρω καν αν άκουγαν. Τους χάζευα ανενόχλητη, δεν με κοιτούσαν. Θυμάμαι πόσο ενήλικες και μεγάλοι μου φαινότουσαν

οι 30άρηδες στα 17. Ένας άλλος κόσμος. Τους χάρηκα, αλλά δεν τους ζήλεψα. Δεν θα 'θελα ποτέ να επιστρέψω σ' εκείνα τα χρόνια. Όλα είναι φαινόμενα δύσκολα, και όλοι είναι εναντίον σου. Δεν σε καταλαβαίνει κανείς και η παραμικρή αναποδιά σημαίνει το τέλος του κόσμου.

Παλιά θα είχα την επιθυμία να τους μιλήσω, να τους κάνω να καταλάβουν τι έχει σημασία και τι όχι. Είμαστε όμως έτσι φτιαγμένοι σε αυτή την ηλικία ώστε να μην μπορούμε να «ακούσουμε», ίσως είναι καλύτερα έτσι. Η σοφία, η ωρίμανση, οφείλει να έρθει (εάν έρθει) εμπειρικά, όχι φυτευτά. Θα πήγαινα πίσω, αλλά όχι εκεί. Θα πήγαινα σε στιγμές και θα άφηνα γράμματα ενθάρρυνσης, όχι αποφυγής. Μικρά tips που θα μ'έκαναν να αναρωτηθώ λίγο παραπάνω. Μόνο εμένα θα «άκουγε» ο νεότερός μου εαυτός.

Σκέφτομαι ξανά την ταινία «Another Earth». Κοιτάω τα παιδιά που θορυβούν πίσω μου και αυτά που από έλλειψη επιλογής σιωπούν μπροστά μου. Πώς τα κάνεις να ακούσουν; Και γιατί; Για να νιώσεις καλύτερα ή γιατί έχεις κάτι να πεις; Αν είναι τόσο σημαντικό γιατί απλά να μην τους δείξεις; Lead by example. Η εν λόγω ταινία μάς λέει ότι μια μέρα ξαφνικά εμφανίζεται στην τροχιά μας μια άλλη γη, πανομοιότυπη με τη δική μας, την οποία και ονομάζουμε Earth 2. Μέχρι τη στιγμή της εμφάνισής της ό,τι είχε διαδραματιστεί εδώ, είχε και εκεί. Ο εαυτός σου είχε κάνει όλες τις ίδιες επιλογές. Μέχρι εκείνη τη στιγμή.

Εμείς, η Γη 1, κάναμε έναν διαγωνισμό στον οποίο οι νικητές πάνε στη 2 να γνωρίσουν τους άλλους εαυτούς τους. Θα πήγαινες; Μέχρι να τελειώσει η ταινία ήξερα ήδη τι ερωτήσεις θα του κάνω. Τα παιδιά αυτά γύρω μου πώς θα το διακωμωδούσαν; Πόσο ανάλαφρα θα το αντιμετώπιζαν; Η κοπέλα στα αριστερά μου είχε σταματήσει να κουνάει τα χέρια της. Εάν γνώριζα τη γλώσσα της πιθανόν να τη ρωτούσα. Δεν ξέρω εάν ίσως διαβάξει και χείλη. Ήταν γλυκιά, ήρεμη, όμορφη. Φαινόταν χαρούμενη.

Σκέφτομαι πόσο δύσκολο πρέπει να είναι γι' αυτήν, κι όμως χαμογελάει. Πόσο δύσκολο ακόμα και να της αρέσει ένα από αυτά τα αγόρια. Και του αρέσει εκείνου, και την πλησιάζει. Και τον καταλαβαίνει γιατί διαβάζει τις λέξεις στα χείλη του. Πώς θα του το πει; Τι αισθάνεται... τι θέλει... Εκείνος; Θα μείνει τώρα που ξέρει; Εκείνη ίσως έμενε σ' αυτή τη γη ελπίζοντας ότι, στη 2, ο άλλος εαυτός της μπορεί να την ακούσει. ●

Κοιτάω τα παιδιά που θορυβούν πίσω μου και αυτά που από έλλειψη επιλογής σιωπούν μπροστά μου. Πώς τα κάνεις να ακούσουν;

ΘΕΑΤΡΟ

19—21.12.19

ONASSIS
STEGI

onassis.org

**GRANMA:
TROMBONES
FROM HAVANA**
STEFAN KAEGI-RIMINI PROTOKOLL

ATHENS ID

Πού ήταν το πρώτο σας σπίτι;
Στους Θρακομακεδόνες.

Σε ποιες γειτονιές της Αθήνας έχετε ζήσει;

Έχω μείνει Αγία Παρασκευή, Νέα Σμύρνη, Κηφισιά, Μενίδι, και τώρα Χαλάνδρι.

Τι σας λείπει από την Αθήνα της παιδικής σας ηλικίας;

Οι αλάνες, το παιχνίδι έξω, το χώμα.

Ποιο είναι το πρώτο αθηναϊκό στιγμιότυπο που θυμάστε;

Τα πρώτα θερινά σινεμά που πήγα.

Ένα επίθετο που χαρακτηρίζει ακριβώς τους Αθηναίους;

Τρελαμένοι.

Ένα επίθετο που δεν ταιριάζει καθόλου στους Αθηναίους;

Ήρεμοι.

Ο μεγαλύτερος αθηναϊκός σας φόβος;

Να χαθεί η Ακρόπολη.

Αν μπορούσατε να αλλάξετε ένα πράγμα στην Αθήνα ποιο θα ήταν αυτό;

Θα έφτιαχνα το κέντρο πιο ανθρώπινο.

Αν η Αθήνα ήταν ένα πρόσωπο, ποιο θα ήταν;

Η Ειρήνη Παππά.

Τα 3 πράγματα που σας αρέσουν περισσότερο στην πόλη;

Η Πλάκα, η Ακρόπολη και όλο το κομμάτι από τα Εξάρχεια στο Κολωνάκι.

Τα 3 πράγματα που, αν έλειπαν, θα την έκαναν λίγο ομορφότερη;

Οι άσχημες πολυκατοικίες. Η κίνηση. Τα ταξί.

Ποιο είναι το πιο αθηναϊκό τραγούδι;

Οι Κατσιμικαίοι έχουν γράψει το «Αθήνα» (1989), ένα τραγούδι για την πόλη.

Ποιος σκηνοθέτης θα θέλατε να κάνει μια ταινία για την Αθήνα;

Ο Αλμοδόβαρ.

Η πιο τυπική αθηναϊκή ταινία που έχετε δει;

«Η ωραία των Αθηνών».

Το πρώτο πράγμα που θα κάνατε, αν ήσασταν δήμαρχος για μια μέρα;

Θα έβαζα όλα τα συγκροτήματα που έχει η πόλη να παίξουν στους δρόμους.

Αγαπημένος περίπατος;

Η Πλάκα και η Ακρόπολη.

Η πιο τρελή αθηναϊκή ιστορία που έχετε ζήσει;

Όλη η δεκαετία του '80 ήταν μια τρελή ιστορία.

Αγαπημένος αθηναϊκός ήχος;

Τα πουλιά στον Κήπο.

Πού αλλού θα μπορούσατε να ζήσετε;

Στην Καλαμάτα.

Αγαπημένος συναυλιακός χώρος;

Ο Λυκαβηττός.

Μια συναυλία που δεν θα ξεχάσετε ποτέ.

Pink Floyd στο Ολυμπιακό Στάδιο.

Peter Gabriel στον Λυκαβηττό.

Η πρώτη συναυλία που παίξατε;

Ήταν στους Αγίους Αναργύρους.

Το πιο τρελό σας όνειρο;

Να παίξω μαζί με τον David Gilmour στη σκηνή.

Τι ετοιμάζετε για τις εμφανίσεις με τους Πυξ Λαξ στην «Οδό Λυσίου»;

Μια αναδρομή στο παρελθόν με τραγούδια που δεν παίζουμε συχνά. Κάθε βραδιά θα είναι διαφορετική. Θα έχει μια βάση αλλά και πολύ χωματόδρομο.

Πώς θα χαρακτηρίζατε τον Φίλιππο Πλιάτσικα με μια λέξη;

Επιστήμων.

Τι εκτιμάτε περισσότερο στη φιλία;

Την καθαρότητα και τη συμπόνια.

Προτιμάτε τα στάδια ή τους μικρούς χώρους για τις συναυλίες;

Μου αρέσουν οι μικροί χώροι.

Οι μεγάλοι δεν έχουν κάτι ξεχωριστό για μένα. Παρά μόνο να μεγαλώνει λίγο το εγώ σου.

Πώς ήταν αυτή η δεκαετία που φεύγει;

Δεν μπορώ να πω ότι ήταν και η καλύτερη.

Ποια ήταν η πιο δημιουργική περίοδος;

Στις αρχές των Πυξ Λαξ, το '80, γιατί όλα ήταν πολύ πιο αγνά, πολύ πιο ανθρώπινα.

Μελλοντικά σχέδια;

Δεν ασχολούμαι με το μέλλον.

INFO

Ο Μπάμπης Στόκας είναι τραγουδοποιός. Από τις 6 Δεκεμβρίου και κάθε Παρασκευή και Σάββατο ξεκινούν οι εμφανίσεις των Πυξ Λαξ στη νέα μουσική σκηνή «Οδός Λυσίου» στη Πλάκα.

Ο ΣΥΝΔΗΜΙΟΥΡΓΟΣ ΤΩΝ ΠΥΞ ΛΑΞ ΜΙΛΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΚΗ ΤΟΥ ΑΘΗΝΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΜΦΑΝΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΠΛΑΚΑ

ΜΠΑΜΠΗΣ ΣΤΟΚΑΣ

«Ο Φίλιππος Πλιάτσικα είναι επιστήμων»

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
ΦΩΤΟ: ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΑΡΓΕΤΟΥΣΑΚΗΣ

SWATCH STORES: ΑΘΗΝΑ: ΠΛΑΚΑ, 210 3310548 | ΣΥΝΤΑΓΜΑ, 210 3313833 | ΚΟΛΩΝΑΚΙ, 210 7239708
| ΟΜΟΝΟΙΑ, 210 3213328 | ΜΑΡΟΥΣΙ: THE MALL, 210 6197472 | ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ, 210 5789720 | ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: 2310 284988

swatch
S W I S S M A D E

Όσο περνούν τα χρόνια, γινόμαστε όλο και πιο εύθικτοι, όλο και ευπαθείς: μεταμορφωνόμαστε σε «χιονονιφάδες». Ο όρος αποδίδεται στη γενιά Z, στους νέους μετά τους Millennials (και στους ίδιους τους Millennials) που έχουν αποκτήσει μια αλλόκοτη ψυχοσύνθεση μοναδικότητας και εξαιρετισμού· νομίζω όμως ότι μας αφορά όλους. Οικογένεια, σχολείο και τεχνολογία συμβάλλουν στη διαμόρφωση ανθρώπων που πιστεύουν ότι τα δικαιούνται όλα κι ότι ο κόσμος τούς χρωστάει επειδή είχε τη μεγάλη τύχη να γεννηθούν μέσα του. Αυτή η στάση διαχέεται σε ολόκληρη την κοινωνία και είναι αμφίδρομη: όλο και περισσότεροι άνθρωποι βλέπουν τον εαυτό τους στο κέντρο του σύμπαντος, με ιδιαίτερη ταυτότητα και ικανότητες που ίσως δεν αναγνωρίζονται αρκετά. Ο εγωτισμός τους δεν συνεπάγεται ισχυρά άτομα, αλλά μάλλον υπερβολικά ευσυγκίνητα και εύθραυστα: μπορούν να λιώσουν σαν τις νιφάδες από ένα αρνητικό σχόλιο, από ένα επιτιμητικό βλέμμα, από ένα στρεσογόνο παράγοντα.

Παρατηρείται τάση εκθάλυσης με την παραδοσιακή έννοια του όρου: μαλθακότητα, ωραιοπάθεια μαζί με έλλειψη αυτοπεποίθησης, τρωτότητα – μια μορφή ευνουχιισμού. Οι περισσότεροι άνθρωποι προβάλλονται εύκολα, δεν αντέχουν γνώμες που δεν συμφωνούν με τις δικές τους και εμφανίζουν ψυχοσωματικά συμπτώματα από αιτίες που θα φαινόταν ανεπαρκείς σε προηγούμενες εποχές. Η υπερβολική οικογενειακή προστατευτικότητα, η αβρότητα της σχολικής παιδείας, η χαλαρότητα και το ότι καλομαθαίνουμε ή κακομαθαίνουμε από μικροί, δημιουργούν, εκτός από τη σύγχρονη εκδοχή του μαμόθρεφτου, άτομα με ιδιότητες της βικτοριανής εποχής: ασθενικοί και πληγωμένοι ήρωες και ηρωίδες της καθημερινότητας που ταράζονται (που «αγχώνονται») με το παραμικρό· που σπεύδουν να καταγγείλουν ως εκφοβισμό και παρενόχληση οποιαδήποτε συμπεριφορά δεν τους επαινεί και δεν τους κολακεύει.

Μολονότι μέσα από τα ηλεκτρονικά δίκτυα οι άνθρωποι εκτίθενται όλο και περισσότερο, τοποθετώντας εθελοντικά τον εαυτό τους στο αδιάκριτο βλέμμα και στην κρίση των άλλων, φαίνεται ότι δεν αντέχουν τις συνέπειες αυτής της έκθεσης. Στην πραγματικότητα, η γενιά Z και τα μεγάλα τμήματα του πληθυσμού που επηρεάζονται από το καινούργιο, το τρέχον, το trendy, διεκδικούν τόσο στα δίκτυα όσο και στην αληθινή ζωή τη «δι-αφορετικότητα»: «Είμαι ιδιαίτερο άτομο, άρα καλύτερο και πιο ενδιαφέρον από σένα». Όταν πιστεύουμε ή θέλουμε να πιστεύουμε ότι είμαστε «ιδιαίτερα άτομα» κι ότι αυτό μας προσδίδει υπεραξία, ζητάμε από τους άλλους ειδική μεταχείριση – κι αν δεν την απολαμβάνουμε, αν δεν μας την παρέχουν, καταρρέουμε ή γινόμαστε έξαλλοι. Η συμπεριφορά της παλιάς πριμαντόνας έχει γενικευτεί. Ακόμα και ο Αμερικανός πρόεδρος, ενώ

ΣΚΑΣΕ ΚΑΙ ΚΟΛΥΜΠΑ

Της ΣΩΤΗΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

προσβάλλει τους πάντες, είναι μια ευπαθής χιονονιφάδα: δεν αντέχει την κριτική, πολύ λιγότερο την εξύβριση. Με κάθε απόρριψη κάνει το έδαφος κάτω από τα πόδια του και ξεστομίζει όλο και περισσότερες βλακειές.

Όλα αρχίζουν από τα αμερικανικά πανεπιστήμια που δίνουν τον τόνο. Η πολιτική ορθότητα, την οποία έχουμε ήδη πληρώσει πολύ ακριβά στην πολιτική – με πολύ συντηρητικές ανακρούσεις και με επιστροφή στη γλώσσα της βαρβαρότητας – στηρίζεται σε αυτή την υπερευαίσθησία, στην αδυναμία του ατόμου να υπερασπιστεί τον εαυτό του και να νιώσει ασφάλεια μέσα στον κόσμο. Οι φοιτητές-χιονονιφάδες που θεωρούν προσβλητικό ό,τι ακούγεται και συμβαίνει – προσβλητικό για τις γυναίκες, προσβλητικό για τους γκέι, προσβλητικό για τους μουσουλμάνους, για τους βουδιστές, για τους Σιχ, για

τους ινδουιστές, για τα ζώα, για τους υπέρβαρους, για τους ηλικιωμένους – μπορούν να φτάσουν σε ακρότητες που θα ήταν κωμικές, αν δεν ήταν φασιστοειδείς. Στο πανεπιστήμιο του Γέιλ, οι φοιτητές δήλωσαν ότι οι μεταμφιέσεις στη γιορτή του Χάλογουιν ήταν προσβλητικές για τις μάγισσες, κι ότι, εν πάση περιπτώσει η πολιτιστική οικειοποίηση «ξένων» μύθων και «ξένης» κουλτούρας είναι αναίτητη κλοπή. Υπό αυτή την έννοια, η οικειοποίηση των νέγκρικων μπλουζ από τους λευκούς μουσικούς είναι κλοπή και προσβάλλει την αφροαμερικανική κοινότητα. Και πάει λέγοντας: μπορώ να αραδιάσω πλήθος παραδειγμάτων.

Αυτή η συλλογιστική οδηγεί σε κοινωνική κατάτμηση και επιμέρους εθνικιστική σπασμωδικότητα. Αλλά κυρίως επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο βλέπουμε τα παιδιά και τους νέους: σαν μοναδικά, ανώτερα όντα με θαυμαστές αρετές που αξίζουν να τους δοθεί ο κόσμος ως δώρο σ' ένα κουτί με φανταχτερό περιτύλιγμα. Αυτή η φιλοσοφία της διαπαιδαγώγησης δεν δημιουργεί ευτυχισμένους ανθρώπους, αλλά υπερβολικά απαιτητικούς, χωρίς αντοχή, ευελιξία, χιούμορ – ακόμα και χωρίς στοιχειώδη δημοκρατική συνείδηση που συνεπάγεται την αναγνώριση της ελευθερίας του λόγου των άλλων ανθρώπων. Δημιουργεί, επίσης, πολλές ψυχικές διαταραχές οι οποίες είτε εκλαμβάνονται ως μία ακόμα ιδιαιτερότητα που δήθεν εμπλουτίζει το άτομο, είτε δεν λαμβάνονται καθόλου υπόψη. Μέχρι, φυσικά, το παιδί να σαλτάρει από το παράθυρο ή να σκοτώσει εφτά συμμαθητές του με καρμπίνα.

Γίνεται πολύς λόγος για «ασφαλείς χώρους» όπου κανείς δεν θα μας προσβάλλει, δεν θα μας επικρίνει και δεν θα εκφράζει γνώμες που ταραίζουν την ευαίσθητη ψυχή μας. Το κίνημα εναντίον της ελευθερίας του λόγου έχει ακριβώς αυτό τον στόχο: να μη στενοχωριέται κανείς από τους υποτιθέμενους καλούς και ευαίσθητους. Οι πραγματιστικές αντιλήψεις εξοστρακίζονται ως σκληρές και απάνθρωπες· η κεντρική ιδέα είναι να είμαστε πλήρεις ηδύτητας και να συμφωνούμε αποπνικτικά. Όχι ότι οι νιφάδες είναι πλήρεις ηδύτητας: σε μεγάλους αριθμούς γίνονται χιονοστιβάδα και απειλούν να μας θάψουν όλους.

Αν συνεχίσουμε έτσι θα καταλήξουμε όλοι μας φαντασιακά θύματα: της οικογένειας, του σχολείου, του συστήματος, του κράτους, της γραφειοκρατίας ή του κτηματολογίου, όπως μου είπε προχθές ένας συμπαθέστατος κύριος («Είμαι θύμα της τρομοκρατίας του κτηματολογίου»). Το ζήτημα μπορεί να συνοψιστεί στην αυτογνωσία και στην επίγνωση ότι η ζωή είναι δύσκολη και επικίνδυνη για όλους. Αντί να αναζητούμε ενόχους και θύτες, αντί να μωλωπιζόμαστε τόσο εύκολα, η συμβουλή μου θα ήταν: Σκάσε και κολύμπα. **Α**

ΟΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΣΤΙΚΕΣ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΕΞΟΣΤΡΑΚΙΖΟΝΤΑΙ ΩΣ ΣΚΛΗΡΕΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΘΡΩΠΕΣ· Η ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΙΔΕΑ ΕΙΝΑΙ ΝΑ ΕΙΜΑΣΤΕ ΠΛΗΡΕΙΣ ΗΔΥΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΝΑ ΣΥΜΦΩΝΟΥΜΕ ΑΠΟΠΝΙΚΤΙΚΑ

· ΑΥΤΕΣ ΤΙΣ ΓΙΟΡΤΕΣ ·

ΤΟ

**ΔΩΡΟ
ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ**

· ΕΡΧΕΤΑΙ ΣΕ ΠΑΚΕΤΟ ·

· ΤΩΝ 5 ·

**ΣΙΓΟΥΡΑ 1
ΚΕΡΔΙΖΕΙ!**

ΣΚΡΑΤΣ
Τύχη στη στιγμή

ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΕ
**ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ,
ΛΑΧΕΙΟΠΩΛΕΣ
& MINI ΜΑΡΚΕΤ**

ΤΟ ΣΚΡΑΤΣ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ Α.Ε. – ΜΕΛΟΣ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΟΠΑΠ.

ΑΡΜΟΔΙΟΣ ΡΥΘΜΙΣΤΗΣ: ΕΕΕΠ - Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΓΝΙΑ ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ ΜΟΝΟ ΣΕ ΑΤΟΜΑ ΑΝΩ ΤΩΝ 18 ΕΤΩΝ.
Η ΣΥΧΝΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΕΝΕΧΕΙ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΕΘΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΠΛΕΙΑΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ - ΓΡΑΜΜΗ ΣΤΗΡΙΞΗΣ: 1114

 ΠΑΙΞΕ ΥΠΕΥΘΩΝΑ

ΞΕΝΟΣ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΗΣ

ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ ΣΤΗΝ ΚΟΚΚΙΝΗ ΒΙΕΝΝΗ

Του ΜΑΝΟΥ ΜΑΤΣΑΓΓΑΝΗ

Σύμφωνα με τον ετήσιο δείκτη του περιοδικού Economist για την ποιότητα ζωής σε 140 πόλεις του κόσμου, την κορυφαία θέση της βαθμολογίας καταλαμβάνει –και μάλιστα για δεύτερη συνεχή χρονιά– η Βιέννη. Ο ανταποκριτής σας, ο οποίος τυχαίνει να βρίσκεται στην αυστριακή πρωτεύουσα για επίσκεψη εργασίας, είναι ικανοποιημένος με την τύχη του και αναρωτιέται ποιο είναι το μυστικό της επιτυχίας της πόλης που τον φιλοξενεί. Ο δείκτης του Economist λαμβάνει υπόψη 30 παράγοντες, από το κόστος διαβίωσης έως την εγκληματικότητα, και από το επίπεδο των δημόσιων συγκοινωνιών έως εκείνο των νοσοκομείων και των σχολείων, μαζί φυσικά με την ποιότητα και την ποικιλία της πολιτιστικής ζωής. Σε όλα αυτά, όπως διαπιστώνουν εκατομμύρια επισκέπτες κάθε χρόνο (μεταξύ τους ασυνήθιστα πολλοί Έλληνες), η Βιέννη αριστεύει.

Το θέμα είναι πώς τα έχει καταφέρει. Η διαμόρφωση των χαρακτηριστικών που συνθέτουν την ποιότητα ζωής σε μια πόλη (ή σε μια χώρα) είναι μακρόχρονη διαδικασία που σε μεγάλο βαθμό εξαρτάται από τους θεσμούς και τις δημόσιες πολιτικές, που με τη σειρά τους επηρεάζουν τις νοοτροπίες και τις συμπεριφορές. Για παράδειγμα, θα μπορούσε κανείς ευλόγως να υποστηρίξει ότι η ελαφριά και πρόσχαρη διάθεση για την οποία φημίζονται οι Αυστριακοί δεν είναι άσχετη με την επιλογή της δυναστείας των Αψβούργων τον 15ο και 16ο αιώνα να επεκτείνουν τα όρια της κυριαρχίας τους μέσω μιας σειράς στρατηγικά επιλεγμένων γάμων των γόνων τους με εκείνους άλλων βασιλικών οικογενειών από τη Βουργουνδία, από την Καστίλλη, από τη Βοημία και από την Ουγγαρία. Εξού και η γνωστή ρήση: «Ας κάνουν πολέμους οι άλλοι, εσύ ευτυχισμένη Αυστρία κάνε γάμους. Όσα στους άλλους δίνει ο Άρης, σε σένα τα δίνει η Αφροδίτη».

(Βέβαια, στο πέρασμα του χρόνου, η Αυστροουγγρική Αυτοκρατορία έκανε και πολέμους, προσπαθώντας να αποτρέψει την ανεξαρτητοποίηση διαφόρων εθνοτήτων υπό την κυριαρχία της. Στο Μιλάνο, τον Μάρτιο 1848, μετά από οδομαχίες πέντε ημερών, οι εξεγερμένοι πολίτες ανάγκασαν τους 13.000 στρατιώτες της φρουράς να αποσυρθούν από την πόλη, παρά την πεισματική –και αιματηρή– αντίσταση του βετεράνου διοικητή της στρατηγού Radetzky, του γνωστού εμβρατίου. Αλλά αυτή είναι άλλη ιστορία.)

Ο ανταποκριτής σας είναι πιθανώς επηρεασμένος από το αντικείμενο της έρευνάς του εδώ στη Βιέννη: την πολιτική κατοικίας. Ο βασικός λόγος που το κόστος ζωής στην πόλη κυμαίνεται σε τόσο λογικά επίπεδα είναι ότι

τα δύο τρίτα των κατοίκων ζούνε σε διαμερίσματα που είτε επιδοτούνται από τη δημοτική αρχή είτε ανήκουν σε αυτήν. Όχι μόνο οι φτωχοί, αλλά και μεγάλο μέρος της μεσαίας τάξης. Πρόκειται για διαμερίσματα λιτά αλλά λειτουργικά, φωτεινά, σε κτίρια διάσπαρτα στο κέντρο της πόλης (αντί σε κάποιο υποβαθμισμένο προάστιο-γκέτο), σχεδιασμένα από τους καλύτερους αρχιτέκτονες.

Η ιστορία της κοινωνικής κατοικίας στη Βιέννη, μια ιστορία συναρπαστική, ξεκινά πριν από 100 ακριβώς χρόνια. Το τέλος του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου σημαίνει το τέλος της Αυστροουγγρικής Αυτοκρατορίας. Η ανεξαρτησία της Ουγγαρίας και της Τσεχοσλοβακίας, και η απώλεια εδαφών προς όφελος της Ιταλίας και της Γιουγκοσλαβίας, αφήνουν στην Αυστριακή Δημοκρατία μια συρρικνωμένη επικράτεια με δυσανάλογα μεγάλη πρωτεύουσα, κατεστραμμένη οικονομία και εξαθλιωμένη μάζα πολιτών. (Πριν το Μεγάλο Πόλεμο, η μέση διάρκεια ζωής ενός ανειδίκευτου εργατή ήταν 33 χρόνια, ενώ η βρεφική θνησιμότητα έφτανε το 24%. Ο πόλεμος, οι στερήσεις και η ισπανική γρίπη του 1918 επιδεινώνουν και άλλο την κοινωνική κατάσταση.)

Στις εκλογές του 1919, το Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα φτάνει το 41% και σχηματίζει κυβέρνηση συνασπισμού με το Χριστιανοκοινωνικό Κόμμα (36%). Σε εθνικό επίπεδο, οι σοσιαλδημοκράτες θα βρεθούν σύντομα στην αντιπολίτευση. Αλλά στη Βιέννη, στις δημοτικές εκλογές του ίδιου έτους, κερδίζουν την απόλυτη πλειοψηφία των εδρών με 54% των ψήφων. Με εκατοντάδες χιλιάδες οικογένειες να ζουν σε τρώγλες, και 75.000 άτομα να νοικιάζουν με την ώρα ένα διαφορετικό κάθε μέρα κρεβάτι, η πολιτι-

κή κατοικίας είναι απόλυτη προτεραιότητα. Ο αντιδήμαρχος Hugo Breitner, υπουργός Οικονομικών της πόλης της Βιέννης, σχεδιάζει έναν προοδευτικό φόρο οικοδομής, και έναν φόρο πολυτελείας στον τρόπο ζωής των πλουσίων: υπηρετικό προσωπικό, αυτοκίνητα, ακριβά ρούχα, σαμπάνια κτλ. Με τα έσοδα αυτών των φόρων, και με την υποστήριξη και ενθουσιώδη συμμετοχή της αφρόκρεμας της βιεννέζικης διανοίκησης, ξεκινά ένα πρόγραμμα ανέγερσης δημοτικών κατοικιών, αλλά και σχολείων, σανατορίων, νοσοκομείων, βιβλιοθηκών.

Είναι η απαρχή της «Κόκκινης Βιέννης»: της 15ετούς ηγεμονίας του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος, που βελτιώνει ριζικά την καθημερινότητα εκατοντάδων χιλιάδων ανθρώπων, ιδίως –αλλά όχι μόνο– των πιο φτωχών. Οι Βιεννέζοι ανταποδίδουν υπερψιφίζοντας μαζί τους σοσιαλδημοκράτες: 56% το 1923, 60% το 1927, 59% το 1932. Εντωμεταξύ, στην Ευρώπη ο ορίζοντας σκοτεινιάζει. Ο υπερσυντηρητικός Dollfuss το 1932 γίνεται καγκελάριος, το 1933 καταλύει το κοινοβούλιο, και το 1934 κηρύσσει πόλεμο στην «Κόκκινη Βιέννη». Ο στρατός δεν διστάζει να κανονιοβολήσει το μεγαλύτερο συγκρότημα κοινωνικής κατοικίας, το θρυλικό Karl-Marx-Hof, όπου βρίσκονται κλεισμένοι οι μαχητές της σοσιαλδημοκρατικής πολιτοφυλακής. Η σύρραξη διαρκεί μόνο 4 ημέρες, αλλά αφήνει εκατοντάδες νεκρούς. Το Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα τίθεται εκτός νόμου, οι ηγέτες του φυλακίζονται ή εξορίζονται. Λίγους μήνες αργότερα ο Dollfuss δολοφονείται από μέλη του ναζιστικού κόμματος. Το 1938 η Αυστρία θα προσαρτηθεί στη χιτλερική Γερμανία. Μετά το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου οι σοσιαλδημοκράτες θα αναλάβουν ξανά τα νήια της πόλης, και θα παραμείνουν μέχρι σήμερα στην πλειοψηφία της δημοτικής αρχής (σε συνασπισμό με τους Πράσινους, με αντιδήμαρχο από το 2010 έως τον Ιούνιο 2019 τη Μαρία Βασιλάκου). Στις τελευταίες δημοτικές εκλογές το ποσοστό του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος θα πέσει στο ιστορικά χαμηλό 39,6%.

Έχοντας μόλις επισκεφθεί την έκθεση «Η Κόκκινη Βιέννη: 1919-1934» στο Μουσείο της Πόλης, σκέφτομαι αυτή την ένδοξη ιστορία και το άδοξο τέλος της, καθώς και τα μόνιμα αποτελέσματα αυτής της γιγαντιαίας ειρηνικής προσπάθειας που σε τελευταία ανάλυση κατάφερε να κάνει πιο χαρούμενη τη ζωή εκατοντάδων χιλιάδων ανθρώπων, με μόνα όπλα τα εργαλεία της δημοκρατικής πολιτικής: την κίνηση των ιδεών, την προγραμματική αντιπαράθεση, την καθολική ψηφοφορία, τη φορολογική μεταρρύθμιση και τις δημόσιες πολιτικές.

Εκατό χρόνια μετά τη γέννηση της «Κόκκινης Βιέννης», η συντριπτική πλειονότητα των Βιεννέζων μένουν ακόμη σε δημοτικά ή επιδοτούμενα διαμερίσματα, ενώ η πόλη τους ψηφίζεται από τον Economist (γνωστό ανατρεπτικό έντυπο) ως η πιο ευχάριστη πόλη στον κόσμο. Τυχαίο; Δεν νομίζω... **A**

* Ο Μάνος Μασσαγγάνης είναι ο ανταποκριτής της ATHENS VOICE στο Μιλάνο.

Εκδότης-Διευθυντής Φώτης Γεωργελές

Σύμβουλος Έκδοσης Σταυρούλα Παναγιωτάκη
Διευθύντρια Σύνταξης Αγγελική Μπιρμπίλη

Γενική Διεύθυνση Διαφήμισης
Λουίζα Ναθαναήλ

Art Director Φώτης Πελιβακίδης

Τεχνικός διευθυντής Βάιος Συνταίριμας

Υπεύθυνος Ύλης Τάκης Σκριβάνος
Επιμέλεια Ύλης Δήμητρα Γκρουκ

Διεύθυνση Web Δημήτρης Αθανασιάδης
Αρχισυντάκτες Γιάννης Τσάκαλος,
Έρρικα Ρούσσου

Συντακτική ομάδα: Ν. Αμανίτης, Ν. Αργυροπούλου, Μ. Βελέντζας, Ντ. Βλαχοπούλου, Σ. Βλέτσας, Κ. Βνάτσιου, Ν. Γεωργελέ, Ν. Γεωργιάδης, Κ. Γιαννακίδης, Α. Γκόρου, Β. Γραμματικογιάννη, Β. Γρυπάρης, Γ. Δημητρακόπουλος, Θ. Ευθυμίου, Μ. Ζουμπούλακη, Κ. Καϊμάκης, Κ. Καμπόσου, Δ. Καραθάνος, Μ. Κοντοβά, Ε. Κυριακίδου, Μ. Μαρμαρά, Δ. Μαστρογιαννίτης, Β. Ματζάρογλου, Ελ. Μπεζιριάνογλου, Γ. Νένης, Μ. Νομικός, Ευτ. Παλλήκαρης, Π. Παναγιωτόπουλος, Κ. Παναγοπούλου, Ν. Παπαηλιού, Γ. Παυριανός, Κ. Περρή, Μ. Προβατάς, Κ. Ρήγος, Ν. Σταμάτη, Ζ. Σφυρή, Σ. Τριανταφύλλου, Ευ. Τσαβδάρη, Σ. Τσιτσόπουλος, Σ. Χαραμή, Α. Χουρμούζη

Γραμματεία Σύνταξης Γεωργία Σκαμάγκα
info@athensvoice.gr
Υπεύθυνη οδηγού Δανάη Καμζόλα
avguide@athensvoice.gr

Ατελιέ Μορφούλα Βογιατζόγλου, Sotos Anagnos
Εικονογραφίες Θεοδωρής Μπαργιώτας,
Β. Γκογκιζιάς, art@athensvoice.gr
Φωτό: Θανάσης Καρατζάς, Τάσος Βρεττός,
Έκτορας Δ. Βούτσας, Κώστας Αμοιρίδης,
Βαγγέλης Τάσος

Advertising Manager Πέπη Κράλιοβιτς

Digital Advertising Director Εύα Βαγγέλη

Direct Market Στεφάνια Μουστάκη,
Βασίλης Ζαφειρούλης, Κρύστα Φωτεινοπούλου
Υποδοχή Διαφήμισης Νίκη Σκαμάγκα
marketing@athensvoice.gr
Digital Advertorial Coordinator Έφη Ορφανάκου
efiorfanakou@athensvoice.gr
Digital Traffic Manager Εύη Ταρνάρη

Διεύθυνση Λογιστηρίου Έφη Μούρτζη
Λογιστήριο Ουρανία Μιχάλη, Μαρία Καραχοντζήτη,
Βασίλης Νάκος, Μαίρη Λυκούση

Διαχωρισμοί - Εκτύπωση
«Καθημερινές Εκδόσεις ΑΕ»
Διανομή: Free Sunday

Athens Voice S.A.
Χαρ. Τρικούπη 22, 106 79 Αθήνα
Σύνταξη: 210 3617.360, 3617.369
fax: 210 3632.317
Διαφημιστικό: 210 3617.530, fax: 210 3617.310
Athens Voice Radio 102.5: 210 3648. 213
Αγγελίες: 210 3617. 369
Λογιστήριο: 210 3617. 170

www.athensvoice.gr

Αν δεν βρίσκετε την Α.Υ. στα σημεία διανομής, μπορείτε να επικοινωνήσετε στα τηλέφωνα: 210 3617.360, 210 3617.369

Κωδικός εντύπου: 7021
ISSN 1790-6164

Εβδομαδιαία εφημερίδα, διανέμεται δωρεάν. Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική ή μερική, η διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της έκδοσης με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή έγκριση του εκδότη.

Η ΔΙΑΚΟΠΗ ΤΟΥ ΚΑΠΝΙΣΜΑΤΟΣ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

ΠΩΣ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΒΟΗΘΗΣΟΥΝ
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ, ΦΙΛΟΙ, ΓΙΑΤΡΟΙ,
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΚΡΑΤΟΣ;

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, οι καπνιστές που ζήτησαν ιατρική υποστήριξη, για να σταματήσουν το κάπνισμα, είχαν επιτυχία 40-60%

Συχνά κάνουμε το λάθος να περιμένουμε από τους καπνιστές να σταματήσουν το κάπνισμα μέσα σε μια στιγμή και χωρίς καμία απολύτως βοήθεια. Ωστόσο, ξεχνάμε ότι ο εθισμός στον καπνό αντιμετωπίζεται ιατρικά ως χρόνια νόσος, απαιτώντας την αντίστοιχη προσοχή με την οποία άλλη ασθένεια. Είναι χαρακτηριστικά τα στοιχεία του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, που δείχνουν ότι μόλις το 3-5% των καπνιστών, που προσπαθούν μόνοι τους να κόψουν το κάπνισμα, τα καταφέρνουν. Στην πραγματικότητα, χρειάζεται να «χτιστεί» γύρω από τον καπνιστή ένα σύστημα υποστήριξης. Ένα τέτοιο σύστημα αποτελείται από διαφορετικούς άξονες, με τον κάθε ένα να διαδραματίζει διαφορετικό ρόλο στην πορεία του προς την πάυση της βλαβερής του συνήθειας.

Τί μπορούν να κάνουν οι φίλοι και η οικογένεια;

Σύμφωνα με την Irish Cancer Society, το 85% των καπνιστών αισθάνεται ότι η καλύτερη βοήθεια που μπορούν να λάβουν, είναι αυτή που προέρχεται από τους δικούς τους ανθρώπους. Το πρώτο και κυριότερο που μπορείτε να κάνετε, αν ένας οικείος σας καπνιστής ζητήσει τη συνδρομή σας, είναι να του δώσετε συναισθηματική στήριξη, δηλώνοντας πόσο περήφανοι είστε για την απόφαση που πήρε, όντες υπομονετικοί τις στιγμές που δυσκολεύεται να συγκρατηθεί και να μείνει μακριά από το τσιγάρο και προτρέποντάς τον να μιλήσει για όποια αισθήματά του αναδύονται.

Σε πιο πρακτικό επίπεδο, φροντίστε να είστε εκεί όταν είναι έτοιμος να «ξεναकुλήσει». Δώστε του ένα πακέτο με τσιγάρα, οδοντογλυφίδες, μέντες, μπάλες στρες και ότι άλλο πιστεύετε ότι μπορεί να υποκαταστήσει τη λαχτάρα του για τσιγάρο. Παράλληλα, θυμηθείτε του τα 4 βήματα που μπορεί να ακολουθήσει εκείνη τη στιγμή: Να περιμένει τουλάχιστον 3 με 5 λεπτά για να περάσει η ανάγκη που νιώθει, να πει ένα ποτήρι νερό ή χυμό, να μεταφέρει τη σκέψη του σε κάτι άλλο και να πάρει αργές και βαθιές αναπνοές.

Γιατί ο καπνιστής πρέπει να απευθυνθεί σε γιατρό;

Όπως αναφέραμε, το κάπνισμα αποτελεί χρόνια νόσο. Όπως κάθε άλλη ασθένεια, λοιπόν, θα πρέπει να αντιμετωπιστεί και με τη βοήθεια ενός γιατρού. Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, οι καπνιστές που ζήτησαν ιατρική υποστήριξη, για να σταματήσουν το κάπνισμα, είχαν επιτυχία 40-60%. Ένα εξειδικευμένο ιατρικό προσωπικό θα δημιουργήσει ένα είδος προγράμματος διακοπής του καπνίσματος προσαρμοσμένο στον εκάστοτε καπνιστή. Ειδικά περιπτώσεις καπνιστών με ψυχιατρικά νοσήματα, διαβήτη και καρδιαγγειακά προβλήματα πρέπει να κόβουν το κάπνισμα συγχρόνως με ιατρική παρακολούθηση. Παράλληλα, ένας γιατρός μπορεί να αξιολογήσει και να περιορίσει τις επιπτώσεις της διακοπής του καπνίσματος στον οργανισμό, όπως είναι οι αλλαγές στη διάθεση, η διαταραχή στο πρόγραμμα του ύπνου και η αύξηση του σωματικού βάρους.

Πώς υποστηρίζουν οι οργανισμοί τον καπνιστή;

Η βασική συνεισφορά τους έγκειται στην ενημέρωση και την πληροφόρηση των καπνιστών. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας έχει πραγματοποιήσει αρκετές έρευνες για να διαπιστώσει πώς η προσπάθεια διακοπής του καπνίσματος μπορεί να στεφθεί με επιτυχία. Παράλληλα, ήδη από το 1988, έχει θεσπίσει την 31η Μαΐου ως Παγκόσμια Ημέρα κατά του Καπνίσματος, ώστε να υπενθυμίζει σε παγκόσμιο επίπεδο τις βλαβερές συνέπειες του καπνίσματος, βάζοντας κάθε χρόνο ένα διαφορετικό θέμα στο επίκεντρο. Για το 2019 ήταν «**Καπνός και Υγεία των Πνευμόνων**».

Σε εγχώριο επίπεδο, την ενημέρωση του κοινού έχει αναλάβει ο οργανισμός «**Δεν Καπνίζω**». Μία επίσκεψη στην ιστοσελίδα του αρκεί, για να μάθετε ότι χρειάζεται για τις επιπτώσεις του παραδοσιακού τσιγάρου στην υγεία, τους μύθους γύρω από το κάπνισμα, τη διακοπή του καπνίσματος και τα οφέλη της, την εξάρτηση, το παθητικό κάπνισμα, τις εναλλακτικές που υπάρχουν αντί του τσιγάρου και την υποτροπή, ενώ σε αυτήν θα βρείτε και όλα τα ιατρικά διακοπής καπνίσματος που υπάρχουν στην Ελλάδα.

Τι μπορεί να κάνει το κράτος;

Όσον αφορά τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα βήματα που έχουν γίνει είναι σημαντικά. Το κάπνισμα σε δημόσιους χώρους έχει απαγορευτεί, τα τσιγάρα υπόκεινται σε επιπλέον φόρους, και η διαφήμιση και η συσκευασία τους αντιμετωπίζονται αρκετούς περιορισμούς, ώστε να μην αποτελούν προδόντα ελκυστικά προς τα παιδιά και να ενημερώνουν ξεκάθαρα για τις βλαβερές συνέπειες του καπνίσματος στην υγεία. Ταυτόχρονα, το κράτος θα πρέπει να φροντίζει το ίδιο για την ενημέρωση των πολιτών, όσον αφορά το κάπνισμα, με το εκπαιδευτικό του σύστημα να εκπαιδεύει από νωρίς τα παιδιά για τα αρνητικά επακόλουθα του καπνίσματος. Επιπλέον, χρειάζεται να μην περιορίζει τις επιστημονικά τεκμηριωμένες εναλλακτικές για τους καπνιστές, στην προσπάθειά τους να σταματήσουν το παραδοσιακό τσιγάρο, πράγμα που μπορεί να γίνει μέσα από ένα νομοθετικό πλαίσιο που θα συμπεριλαμβάνει ρυθμίσεις για τα ηλεκτρονικά τσιγάρα και τα θερμαινόμενα προϊόντα καπνού όσον αφορά τα ηλικιακά όρια χρήσης τους, τις ουσίες που περιέχουν, την ποσότητα νικοτίνης, τη διαφήμιση και τη συσκευασία τους.

- ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ ΣΤΑΜΑΘΗ

ΗΡΕΜΑ ΤΟ ΛΕΩ

Του ΚΩΣΤΑ ΓΙΑΝΝΑΚΙΔΗ

τα social πέφτει ξύλο. Νόμιζα ότι τώρα, επί κανονικότητας, θα είχαν ηρεμήσει τα πράγματα. Αλλά είναι όπως πάντα. Μιλάμε για πολύ ξύλο. Γράφεις, ας πούμε, για την αστυνομική βία και αυθαιρεσία, σου την πέφτουν οι εκπρόσωποι των νοικοκυραίων και σε κατηγορούν ότι υπερασπίζεσαι αλήτες. Λες κάτι για τους μπαχαλάκηδες, ελέγχεσαι αυτομάτως ως ακροδεξιός, φασίστας – ευτυχώς σταμάτησαν να σου λένε ότι ξεπλένεις τη Χρυσή Αυγή. Σου αρέσει ο μπλε στολισμός της Αθήνας από τη Στέγη; Αγόρι μου, δεν υπάρχει περίπτωση, από κάπου τα αρπάξεις ή έχεις πάει ταξιδάκια της χαράς με τη Στέγη, να δείτε όπερα στη Νέα Υόρκη και να καταλάβετε το πάθος που είχε ο μακαρίτης ο Αρίστος. Δεν σου αρέσουν τα φωτορυθμικά στη Βασιλίσσης Σοφίας; Είναι που δεν αντιλαμβάνεσαι, βλαξ, ότι και ο στολισμός εντάσσεται σε ένα πλαίσιο πολιτικής ορθότητας – δεν βάζουμε αγγελάκια και αστεράκια γιατί πλέον έχουμε πολλούς συμπολίτες που δεν γιορτάζουν, λόγω θρησκευύματος, ή γενικώς δεν γουστάρουν τα Χριστούγεννα. Και έχει και πιο πέρα, σιγά μη μείνεις έτσι. Είσαι υπέρ των αποφασιστικών μηνυμάτων προς την Τουρκία; Γουστάρεις Προκόπη Παυλόπουλο πλαισιωμένο από τσολιάδες να στέλνει αυστηρές προειδοποιήσεις; Είσαι εθνικιστής, στρατόκαυλος, πατριώτης του καναπέ, μια καρικατούρα με φουστάνελα. Αναρωτιέσαι φωναχτά αν πρέπει να πάμε σε διάλογο με την Τουρκία διότι σου φαίνεται περιεργό να έχουμε πάντα δίκαιο; Ε, τότε είσαι για φτύσιμο, ενδοτικό σκουπίδι. Θέλεις τους μετανάστες σε κλειστά κέντρα; Να πας στο διάλογο φιλελεύθερο, ακροδεξιό σίχαμα που αδυνατείς να καταλάβεις τον πόνο των ανθρώπων. Τι είπες; Να τους ενσωματώσουμε σταδιακά στην κοινωνία; Δείτε έναν τύπο, ρε, που θέλει να δώσει τα ιερά και τα όσια της πατρίδας στους μουλάδες. Πρώτα να δώσεις την κόρη σου, μεγάλε, σε κανέναν απ' αυτούς, να της φορέσει μαντίλα και να τη γκαστρώνει σαν κουνέλα και μετά να έρθεις να μας πεις για ενσωμάτωση, καραγκιόζη. Ο Καραγκιόζης πάει με όλα αλλά τείνω να καταλήξω ότι προτιμάται κυρίως από δεξιούς. Οι αριστεροί βρίζουν πιο λυρικά. Μπορεί να ξέρουν και περισσότερες λέξεις.

εν συμβαίνει, βέβαια, μόνο στα social. Δείτε ποιοι εμφανίζονται κατά κύριο λόγο στα κανάλια και ποιοι ακούγονται περισσότερο. Προσέξτε ποιοι απασχολούν τη δημόσια συζήτηση. Τη μία θα είναι ο Τζήμερος. Την άλλη ο Μπογδάνος. Μετά κανένας Ραγκούσης, μέχρι να πεταχτεί ο Πολάκης. Λάθος. Σημασία δεν έχουν τα ονόματα, αλλά αυτά που ακούγονται, αυτά που πέφτουν στο τραπέζι για να συνθέσουν τη συζήτηση. Αν καταγράψετε προσεκτικά αυτά που απασχολούν τον δημόσιο λόγο, πολιτών και πολιτικών, θα συμφωνήσετε ότι το κύριο χαρακτηριστικό τους είναι η ακρότητα. Αυτό εν μέρει είναι λογικό. Σε ένα πολύβουο επικοινωνιακό περιβάλλον πρέπει να φωνάξεις για να ακουστείς. Δεν θα επιχειρηματολογήσεις, θα προσπαθήσεις να πεις ένα πιασάρικο τσιτάτο, ένα έξυπνο σύνθημα που απευθύνεται στο θυμικό και όχι στη λογική. Όμως είναι και κάτι ακόμα. Δεν υπάρχει παραγωγή πολιτικού λόγου. Σχεδόν όλος ο δημόσιος λόγος έχει καταληφθεί από μία αντιπαράθεση των άκρων. Οι ιδέες δεν μπαίνουν καν σε συζήτηση. Όσοι βρίσκονται απέναντι από αυτόν που διατυπώνει μία ιδέα ή μία πρόταση, την απορρίπτουν εξ ορισμού. Είναι τυφλός οπαδισμός που δεν αφήνει πεδίο σε οποιαδήποτε προσπάθεια σύνθεσης. Και έχει τα σημάδια ενός βαθέως δικασμού για τον οποίο, με συγχωρείτε, δεν ευθύνονται πρωτίστως τα κόμματα, ούτε τα media. Κυρίως ευθύνονται οι πολίτες, ως κοινωνοί μίας κουλτούρας που γνωρίζει μόνο να διακρίνει άσπρο και μαύρο, καλό ή κακό. Κάπως έτσι, το έλλειμμα της ακαδημαϊκής και της κοινωνικής μας παιδείας αποτυπώνεται με μεγαλύτερη έμφραση στην αντίληψή μας για τα κοινά και την πολιτική. Η άρνηση, ο χλευασμός και η επίθεση προς την αντίθετη άποψη παγιώνονται πλέον ως χαρακτηριστικά πολιτικής συμπεριφοράς. Και τα social media έχουν καταλήξει να είναι πεδίο εκτόνωσης ψυχωτικών συμπεριφορών που μάλιστα επιβεβαιώνονται καθώς επενδύονται με πολιτικό χρώμα. Έχουμε καταντήσει να θεωρούμε ήπιο λόγο την πκώ από τις κραυγές μας. ●

→ kostas@giannakidis.com

Δεν είναι στραβός ο γιαλός. Εμείς στραβά αρμενίζουμε.

Του ΝΙΚΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ

Στην αρχή ήταν το μεταναστευτικό ζήτημα που θεωρήθηκε από το κυβερνητικό επιτελείο ως βασική πολιτική προτεραιότητα για την κυβέρνηση Μητσοτάκη. Στη συνέχεια τα ελληνοτουρκικά κατέλαβαν την πρωτοκαθεδρία ως προς τις κυβερνητικές προτεραιότητες. Και τα δύο ζητήματα μαζί θα αποτελέσουν πρόκριμα για την κυβερνητική πορεία διότι και τα δύο θέματα είναι στρωμένα με ναρκοπέδια.

τοστάκης το απευχόταν, αν δεν το ξόρκιζε. Δεν ήταν λίγοι εκείνοι που ακόμη και στο άμεσο περιβάλλον του τον είχαν προειδοποιήσει πως το ενεργειακό ζήτημα της Ανατολικής Μεσογείου και άρα και του Νοτίου Αιγαίου αποτελεί προτεραιότητα στρατηγικής φύσης για τον Ταγίπ Ερντογάν. Η στελέχωση του μηχανισμού άσκησης εξωτερικής πολιτικής κατέδειξε από την αρχή πως η κυβέρνηση αντιμετώπιζει το θέμα δίνοντας την αίσθηση πως πειραματίζεται. Απονεύρωσε το καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργείο Εξωτερικών με πολιτικές επιλογές προσώπων που αν μη τι άλλο δεν διέθεταν καμία πείρα στη διαχείριση θεμάτων εξωτερικής πολιτικής. Στη συνέχεια ευνοήθηκε το σχέδιο θέσπισης Συμβουλίου Ασφαλείας. Αντ' αυτού δημιουργήθηκε η θέση Συμβούλου Ασφαλείας και στη συνέχεια προστέθηκε και η θέση του αναπληρωτή συμβούλου Ασφαλείας. Ούτε τότε έγινε δουλειά αφού την εξωτερική πολιτική της χώρας επί της ουσίας διαμόρφωνε το τελευταίο τετράμηνο η κυρία Αλεξάνδρα Παπαδοπούλου, ως διευθύντρια του διπλωματικού γραφείου του πρωθυπουργού. Η ίδια έκανε επίσης κουμάντο στο ΥΠΕΞ και μάλιστα αντ' αυτού (του πρωθυπουργού). Τελικά η κυρία Παπαδοπούλου κατόρθωσε να καταρτίσει τη θέση του μελλοντικού πρέσβη της Ελλάδας στην Ουάσινγκτον οπότε ετοιμάζει ήδη τις βαλίτσες της. Μόνον που με αυτό τον τρόπο δεν ασκείται εξωτερική πολιτική σε μία χώρα που έχει να αντιμετωπίσει την Τουρκία. Για να είμαστε σοβαροί. Η ραγδαία επιδείνωση στις ελληνοτουρκικές σχέσεις ήταν για ορισμένους παρατηρητές αναμενόμενη εξέλιξη. Θα είχε σημειωθεί ανεξάρτητα με το

ποιος ανέλαβε τη διακυβέρνηση της Ελλάδας. Ήδη από την υπόθεση των 8 τούρκων στρατιωτικών η κατάσταση άρχισε να επιδεινώνεται. Οι εξελίξεις στη Συρία επιτάχυναν και την ανάληψη επιθετικών πρωτοβουλιών από την Άγκυρα. Το ένα έφερε το άλλο. Η αδυναμία σχηματισμού κυβέρνησης στο Ισραήλ και η ανομολόγητη πλην όμως καταγεγραμμένη διπλωματική και στρατιωτική οπισθοχώρηση των ΗΠΑ στη Συρία σε συνδυασμό με την ενίσχυση της θέσης της Ρωσίας στην Εγγύς Ανατολή, όλα τα παραπάνω συνέβαλαν στη διαμόρφωση των ισχυουσών διπλωματικών και στρατιωτικών προτεραιοτήτων της Τουρκίας στην περιοχή. Σημαντικό μέρος αυτής της στρατηγικής της Τουρκίας είναι η Ανατολική Μεσόγειος. Με λίγα λόγια ήταν τυφλός ή θηλοτυφλός ο κάθε παράγων στο ΥΠΕΞ και το Μαξίμου, όταν δεν έβλεπε τις εξελίξεις και δεν κατανοούσε το πώς και κυρίως το πότε θα εκδηλωθούν. Σύμφωνα με έμπειρα διπλωματικά στελέχη του ελληνικού ΥΠΕΞ το σκηνικό μεταξύ Καστελοριζίου, Κρήτης, Κύπρου και Τομπρούκ θα έχει ξεκαθαρίσει έως τον Μάρτιο του 2020. Μέχρι τότε θα έχει διαμορφωθεί και μία πληρέστερη εικόνα σχετικά με τον συσχετισμό των στρατιωτικών δυνάμεων των εμπόλεμων στη Λιβύη. Κατά τους παρατηρητές του ΟΗΕ η πλάστιγγα αυτή τη στιγμή φαίνεται να γέρνει υπέρ του στρατάρχη Χαφτάρ, πολέμαρχου και ηγέτη της κυβέρνησης της Βεγγάζης, ο οποίος πολεμά με ρωσικά όπλα κατά της κυβέρνησης της Τρίπολης που στηρίζει η Τουρκία όσο και οξύνωρο κι αν ακούγεται. Μέχρι τον Μάρτιο είτε ο στρατάρχης Χαφτάρ θα έχει κερδίσει το παιχνίδι είτε ο εμφύλιος πόλεμος στη Λιβύη θα έχει εξελιχθεί σε μία μείζονος σημασίας περιφερειακή κρίση με την εμπλοκή και άλλων χωρών όπως η Αίγυπτος, η Σαουδική Αραβία, η Γαλλία (;) κλπ. Με λίγα λόγια, η στρατηγική της Άγκυρας για την οριοθέτηση των ΑΟΖ μέσω της συμφωνίας που υπέγραψε με τη Λιβύη περνά από τις στρατιωτικές εξελίξεις στη Λιβυκή Έρημο. Το πιθανότερο είναι ότι η συμφωνία αυτή δεν πρόκειται στο άμεσο μέλλον να επικυρωθεί από κάποιον έγκυρο θεσμό της Λιβύ-

νης. Έτσι η Τουρκία θα επιχειρήσει να «σκηνοθετήσει» εμπλοκή στη βάση της ισχύος της συμφωνίας με την κυβέρνηση της Τρίπολης σε θεωρητικό επίπεδο. Η «σκηνοθεσία» θα χρησιμοποιήσει ως γεωγραφικό ντεκόρ κάποιο σημείο μεταξύ Ρόδου, Καστελοριζίου, Καρπάθου και Κάσου, αλλά πιθανώς νοτιώς και της Κρήτης και σε απόσταση 48 μιλίων από τις ακτές της Σπείας. Πρωταγωνιστής του σκηνικού θα είναι κάποιο από τα τουρκικά γεωτρήματα. Η Τουρκία δεν ενεργεί ποτέ αν δεν έχει διασφαλίσει την επιτυχία του εγχειρήματος. Θα «σκηνοθετήσει» εμπλοκή μόνο αν είναι σίγουρη πως το πολιτικό, διπλωματικό και στρατιωτικό τοπίο είναι υπό έλεγχο. Εάν δεν διασφαλίσει όλες τις δυνατές διασφαλίσεις τότε δεν θα αναλάβει πρωτοβουλία. Ο μόνος ουσιαστικός τρόπος αποτροπής τέτοιων εμπλοκών εξαρτάται άμεσα από τη στάση των ΗΠΑ και της Γαλλίας στο σημείο τριβής (φυσική παρουσία) αλλά και από τη διάθεση της Αθήνας. Αν δηλαδή είναι διατεθειμένη να ανεχθεί τέτοια «σκηνοθετικά» παιχνίδια. Ο τελικός σκοπός της Τουρκίας δεν είναι η πολεμική σύρραξη αλλά ο εξαναγκασμός της Αθήνας να καθίσει στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων εφ' όλης της ύλης. Δηλαδή συζήτηση για την υφαλοκρηπίδα, τις ΑΟΖ, το Κυπριακό, τον αφοπλισμό των νησιών, τον εναέριο χώρο, το καθεστώς της μουσουλμανικής μειονότητας στη Θράκη. Πρόκειται για μία προοπτική την οποία από τη Συνθήκη της Λωζάνης και μάλιστα εξ' ορισμού η Αθήνα απεχθεται. Έφθασε ενδεχομένως η ώρα μίας σχετικής αναδιπλώσης. Οι συνθήκες που όριζαν το πολιτικό, οικονομικό και το στρατιωτικό περιβάλλον της Συνθήκης της Λωζάνης άλλαξαν θεαματικά. Οι συνθήκες που διαμόρφωσαν το πλαίσιο διαχείρισης του Κυπριακού άλλαξαν επίσης δραματικά. Δεν μπορούμε να ομιλούμε με ανακλαστικά του Μεσοπολέμου ούτε και της δεκαετίας του 1970. Δεν πρέπει να συρθεί η Αθήνα σε μία διαπραγμάτευση με την Τουρκία. Πρέπει η Τουρκία να αναγκαστεί να παρακαθίσει στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων. Αυτή θα ήταν η πραγματική «πολιτική μαγκιά» και όχι οι κραυγές και οι ψιθύροι. **Α**

Ο ι χειρισμοί του κυβερνητικού επιτελείου οδήγησαν στην αυτοπαγίδευση. Η σπουδή με την οποία έσπευσαν οι αρμόδιοι να ανακοινώσουν τη λήψη μέτρων για το μεταναστευτικό, φερ' ειπείν, εξέθεσε τους αρμοδίους υπουργούς αλλά και τον πρωθυπουργό, ιδιαίτερα από τη στιγμή που διαφάνηκε πως για την κατασκευή των κλειστών κέντρων κράτησης δεν είχε προβλεφθεί η πηγή χρηματοδότησης. Η άρνηση της Κομισιόν να συμβάλει στην κατασκευή των υποδομών για αυστηρά πολιτικούς και νομικούς λόγους κατέδειξε την επιπολαιότητα της κυβερνητικής πολιτικής. Αν προσθέσει κανείς τις επικρατούσες αντικειμενικές συνθήκες και λάβει υπ' όψιν τους πραγματικούς αριθμούς, τότε αντιλαμβάνεται και ο πλέον άσχετος παρατηρητής πως το μεταναστευτικό είναι από τα ζητήματα που θα «σκάσουν» στα χέρια της παρούσης διακυβέρνησης με τον ίδιο τρόπο που «έσκασε» στα χέρια του Τσίπρα το 2015. Το δεύτερο ζήτημα που αναμένεται να αυτοεκραγεί στα χέρια της παρούσης κυβέρνησης είναι τα ελληνοτουρκικά. Πρόκειται για κάτι που ο Κυριάκος Μη-

REACH BEYOND

WAVE SKY WAVEKNIT 3

• Αθήνα: Κολωνάκι, Τσακάλωφ 22 & Χαλάνδρι, Λεωφ. Κηφισίας 256 • Θεσ/νικη: Π. Π. Γερμανού 25 Shop on line : www.mzn.gr

Εοφάνης Τάσης, φιλόσοφος, καθηγητής Φιλοσοφίας. Αφορμή της συζήτησής μας ήταν το καινούριο του βιβλίο «Ψηφιακός ανθρωπισμός». **Πραγματική αιτία: είναι από τους πιο μαγευτικούς συνομιλητές που μπορείς να συναντήσεις. Του ζήτησα να βρεθούμε στο Olive Garden του ξενοδοχείου Titania, ώστε στη συζήτησή μας να έχουμε θέα τον Παρθενώνα.**

«Ψηφιακός ανθρωπισμός» είναι δύο λέξεις που κατ' αρχήν περιέχουν μια αντίθεση. Είναι ένα εγχείρημα να προσπαθήσουμε να ισορροπήσουμε, να πλοηγηθούμε μεταξύ δύο ακραίων στάσεων που αφορούν την αυξανόμενη ψηφιοποίηση, στη δική μου ορολογία την «εξεικόνιση της κοινωνικής πραγματικότητας». Λόγω της ψηφιοποίησης, αγαθά, υπηρεσίες, διαπροσωπικές σχέσεις, εξεικονίζονται ολοένα και περισσότερο. Ταυτόχρονα, η απελευθέρωση που συντελείται χάρη σε αυτή την εξεικόνιση είναι τέτοια που οι ελευθερίες επιλογής που μας προσφέρονται εντέλει καθίστανται άχθος. Στην αρχή της νεωτερικότητας το άτομο έπρεπε να διεκδικήσει την ελευθερία του απέναντι στην παράδοση, στην οικογένεια, σε καταπιεστικούς θεσμούς. Τώρα πια τίθεται το ζήτημα διαχείρισης της κατακτηθείσας ελευθερίας, η οποία έχει αυξηθεί σε τέτοιο εκθετικό βαθμό, που έχει γίνει πληθωριστική. Σε αυτή τη συνθήκη λοιπόν, όπου πρέπει να νοηματοδοτήσουμε τη ζωή μας, η ψηφιακή τεχνική υποσχεται να μας βοηθήσει, και έτσι εκκωρούμε σε αλγόριθμους τις επιλογές

μας. Το Netflix μας προτείνει αυτό που θα δούμε, το Spotify αυτό που θα ακούσουμε και λοιπά. Υπό αυτή την έννοια, κινδυνεύουμε να απολέσουμε την αυτονομία μας. Ο «Ψηφιακός ανθρωπισμός» προσπαθεί να τοποθετηθεί μεταξύ αυτών των δύο ακραίων θέσεων, πιστεύοντας ότι μπορούμε, ότι οφείλουμε να διατηρήσουμε την ανθρωπινότητά μας, αξιοποιώντας τις δυνατότητες που μας προσφέρονται, πλην όμως με φρόνηση. Είναι το δικύβημα του επόμενου αιώνα.

Και μέσα σε αυτό το μέλλον πρέπει να δούμε έντιμα τον εαυτό μας ως Έλληνες... Υπάρχει ένα ενδιαφέρον ιστορικό ανάλογο. Η διαδρομή αιώνων προς τον κλασικό «Χρυσό Αιώνα» ξεκινάει ήδη στην πολιορκία της Τροίας, όταν, συζητώντας για το ποιος θα πάρει τα άρματα του Αχιλλέα, εμφανίζονται δύο διεκδικητές οι οποίοι πρωτοστάτησαν στην υπεράσισή τους από τους Τρώες. Ο ένας είναι ο Αίαντας, αναμφισβήτητος ο ισχυρότερος πολεμιστής των Ελλήνων, και ο άλλος ο Οδυσσέας, ένας πολύ καλός πολεμιστής που δεν μπορούσε όμως να συγκριθεί σε σωματική ρώμη και πολεμική τέχνη με τον Αίαντα. Είναι δύο νοοτροπίες πολύ διαφορετικές και το τρόπαιο θα κριθεί στη μεταξύ τους μάχη. Ο Οδυσσέας λέει ότι πρέπει να συζητήσουν με ποιους όρους και συνθήκες θα γίνει αυτή η μάχη. Η διαδικασία κρατάει πολύ, φθείρει τον Αίαντα, του οποίου τα λογικά υποτίθεται σαλεύει η Αθηνά, και τελικά τη μάχη την κερδίζει ο Οδυσσέας. Τότε η κυρίαρχη αξία της ανδρείας υποκαθίσταται από την πονηριά. Από τον Οδυσσέα θα γεννηθεί σιγά-σιγά ο πολίτης και η κεντρική αρετή στην Ελλάδα δεν θα είναι πια η ανδρεία.

Στο βιβλίο αναφέρετε τον «επιτήδειο αργόσχολο» σε αντιδιαστολή με τον «φιλόπονο». Ο επιτήδειος αργόσχολος είναι κύρια και νικηφόρα φιγούρα της ελληνικής κοινωνίας. Θα δημιουργηθεί αυτό το νέο είδος νεοελλήνων όπου ο φιλόπονος θα είναι ο νικητής; Οφείλουμε να δούμε ποια είναι η πρόκληση που πρέπει να ανταποκριθούμε με φιλοπονία. Αν οι μηχανές αναλαμβάνουν ολοένα και περισσότερο μέρος των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων, και τώρα πλέον αναλαμβάνουν και οι αλγόριθμοι, τότε η φιλοπονία μας τι ακριβώς θα έπρεπε να αφορά;

Όμως, θα υπάρχει η δυνατότητα επιλογής και άρα ατομική ευθύνη. Μπορεί να έχουμε πολύ περισσότερο ελεύθερο χρόνο αλλά να τον κάνουμε κοιλιακούς. Θα αποφασίζουν οι αλγόριθμοι για εμάς, διότι θα ξέρουν καλύτερα από εμάς. Με απασχολεί, και φοβάμαι ότι όπως οι περισσότεροι παίρνουν τις κυλιόμενες και όχι τις κανονικές σκάλες, έτσι στο μέλλον η συντριπτική πλειονότητα θα επαφίεται αποκλειστικά στους αλγόριθμους. Υπό αυτή την έννοια θα έχουν εκχωρήσει την αυτονομία τους. Ενώ ενδεχομένως ένα μέρος της ελίτ να διατηρεί παραδοσιακές τεχνικές διαχείρισης του εαυτού του, ούτως ώστε να είναι σχετικά ανεξάρτητο από τους αλγόριθμους.

Στην Ελλάδα όταν λέμε ελίτ εννοούμε και μία οικονομική επιφάνεια. Όμως σε αυτή την ελίτ τα πράγματα θα είναι διαφο-

Όταν σταματούμε να γράφουμε και ανταλλάσσουμε εικόνες, η ιστορική συνείδηση γίνεται πιο ισχνή. Βρισκόμαστε σε ένα ψηφιακό σπήλαιο.

ρετικά. Θα υπάρχει η δυνατότητα να ανήκει, αν θέλεις, ανεξαρτήτως χρημάτων. Μπορεί να το αποφασίσει η κοπέλα που καθαρίζει εδώ τώρα τον χώρο. Φυσικά. Εάν είναι μία φέρελπις συγγραφέας ή μία χαρισματική φιλόσοφος, ή μουσικός, ή άριστη σε ό,τι κάνει, μπορεί η κοπέλα που καθαρίζει εδώ να είναι ελίτ.

Αναφέραστε και στο «πάσχειν» και τον «φθόνον». Σκεφτόμουν αυτό που έγραψε ο Κίρκεγκορ «ο φθόνος είναι συντετριμμένος θαυμασμός». Πιστεύετε ότι είμαστε σε μια εποχή αυξημένου φθόνου; Νομίζω ότι είμαστε σε μια εποχή αυξημένου φθόνου, γιατί εδώ και δεκαετίες είμαστε σε μια εποχή αυξημένου ναρκισσισμού. Είναι φυσικό οι ναρκισσισμοί να αλληλοσυγκρούονται και να προξενείται φθόνος, ο οποίος είναι πολύ ισχυρό χαρακτηριστικό στην ελληνική κοινωνία.

Λέγοντας αυτό, εάν κάποιος πατήσει στο Google το όνομά σου και δεν βρει καμία αναφορά, θα αναρωτηθεί αν υπάρχει, είναι σαν να μην υπάρχει. Ιδιαίτερα για έναν φιλόσοφο, όπως και για τους πολιτικούς επιστήμονες και κοινωνιολόγους, η συνθήκη είναι ακόμη δυσκολότερη γιατί βαθμιαία γίνεται μετάβαση από μία κοινωνία λογοκεντρική, σε εικονοκεντρική. Το εργαλείο μου είναι ο λόγος, ο οποίος όμως σήμερα συμπυκνώνεται και πρέπει να γίνει τσιτάτα, αφορισμοί, video clip. Όταν μιλώ σε ομιλίες, συνεντεύξεις και είμαι χειμαρρώδης, αυτό είναι μία συνειδητή πολιτική στάση, μία αντίσταση, μέσω ενός λόγου που θα είναι εύπεπτος και συμπυκνωμένος, ούτως ώστε να μπορεί να τα

ανταγωνιστεί. Πριν τη γραφή οι άνθρωποι ζωγράφιζαν στα σπήλαια. Ζωγραφίζω το κυνήγι για να προετοιμαστώ για το κυνήγι, ζωγραφίζω τον χορό για να απολαύσω περισσότερο τον χορό. Καθώς αυξάνουν οι ανάγκες του, η εικόνα πρέπει να ταξινομήσει τις πληροφορίες που αντιστοιχούν πλέον και στις μεταξύ τους σχέσεις. Πρέπει να πουλήσεις στάρι που έχεις αρχίσει να καλλιεργείς, οπότε οι εικόνες γίνονται πιο μικρές, τις βάζεις και σε μια σειρά για να βάλεις περισσότερη πληροφορία. Και έχεις ιερογλυφικά, έχεις pictograms, τα οποία μπαίνουν σε μία σειρά και σχηματίζεται η γραφή.

Και σήμερα, 7.000 χρόνια μετά, έχουμε τα GIF's όπου οι άνθρωποι αντικαθιστούν τη γραφή με μικρά κινούμενα βίντεο. Στους διαλόγους των φοιτητών μου στα κινητά τους δεν βλέπω λέξεις, βλέπω GIF's, τα οποία επειδή διαθέτουν μία ασάφεια τους κάνουν να νιώθουν πιο ελεύθεροι. Αντί να πεις «χρόνια πολλά», στέλνεις «Party», ο άλλος σου απαντάει «καρδούλες», και ο διάλογος εκτυλίσσεται έτσι. Η γραφή αντικαθίσταται από την εικόνα. Όμως όταν κοιτάξεις μια εικόνα τη βλέπεις ως όλο, ενώ όταν γράφεις το κάνεις αριστερά-δεξιά, δεξιά-αριστερά ή πάνω-κάτω, ανάλογα με τη γλώσσα. Υπάρχει μία κατευθυντικότητα, μία αρχή και ένα τέλος, και έτσι δημιουργείται μία ιστορική συνείδηση. Η γραφή είναι αφετηρία της ιστορικής συνείδησης. Αρχίζουμε και αποκτούμε ιστορική συνείδηση επειδή γράφουμε. Όταν σταματούμε να γράφουμε και ανταλλάσσουμε εικόνες, η ιστορική συνείδηση γίνεται πιο ισχνή. Βρισκόμαστε σε ένα ψηφιακό

σπήλαιο. Το σπήλαιο του Πλάτωνα είναι εδώ, είναι ψηφιακό και είμαστε μέσα.

Στο σπήλαιο του Πλάτωνα, η μεγεθυμένη σκιά που δεν έχει σχέση με την πραγματικότητα είναι τα «likes»; Ναι. Η ψηφιακή εικόνα εαυτού, και η ανταπόκριση του κόσμου. Είναι η πληροφοριακή σου φουσαλίδα. Εμείς που μιλάμε τώρα δεν είμαστε δύο, και δεν είναι πάντοτε ευδιάκριτο ποιος μιλά με ποιον, ούτε σε εμάς τους ίδιους, γιατί και ο καθένας από εμάς είναι σχετικά αδιαφανής στον εαυτό του. Όμως, συνιστά έκφραση αυτονομίας να μπορείς να αναγνωρίζεις το παιχνίδι των ρόλων και να στοχάζεσαι επάνω σε αυτό, να δίνεις χώρο ακόμα και στην αυταπάτη. Αν προάγει την αυτονομία σου μπορεί να είναι επωφελής, αλλιώς θα πρέπει να προσέξεις.

Ατομική ταυτότητα, εθνική ταυτότητα, ευρωπαϊκή ταυτότητα. Κάλιστα μπορεί να τις έχει κάποιος, να μη συγκρούονται, να αλληλοσυμπληρώνουν η μία την άλλη. Είμαι Ηπειρώτης και η ταυτότητά μου δεν αντιμάχεται αυτήν του Έλληνα. Η ευρωπαϊκή ταυτότητα περιέχει πολλές μπάμπουσκες που δεν συγκρούονται. Ως παθιασμένος ευρωπαίος, και για λόγους βιογραφικούς, έχω καταφέρει να συν-χωρέσω μέσα μου δύο ταυτότητες. Πιστεύω ότι, παρά τις αντιθέσεις που μπορεί να υπάρχουν, οι ταυτότητες, επειδή είναι ρευστές, μπορούν να συν-χωρέσουν. Για μένα η ταυτότητα είναι πάντα και ένα θέμα απόστασης. Όταν έζησα στις ΗΠΑ για πρώτη φορά ένιωσα Ευρωπαίος, γιατί μου φάνηκαν τόσο χρηματοκεντρικές, τόσο σκληρές κοινωνίες. Μετά, όταν πήγα για

ένα διάστημα στο Ρίο ντε Τζανέιρο, ένιωσα δυτικός για πρώτη φορά. Πήγα για έναν κύκλο διαλέξεων, και κάποια παιδιά που δεν ήταν μέλη της παρέας μου, με έβλεπαν ως gringo, δηλαδή λευκό αποικιοκράτη. Ήταν πολύ παράξενο συναίσθημα να με βλέπει κανείς ως αποικιοκράτη. Ως Έλληνας δεν είναι μέρος της παράδοσής μου, όμως ως δυτικός είναι.

Το φάντασμα που πλανάται πάνω από την Ευρώπη σήμερα ποιο είναι; Είναι μία Ευρώπη που δεν βασίζεται στο «Ευ» της, αλλά στα διεσκατομμύρια των ευρώ. Τα προηγούμενα χρόνια η υπεράσπιση της Ευρώπης είχε αναληφθεί σχεδόν κατ' αποκλειστικότητα από οικονομολόγους, ενώ το πρωταρχικό ιδεώδες ήταν μία πολιτειακή ένωση. Το πρωταρχικό είναι η ζώνη οικονομικών συναλλαγών, ενώ η δημιουργία μιας ευρωπαϊκής συνείδησης μοιάζει να μετατίθεται στο μέλλον. Το φάντασμα της Ευρώπης είναι η κυριαρχία του οικονομικού στοιχείου έναντι του βίου.

Επίσης μιλάτε για «το τίποτα από το τίποτα». Υπάρχει το τίποτα που εν δυνάμει περιέχει απεριόριστες δυνατότητες, και το τίποτα που είναι κενό. Προσωπικά δεν πιστεύω σε ένα τίποτα «τίποτα». Πιστεύω σε ένα τίποτα που είναι δυναμικό, που είναι «συν ένα - πλην ένα, ίσον μηδέν», και σε αυτό μπορεί να υπάρξει μία διακύμανση. Οι φυσικοί μιλάνε για μια κβαντική διακύμανση του κενού, οπότε το παν γεννιέται από το τίποτα.

Ο «Ψηφιακός Ανθρωπισμός», κυκλοφορεί από τις εκδόσεις ΑΡΜΟΣ

ΘΕΟΦΑΝΗΣ ΤΑΣΗΣ

Εκχωρούμε σε αλγόριθμους

ΤΙΣ ΕΠΙΠΟΡΕΣ ΜΑΣ

Του ΜΑΚΗ ΠΡΟΒΑΤΑ Φωτό: ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ

Παγκόσμια Εβδομάδα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

10 Δεκεμβρίου 1948

Η Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων υπογράφεται σε μια εποχή που παλεύει να κρατήσει την ισορροπία της πάνω σε μια βόμβα κοινωνικής αστάθειας. Έχουν περάσει 71 χρόνια από τότε. Το μόνο που έχει αλλάξει είναι ότι σήμερα η ανάγκη για αποδοχή και νίκη είναι τόσο μεγάλες ώστε να μη χωρούν σε μια ημέρα εορτασμού, αλλά σε επτά.

Στο αφιέρωμα που ακολουθεί υπάρχουν γυναίκες που παίζουν ένα «απαγορευμένο» για αυτές άθλημα, αλλοδαποί που το χρώμα, η θρησκεία, η καταγωγή δεν χαμήλωσε τη φωνή ούτε πήγε πίσω το έργο τους, άστεγοι που βρήκαν το εισιτήριο για τη διασκέδαση – τη δική τους και των άλλων. Υπάρχουν πολλοί τρόποι να αντιμετωπίσεις ένα πρόβλημα. Εμείς επιλέξαμε να δώσουμε τον λόγο σε εκείνους που μάχονται και κερδίζουν μια θέση στη γιορτή αυτής της εβδομάδας.

Ο δρόμος ενός πρόσφυγα από τη χώρα που μεγάλωσε και αναγκάστηκε να εγκαταλείψει ώστε, μέσα από κακουχίες, να βρει μια νέα γη να τον φιλοξενήσει, είναι κάτι που κανείς από εμάς δεν θα 'θελε να ζήσει. Πόσο μάλλον όταν πρόκειται για γυναίκες που κουβαλούν έξτρα βάρος βιώνοντας και με άλλους τρόπους τις διακρίσεις. Διακρίσεις που μπορεί να σημαίνουν αποκλεισμό από πολλούς τομείς της κοινωνικής ζωής, ακόμα και από το να παρακολουθήσουν έναν αγώνα ποδοσφαίρου ή να πάρουν μέρος σε μία αθλητική γυναικεία ομάδα. Η Hestia FC είναι η πρώτη ποδοσφαιρική ομάδα στην Ελλάδα, με έδρα την Αθήνα, που αποτελείται αποκλειστικά από γυναίκες πρόσφυγες, γυναίκες που έχουν υποστεί διωγμούς και βασανιστήρια στις χώρες τους και μπορεί να βιώνουν ρατσισμό και διακρίσεις στις χώρες φιλοξενίας. Στην ομάδα Hestia, με όνομα από τη θεά Ε-

στία της ελληνικής μυθολογίας, έχουν βρει μια νέα οικογένεια, με το ποδόσφαιρο και τον αθλητισμό να τους δίνουν κίνητρο δημιουργικής απασχόλησης αλλά και να συνεισφέρουν στη διαδικασία ένταξης. Οι αγώνες γίνονται συνήθως στο Σεράφειο Κέντρο Αθλητισμού, Πολιτισμού και Καινοτομίας του Δήμου Αθηναίων, στην οδό Πειραιώς. Η «ψυχή» της ομάδας, **Κατερίνα Σάλτα**, μιλάει στην Athens Voice για τη δημιουργία της Hestia FC, τι έφερε κοντά αυτές τις γυναίκες, την αγάπη τους για τον αθλητισμό και την ελευθερία.

Ποια ήταν η ανάγκη για τη δημιουργία της ποδοσφαιρικής ομάδας Hestia; Ανάμεσα στους πρόσφυγες που αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις χώρες τους και τώρα βρίσκονται στην Ελλάδα είναι και πάρα πολλές γυναίκες, οι οποίες είναι μια ιδιαίτερα ευάλωτη ομάδα. Διάφορες οργανώσεις καλύπτουν βασικές ανάγκες τους όπως η στέγη, η τροφή, η ιατροφαρμα-

κευτική περιθαλψη. Υπάρχουν όμως κι άλλες ανάγκες, όπως η δημιουργική απασχόληση. Και είναι ιδιαίτερα σημαντική, ειδικά για άτομα που ζουν σε αντίξοες συνθήκες και έχουν υποστεί ψυχικά τραύματα. Στο Διεθνές Κέντρο Ολυμπιακής Εκκευρίας πιστεύουμε στη δύναμη του αθλητισμού ως εργαλείο προστασίας, ψυχικής ενδυνάμωσης και κοινωνικής ένταξης. Τον Νοέμβριο του 2018, λοιπόν, επιλέχθηκα ως μία από τις 12 πρέσβειρες σε ευρωπαϊκό επίπεδο από το Global Goals World Cup, μία διεθνή οργάνωση που δραστηριοποιείται και στις 5 ηπείρους για την προώθηση των Παγκόσμιων Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών μέσω του ποδοσφαίρου γυναικών. Μετά από την απαραίτητη εκπαίδευση στην Κοπεγχάγη, κάθε μία από τις 12 πρέσβειρες όφειλε να σχηματίσει μία ποδοσφαιρική ομάδα ευάλωτων γυναικών και να τις εκπαιδεύσει στο ποδόσφαιρο και τους Παγκόσμιους Στόχους. Με

Παίζουν οι προσφυγοπούλες μπάλα;

Η Hestia FC είναι η πρώτη ποδοσφαιρική ομάδα στην Ελλάδα που αποτελείται από παίκτριες πρόσφυγες, με την αγάπη για το ποδόσφαιρο να σπάει τα δεσμά των διακρίσεων και του ρατσισμού

Του ΜΑΝΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ

αφορμή την επιλογή μου αυτή και καθώς δεν υπάρχουν αθλητικά προγράμματα για γυναίκες πρόσφυγες στη χώρα μας, το Διεθνές Κέντρο Ολυμπιακής Εκχειρίδας ίδρυσε την Hestia FC, την πρώτη ποδοσφαιρική ομάδα γυναικών προσφύγων και μεταναστριών στη χώρα μας.

Πώς έμαθαν οι παίκτριες για την Hestia FC; Έρχονται και σας βρίσκουν οι ίδιες; Επικοινωνήσαμε το πρόγραμμα μέσω των συνεργατών μας στο Προσφυγικό. Πρόκειται για οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στις δομές φιλοξενίας προσφύγων (camps) και άλλες που φιλοξενούν πρόσφυγες σε ξενώνες ή διαμερίσματα, καθώς και οργανώσεις που προσφέρουν υπηρεσίες όπως μαθήματα γλωσσών, σεμινάρια επαγγελματικής συμβουλευτικής, ψυχολογική υποστήριξη κ.ά. Στη συνέχεια, πολλές γυναίκες έμαθαν για την ομάδα από παίκτριες, λειτούργησε το «από στόμα σε στόμα» και η μία φέρνει την άλλη.

Πώς θυμάστε τις πρώτες μέρες; Και πώς ήταν ο πρώτος σας αγώνας; Στις πρώτες προπονήσεις, αντιμετωπίσαμε δυσκολίες καθώς δεν είχαμε αρκετές παίκτριες. Αυτό όμως άλλαξε σύντομα. Εκείνο που μας έκανε εντύπωση ήταν το πόσο σύντομα δέθηκαν οι παίκτριες μεταξύ τους αλλά και με το τεχνικό επιτελείο. Προσωπικά, από την εμπειρία μου με ποδοσφαιρικά προγράμματα για άνδρες και παιδιά πρόσφυγες και μετανάστες, συνήθως πρέπει να περάσει ένα χρονικό διάστημα προκειμένου να έρθουν κοντά οι συμμετέχοντες, λόγω της διαφορετικής κουλτούρας, γλώσσας, θρησκείας. Όμως οι παίκτριες της Hestia FC μας έδειξαν ότι οι γυναίκες λειτουργούν τελείως διαφορετικά. Από τις πρώτες ακόμη προπονήσεις αναπτύχθηκαν φιλίες και η μία στηρίζει την άλλη εντός και εκτός γηπέδου. Ο πρώτος μας αγώνας ήταν με την ομάδα Futsal του Deree College. Διοργανώθηκε με

αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα του Αθλητισμού για την Ανάπτυξη και την Ειρήνη στις 6 Απριλίου. Οι παίκτριές μας αθροιστικά και πραγματικά το χάρηκαν πάρα πολύ. Εκφράζουν έντονα την ανάγκη να έχουν ευκαιρίες να έρθουν σε επαφή με Ελληνίδες. Ήταν ένας όμορφος αγώνας σε γιορτινό κλίμα. Γενικά το American College in Greece έχει αγκαλιάσει την προσπάθειά μας από τη γέννηση της ομάδας και η συνεργασία μας συνεχίζεται μέχρι σήμερα.

Πριν λίγο καιρό, παίκτριες της ομάδας παρακολούθησαν τον ποδοσφαιρικό αγώνα Ελλάδα - Φινλανδία στο Ολυμπιακό Στάδιο. Μοναδική εμπειρία; Ήταν πραγματικά μοναδική εμπειρία και για όλες ήταν η πρώτη φορά που παρακολούθησαν ποδοσφαιρικό αγώνα σε γήπεδο. Είτε γιατί προέρχονται από χώρες στις οποίες απαγορεύεται η είσοδος γυναικών σε ποδοσφαιρικά στάδια είτε γιατί δεν είχαν τη δυνατότητα ή το έναυσμα να

παρακολουθήσουν αντίστοιχο αγώνα για διάφορους λόγους. Ζήσαμε πολύ όμορφες στιγμές. Είχαν φροντίσει και είχαν προμηθευτεί ελληνικές σημαίες και κασκόλ και υποστήριζαν παθιασμένα την εθνική μας ομάδα καθ' όλη τη διάρκεια του αγώνα. Άλλωστε, όπως και η πλειοψηφία των προσφύγων που βρίσκονται στη χώρα μας, δηλώνουν ότι νιώθουν την Ελλάδα δεύτερη πατρίδα τους. Για λόγους προστασίας και επειδή οι ίδιες δε νιώθουν ασφαλείς να κυκλοφορούν αργά έξω μόνες, δεν έχουμε δραστηριότητες αργά το βράδυ. Μας εξέπληξε λοιπόν το γεγονός ότι ενώ ήταν προγραμματισμένο να παρακολουθήσουμε μόνο το πρώτο ημίχρονο, επέμειναν να μείνουμε μέχρι το τέλος. Εντυπωσιακό επίσης ήταν ότι αρκετές είναι μητέρες και οι σύζυγοι έκαναν baby-sitting για να πάνε οι γυναίκες στο γήπεδο! Δεν συναντά κανείς αυτό το φαινόμενο σε πολλές κοινωνίες, πολύ περισσότερο στις μουσουλμανι-

κές, από τις οποίες προέρχονται αρκετές από τις παίκτριές μας.

Οι παίκτριες μοιράζονται τις ιστορίες τους μαζί σας; Είμαστε πραγματικά πολλά περισσότερα από μία ποδοσφαιρική ομάδα, είμαστε μία οικογένεια. Και όπως σε κάθε οικογένεια, έτσι και στην Hestia FC τα μέλη της μοιράζονται σχεδόν τα πάντα. Κάθε μία τους έχει μία μοναδική, σκληρή ιστορία. Έχουμε παίκτρια που ο άνδρας της απήχθη από τους Ταλιμπάν και παλεύει μόνη με τρία ανήλικα παιδιά. Άλλη που ήταν θύμα βασανιστηρίων. Πολλές ιστορίες, διαφορετικά βιώματα, ένα κοινό στοιχείο: οι απίστευτες δυσκολίες που αντιμετωπίσαν μέχρι να φτάσουν στη χώρα μας. Όπως έχει πει μία από τις παίκτριές μας και συμφωνούν όλες μαζί της, πήραν ένα τεράστιο ρίσκο όταν αποφάσισαν να κάνουν αυτό το ταξίδι. Αλλά όταν πεθαίνεις κάθε μέρα, κάθε στιγμή, τότε επιλέγεις να θέσεις τον εαυτό σου, τους αγαπημέ-

νους σου, ακόμη και τα παιδιά σου σε κίνδυνο και επιτέλους να ζήσεις ή να πεθάνεις και να δοθεί τέλος στο καθημερινό μαρτύριο.

Πώς έχει υποδεχτεί την ομάδα σας ο κόσμος; Τα μηνύματα από τον κόσμο που είχε την ευκαιρία να γνωρίσει την ομάδα σε φιλικούς αγώνες είτε σε άλλες εκδηλώσεις που έχουμε οργανώσει ή συμμετάσχει είναι πολύ θετικά. Ακόμη και οι πιο διστακτικοί ή αρνητικά προσηλωμένοι, όταν έρχονται σε επαφή με τις παίκτριές μας, αντιλαμβάνονται ότι δεν έχουν να φοβηθούν κάτι. Νομίζω ότι αυτό είναι το πρόβλημα: ο κόσμος φοβάται αυτό που δεν γνωρίζει και που πολλές φορές του έχει παρουσιαστεί λανθασμένα. Θα πρέπει να δοθούν περισσότερες ευκαιρίες γνωριμίας και συναναστροφής Ελλήνων με πρόσφυγες και τότε ο κόσμος θα αντιληφθεί ότι είναι πολύ περισσότερα αυτά που μας ενώνουν από αυτά που μας χωρίζουν. ●

το Φόρουμ Μεταναστών υπάρχει μια φιγούρα που θυμίζει τον

Μπάρακ Ομπάμα. Τόσο στην όψη, το στυλ, το ντύσιμο, όσο και στην ευγένεια και τον λόγο. Είναι δημοσιογράφος, έχει καταγωγή από το Σουδάν και τα τελευταία 30 χρόνια ζει και δραστηριοποιείται στην Ελλάδα. Ο Αχμέντ Μοαβία μπορεί να μην υπήρξε Πρόεδρος των ΗΠΑ, όμως τα τελευταία χρόνια τελειώνει χρέη Προέδρου στο Φόρουμ, ενώ παράλληλα έχει διεθνή δράση στα θέματα υπεράσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Αθόρυβος κόσμος

«Οι μαμάδες εξηγούν στα παιδιά τους τα όριά τους. Τους λένε "είσαι μέχρι εκεί". Ο αποκλεισμός είναι τρόπος ζωής για ένα παιδί που δεν είναι από εδώ. Μαθαίνουν να στήνουν τη ζωή τους σε έναν πολύ πιο μικρό χώρο της κοινωνίας έτσι ώστε να μπορούν να προσαρμόσουν την παρουσία τους ανάλογα με το κλίμα. Είναι ένα σκηνικό όλο αυτό στο οποίο ζουν στα αλήθεια οι πρωταγωνιστές του. Κατά καιρούς, δημοσιογράφοι, φωτογράφοι, σκηνοθέτες, προσπαθούν να το αναδείξουν. Αλλά δεν γίνεται έτσι. Είναι ένας άλλος παράλληλος κόσμος που ζει αθόρυβα».

Πατί συμβαίνει αυτό, είναι μια εύλογη απορία. «Δεν υπάρχει κάτι που να λέγεται "εθνική πολιτική" στην Ελλάδα όσον αφορά το μεταναστευτικό. Αυτό εντάσσεται στο ευρύτερο φόρουμ με το οποίο ασχολείται η Ευρωπαϊκή Ένωση. Γι' αυτό και οποιεσδήποτε πολιτικές ακολουθούνται εδώ, έρχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το βλέπουμε και στο προσφυγικό αυτό. Η Ελλάδα έχει περισσότερο τη διαχείριση της κατάστασης αλλά όχι τη συνολική αντιμετώπισή της. Η Ευρώπη ενώ θεωρείται παγκοσμίως ως ο «Χώρος των ελευθεριών» παιδεύεται πολύ με το μεταναστευτικό μη γνωρίζοντας τι να κάνει».

Όλο αυτό δημιουργεί εντάσεις και συγκρούσεις. «Υπάρχει πρόβλημα στα ανθρώπινα δικαιώματα αφού δεν γνωρίζουμε πώς μπορεί να προσαρμοστεί και να εφαρμοστεί στην εποχή μας μια τέτοια συνθήκη που αφορά στη μετακίνηση των πληθυσμών. Μέχρι στιγμής, η Ευρώπη μάλλον υποχωρεί και μαζί της και η Ελλάδα».

Ο αποκλεισμός ως δικαίωμα από κοινία

«Το θέμα του αποκλεισμού είναι εμφανές ακόμη και στη λεγόμενη δεύτερη και τρίτη γενιά παρόλο που αυτές μεγαλώνουν εδώ και αποκτούν τη συνείδηση και νοοτροπία της χώρας μας, αλλά και

πάλι βρίσκονται στο περιθώριο». Αποτέλεσμα αυτού είναι η ανάγκη μιας νέας μετανάστευσης. Σε καμία περίπτωση εύκολης. «Αρκετά παιδιά που έχουν γεννηθεί και μεγαλώσει εδώ αναγκάζονται να μεταναστεύσουν σε άλλη χώρα. Αλλά και στην άλλη χώρα δεν πρόκειται να αντιμετωπιστούν ως Έλληνες οικονομικοί μετανάστες, αλλά ως μετανάστες».

Ξέχωρα από τους μικρούς, και οι μεγάλοι που ζουν χρόνια εδώ δεν χρίζουν διαφορετικής αντιμετώπισης. «Πολλοί άνθρωποι που μπορεί να είναι και 40 χρόνια νόμιμα εδώ, ακόμη τρέχουν πίσω από την άδεια παραμονής. Το πρόβλημα είναι σοβαρό. Έχουν γεράσει πια και ακόμα πρέπει να πηγαίνουν να ανανεώνουν την άδεια παραμονής τους. Τίθεται, λοιπόν, ζήτημα κοινωνικού αποκλεισμού».

Η κοινωνία που αντιγράφει συμπεριφορές

«Η κοινωνία ακολουθεί το κλίμα που υπάρχει είτε μέσω του δημόσιου λόγου είτε μέσω των media. Η κατάσταση αυτή δημιουργεί ένα ακόμα πιο δύσκολο κλίμα στην καθημερινότητα αυτών των ανθρώπων».

Η στέγη: Ένας αλλοδαπός δυσκολεύεται να νοικιάσει σπίτι στην Ελλάδα. «Εξακολουθεί να υπάρχει στην ελληνική συνείδηση ενός ιδιοκτήτη ότι δεν θέλει στο σπίτι του να βάλει κάποιον μη Έλληνα. Το βλέπουμε και με την αντίδραση απέναντι στα προσφυγόπουλα στα σχολεία στα νησιά».

Η δουλειά: Έπειτα, υπάρχουν και αυτοί που έχουν καταφέρει να βρουν μια δουλειά. «Είναι λίγοι και μέσα στον κόπο τους να τα καταφέρουν έχουν να αντιμετωπίσουν τον αποκλεισμό του ότι ανεξαρτήτως ταλέντου και ειδικότητας η ανέλιξή τους έχει ταβάνι». Και μάλιστα, χαμηλό.

Η θρησκεία: «Το κράτος δυσκολεύεται και με τις θρησκευτικές ελευθερίες. Το ζήτημα του τζαμιού της Αθήνας, για παράδειγμα, είναι απλώς μια ιστορία που συνεχίζεται. Είναι διαφορετικό το να πας σε έναν χάλια πολυχώρο για να ασκήσεις το θρησκευτικό σου δικαίωμα και διαφορετικό να το κάνεις σε ένα χώρο ειδικά φτιαγμένο για αυτό».

Η γλώσσα: «Η δύσκολη φάση είναι όταν δεν έχεις τη δυνατότητα να επικοινωνήσεις. Όταν δεν ξέρεις τη γλώσσα και υπάρχει πολιτική αποκλεισμού, για παράδειγμα, εσύ δεν μπορείς καν να κατανοήσεις ότι υπάρχει. Καταλαβαίνεις;»

Κουκκίδες στον χάρτη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

«Κατά πόσο ένας άνθρωπος έχει πρόσβαση στα δικαιώματα, εκείνα που λέει τουλάχιστον ο χάρτης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων;» ρώτησε και απάντησε στον εαυτό του κουνώντας το κεφάλι προς τα κάτω: «Είναι στάσιμη η κατάσταση. Εδώ και πάρα πολλά χρόνια». **Α**

Αχμέντ Μοαβία

«Οι μετανάστες είναι ένας παράλληλος κόσμος που ζει αθόρυβα»

Ο Πρόεδρος του Φόρουμ Μεταναστών μιλάει στην Α.Υ. ενόψει της παγκόσμιας εβδομάδας ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Της ΕΡΡΙΚΑΣ ΡΟΥΣΣΟΥ

Φωτό: ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ

ΑΥΞΗΣΗ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 650 ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ

Η Lamda Development προχωρά σε Αύξηση Μετοχικού Κεφαλαίου 650 εκατ. ευρώ

- ◆ Περίοδος άσκησης δικαιωμάτων προτίμησης και προεγγραφών: 2 - 16 Δεκεμβρίου 2019
- ◆ Στο δίκτυο καταστημάτων της Eurobank και της Τράπεζας Πειραιώς καθώς και μέσω των χειριστών των λογαριασμών αξιών των μετόχων
- ◆ Τιμή διάθεσης νέων μετοχών 6,70 ευρώ

Το Ενημερωτικό Δελτίο, όπως εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς στις 25.11.2019, είναι διαθέσιμο σε ηλεκτρονική μορφή στις ιστοσελίδες του Χρηματιστηρίου Αθηνών (<https://www.athexgroup.gr/documents/10180/1432379/LAMDA+DEVELOPMENT+%CE%91%CE%95+%2826-%CE%9D%CE%BF%CE%B5-2019%29.pdf/77c506c2-07b7-4c63-bbc7-1ac8d6f7dd6c?version=1.0>), της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (http://www.hcmc.gr/el_GR/web/portal/elib/deltia), της Εκδότριας (<https://www.lamdadev.com/el/ενημέρωση-επενδυτών/Έγγραφα-Αύξησης-Μετοχικού-Κεφαλαίου>), του Συμβούλου Έκδοσης και Συντονιστή Κύριου Αναδόχου «ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK ERGASIAS A.E.» (<https://www.eurobank.gr/el/omilos/enimerosi-ependuton/enimerotika-deltia/enimerotika-deltia-sumboulos-anadoxos-trapeza-eurobank-ergasias-ae>), του Συμβούλου Έκδοσης και Συντονιστή Κύριου Αναδόχου «ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ» (<https://www.piraeusbankgroup.com/lamdadev>) και του Συντονιστή Κύριου Αναδόχου «AXIA Ventures Group Ltd.» (<http://www.axiavgr/prospectus/>). Η έγκριση του Ενημερωτικού Δελτίου δε θα πρέπει να νοείται ως έγκριση των νέων μετοχών που προσφέρονται ή εισάγονται προς διαπραγμάτευση.

Οι επενδυτές πρέπει να μελετήσουν το Ενημερωτικό Δελτίο προτού προβούν σε επενδυτική απόφαση. Επίσης, το Ενημερωτικό Δελτίο, θα είναι διαθέσιμο εφόσον ζητηθεί από τον επενδυτή, σε έντυπη μορφή στα γραφεία της «LAMDA Development – Ανώνυμη Εταιρεία Συμμετοχών και Αξιοποίησης Ακινήτων» («LAMDA») και στο δίκτυο των Συντονιστών Κυρίων Αναδόχων, κατά τη διάρκεια της περιόδου της δημόσιας προσφοράς. Για περισσότερες πληροφορίες, οι κ.κ. επενδυτές μπορούν να απευθύνονται στο Τμήμα Εξυπηρέτησης Μετόχων της LAMDA (τηλ. 2107450600) ή στη Διεύθυνση Investor Information Services της Τράπεζας Eurobank Ergasias A.E. (τηλ. 210 3522400).

Ο Enri Hysenbelli ήταν ο πρώτος Αλβανός που μπήκε σε Πειραματικό σχολείο

Πτυχιούχος του Πολιτικού της Νομικής μοιράζεται με την Α.Υ. την ιστορία του ενόψει της παγκόσμιας Εβδομάδας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Της ΕΡΡΙΚΑΣ ΡΟΥΣΣΟΥ

Φωτό: ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ

Ο Ένρι είναι φανατικός Πειραιώτης. Κάθε φορά που η συζήτηση πάει προς το λιμάνι, εκείνος χαμογελά ακόμη πιο έντονα. Πριν τρεις μέρες πήρε το πτυχίο του. Σε λίγο θα έρθει και η υπηκοότητα. Αν πρέπει να πούμε κάτι για τον Ένρι πέρα από το γεγονός ότι έχει ένα από τα πιο σοβαρά χαμόγελα που έχω δει, είναι ότι στα 27 του χρόνια ήδη μάχεται για την προ-άσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Των άλλων.

Στο σχολείο

«Ήμουν αρκετά τυχερός στο σχολείο. Εντάξει το κλασικό "α, ο Αλβανός" το άκουγες παντού αλλά δεν το έπαιρνα ως ρατσιστικό». Σταματάει μερικά δευτερόλεπτα να μιλάει. «Αν και είναι, τώρα που το σκέφτομαι. Απλά εμένα με πέτυχε στο Δημοτικό και από στόματα μικρών παιδιών, οπότε δεν το καταλάβαινες και πολύ ούτε το εισέπραττες ως κακία». Στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο ήταν διαφορετικά τα πράγματα. «Επειδή πήγα στο Πειραματικό και ήμουν ο πρώτος Αλβανός που μπήκε εκεί και ο μόνος αλλοδαπός εκεί για αρκετά χρόνια. Νομίζω ότι ο επόμενος ήρθε όταν ήμασταν δευτέρα ή τρίτη Λυκείου». Όλη την εφηβεία του την πέρασε ως «ο Ένρι» που τύχχανε να είναι από μια άλλη χώρα, «ουσιαστικά, το μόνο διαφορετικό ήταν το όνομα. Δεν είχα ούτε ένιωθα κάποια διαφορά από τους συμμαθητές μου». Η πρώτη ρατσιστική επίθεση που δέχθηκε ήταν στην τρίτη Λυκείου και μάλιστα, από καθηγήτρια. «Μπήκα στο μάθημά της για να κάνω μια ανακοίνωση. Όταν αντί για "πενθήμερη" είπα "πενταήμερη", εκείνη γύρισε και μου είπε "δεν ξέρω πώς το λέτε στην Αλβανία, εμείς εδώ το λέμε πενθήμερη". Δεν έδωσα σημασία. Επιπλέον, αντέδρασαν ωραία οι συμμαθητές μου οι οποίοι της επιτέθηκαν ρωτώντας "με ποιο δικαίωμα εκφράζεται έτσι"».

Στο Πειραματικό βρέθηκε γιατί εκεί θα πήγαιναν οι φίλοι του από το Δημοτικό. Έτσι, μπήκε στην κλήρωση. «Είχε πολλή πλάκα τότε γιατί όταν ο πατέρας μου είχε πάει να με γράψει με ρώτησε "σίγουρα θέλεις να πας εδώ;"» Ο Ένρι του απάντησε «ναι γιατί»; απορρημένος και τότε εκείνος του είπε για μια συζήτηση που είχε με τον διευθυντή του σχολείου «ο οποίος λογικά τον αποθάρρυνε να το κάνει λέγοντάς του ότι δεν πηγαίνουν αλλοδαποί στο σχολείο αυτό. Ο πατέρας μου, επειδή είχε βιώσει τον ρατσισμό, ήθελε να με προστατέψει, αλλά εγώ που δεν καταλάβαινα τι σημαίνει όλο αυτό του απάντησα "ναι, είμαι σίγουρος, θέλω να πάω με τους φίλους μου". Πιστεύω ότι θα ήμουν άλλος, αν δεν ήμουν σε αυτό το σχολείο».

Δίγα λόγια για την υπηκοότητα

«Όποιος έχει γεννηθεί στην Ελλάδα ή έχει φοιτήσει τουλάχιστον εννιά χρόνια μπορεί να υποβάλει την αίτηση της υπηκοότητας.

Εγώ την έχω κάνει εδώ και δύο χρόνια και περιμένω αυτό το διάστημα να βγει στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Είναι έτοιμη η απόφαση». Ο Ένρι ήρθε στην Ελλάδα όταν ήταν τριών μηνών, οπότε αναγκαστικά έπρεπε να αφήσει τα χρόνια να περνούν με ανανεώσεις της βίζας μέχρι να υποβάλει την αίτησή του.

Στο πανεπιστήμιο

«Τα πρώτα χρόνια που μπήκα στη Σχολή δεν πολυασχολήθηκα με ρατσισμούς και ανθρώπινα δικαιώματα. Αργότερα, όταν άρχισα να το ψάχνω και να μαθαίνω τι εστί θεσμικός ρατσισμός ή ποια είναι τα είδη του ρατσισμού, κατάλαβα πολλά περισσότερα».

Στον ρατσισμό

«Δεν υπάρχει μόνο θρησκευτικός ή μόνο απέναντι στη γυναίκα ή το χρώμα ή τη φυλή, είναι πολυεπίπεδος ο ρατσισμός που συναντάμε». Απέναντί μου τώρα πια δεν έχω ένα παιδί που μόλις πήρε το πτυχίο του αλλά ένα διαβασμένο αγόρι φανερά απασχολημένο πάνω στα χρόνια που ήρθαν και τα αντίστοιχα που έρχονται. «Είμαι τυχερός που είμαι λευκός. Είναι φορές στον ηλεκτρικό που κάθομαι και παρατηρώ τον κόσμο την ώρα της διαδρομής. Σε μια γυναίκα έγχρωμη δεν θα δώσουν εύκολα τη θέση τους ακόμη και αν είναι έγκυος. Ακόμη και εγώ έχω πιάσει τον εαυτό μου να με προσπερνάει στο βαγόνι ένας άστεγος σκουρόχρωμος και να τον κοιτάω περιέργα χωρίς ουσιαστικά να ξέρω τον λόγο, ασυνείδητα».

Ο σεισμός που δεν έγινε viral

Όταν έγινε ο σεισμός στην Αλβανία ο Ένρι ήταν στο εξωτερικό και δούλευε σε ένα study session του ESU (European Student Union) και του Συμβουλίου της Ευρώπης πάνω στα ανθρώπινα δικαιώματα. «Μίλησα με τους δικούς μου για να δω ότι είναι καλά αλλά δεν κατάλαβα πολλά περισσότερα. Δεν περίμενα ποτέ να γίνει "Je Suis Αλβανία", ας μην κοροϊδευόμαστε, η Αλβανία δεν είναι δυτική Ευρώπη. Το ίδιο ακριβώς θα γινόταν σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση χώρας, με εξαίρεση ίσως τη Σερβία και αυτό λόγω του θρησκευτικού δεσμού που υπάρχει. Βέβαια, στο σιωπηλό του πράγματος, από την άλλη, η ελληνική κοινωνία ήταν από τις πρώτες που κινητοποιήθηκαν».

Ο Ένρι πηγαίνει συχνά στην Αλβανία αλλά για λίγο «και λόγω δουλειάς αλλά και επειδή εκεί, πέρα από συγγενείς, δεν έχω παρέες. Ο περισσότερος κόσμος φοβάται να πάει στην Αλβανία για να πεις ότι θα κανόνιζα να πάω με φίλους από εδώ. Φέτος, μόνο, ήρθαν κάποιοι για πρώτη φορά και μου είπαν "ρε συ, είναι ωραία"».

Στη δουλειά

«Στην Ελλάδα έτυχε να ασχοληθώ με το μεταναστευτικό. Κάποιοι γνωστοί μου ήξεραν τον Πρόεδρο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εδώ στην Ελλάδα ο οποίος με πρότεινε στο Ελληνικό Φόρουμ Μεταναστών για να τους εκπροσωπήσω σε ένα study session κατά του ρατσισμού στη Βοσνία». Έπειτα, προσφέρθηκε να κάνει μαθήματα ως καθηγητής αγγλικών στο σχολείο μεταναστών που λειτουργούσε τότε. «Πολύ basic κατάσταση, μη φανταστείς. Ήταν τρία αδέρφια που ήθελαν να μάθουν. Είχαμε ένα βιβλίο στα ελληνικά προσαρμοσμένο σε άτομα που δεν μιλάνε και το χρησιμοποίησα για να μπορέσω να τις βοηθήσω στην κατανόηση».

Στο μεταπτυχιακό

«Ελπίζω το μεταπτυχιακό μου να μην το κάνω στην Ελλάδα. Θέλω να ασχοληθώ με χώρες οι οποίες αυτήν τη στιγμή βρίσκονται σε αναβρασμό, όπως το Κόσβο ή η Βοσνία, και να δουλεύω για λογαριασμό κάποιου θεσμού». **Δ**

ΚΑΡΤΕΣ

yellow

Αυτές τις γιορτές τα yellows φέρνουν... περισσότερα yellows!

Κάνε τις γιορτινές αγορές σου με κάρτες της Τράπεζας Πειραιώς που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα και κέρδισε!

Κάθε μέρα:

- **100 τυχεροί κερδίζουν από 10.000 yellows στη στιγμή,** κάνοντας αγορές με πιστωτική, χρεωστική ή προπληρωμένη κάρτα.
- **1 μεγάλος τυχερός κερδίζει 500.000 yellows με κλήρωση,** κάνοντας αγορές με πιστωτική κάρτα.

Και στις γιορτές, κάνε ό,τι έκανες πάντα και κέρδισε όπως δεν κέρδισες ποτέ!

Ισχύει για αγορές από 10/12/2019 έως 10/01/2020 στους Συνεργάτες του Προγράμματος.

www.piraeusbank.gr/yellow • Τ. 18 2 18, 210 3288000

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Η πρώτη και μοναδική θεατρική ομάδα αστέγων έγινε 2μισι ετών

Τα μέλη της
«Walkabout
Equal Society»
μιλούν στην
Α.Υ. ενόψει της
παγκόσμιας
Εβδομάδας
Ανθρωπίνων
Δικαιωμάτων

Της ΕΡΡΙΚΑΣ
ΡΟΥΣΣΟΥ
Φωτό: ΘΑΝΑΣΗΣ
ΚΑΡΑΤΖΑΣ

Μια σκέψη ότι μπορεί τελικά κάποια πράγματα να πηγαινούν καλά σε αυτή την πόλη και πολλοί αποδέκτες απρόσμενης αποδοχής. Στο σουσίτιο της ΜΚΟ «Equal Society» τα τελευταία δύομισι χρόνια, πολλοί είναι αυτοί που κατάφεραν να δώσουν στον εαυτό τους την ευκαιρία να νιώσει ίσος με τους συμπολίτες τους. Τουλάχιστον ως προς το δικαίωμα της πρόσβασης στον πολιτισμό.

Παράλληλα με την ομάδα ο Χρήστος πήγαινε σχολείο το οποίο τελείωσε με «17 και κάτι», όπως λέει κοιτώντας ντροπαλά το κέντρο του τραπέζιού. «Οι φίλοι μου ήταν αυτοί που συνέχισαν να με έλεγαν "γιατί δεν γίνεσαι ηθοποιός?". Κάθε που ερχόμουν εδώ για φαγητό έβλεπα αυτή την ανακοίνωση. Κάποια στιγμή πήγα, έτσι για να δω τι γίνεται. Στην αρχή ήταν δύσκολο να μπω στο κλίμα. Οι ωφελούμενοι εδώ του σουσιτίου δεν το πήραν καλά και αυτό με κράτησε ακόμη πιο πολύ. Η πρώτη παράσταση δεν περίμενα ότι θα γίνει. Έγινε όμως και ήρθε ο κόσμος και μου έλεγε πάρα πολύ καλά λόγια. Το μαγευτικό είναι όταν βλέπεις ότι γελάνε και

τα μάτια των άλλων, όταν σε παρακολουθούν. Είναι πάρα πολύ δύσκολο βέβαια. Στα δύομισι χρόνια που είμαι εδώ δεν είχα τόσο θάρρος να εκτεθώ στον κόσμο. Ακόμα και τώρα σε αυτή την παράσταση, τα πόδια μου στον πρώτο μονόλογο άρχισαν να κόβονται τα γόνατά μου. Είπα "ώπα, τώρα τι γίνεται;", έδωσα όμως δύναμη στον εαυτό μου και τα κατάφερα. Αυτό που δεν το περίμενα από το θέατρο είναι ότι σου δίνει δύναμη ψυχής, σε κάνει πιο ατσάλινο για να αντιμετωπίσεις τα πράγματα». - **Χρήστος Ζαββός**

Για τον Φώτη η κάθε φορά που βλέπει τη θεατρική ομάδα στο σανίδι είναι μία από τις πιο συγκινητικές της ζωής του. «Η θεατρική ομάδα ξεκίνησε το 2017 από μια εσωτερική ανάγκη της Equal Society να επενδύσει στον πολιτισμό. Έτσι δειλά-δειλά δημιουργήθηκε η μόνη αυτή τη στιγμή θεατρική ομάδα στην Ελλάδα με στόχο την ουσιαστική επανένταξη αυτών των ανθρώπων μέσα από τη δραματοθεραπεία. Πρόβα την πρόβα, έγιναν τεράστια βήματα και μπορώ να πω ότι ο πολιτισμός αποτελεί ένα από τα κορυφαία μέσα επανένταξης που μπορεί να χρησιμοποιήσει κάποιος για να φέρει τους ανθρώπους πιο κοντά στα θέλω τους και να τους στηρίξει να ξεκινήσουν ξανά τη ζωή τους. Μέχρι σήμερα έχουμε κάνει 6 θεατρικές παραστάσεις, στο θέατρο "Σταθμός", το ΚΠΙΣΝ, την Τεχνόπολη,

έχουμε ταξιδέψει μέχρι τη Λευκάδα γι' αυτόν το σκοπό». - **Φώτης Σπυρόπουλος, στέλεχος της Equal Society**

Η Ορθοδοξία δεν είχε την οικονομική δυνατότητα να παρακολουθεί θέατρο πριν την ομάδα, γι' αυτό και έβλεπε στο ίντερνετ παραστάσεις από το εξωτερικό. «Είχα έρθει να γραφτώ στο σουσίτιο και είδα μια αγγελία που έλεγε ότι ζητούνται άτομα για τη θεατρική ομάδα. Εκείνη την περίοδο δεν είχα δουλειά οπότε σκέφτηκα να δηλώσω συμμετοχή. Μέσα από την ομάδα μαθαίνουμε να καταπολεμάμε τα προβλήματα και να πηγαίνουμε παρακάτω. Πινόμαστε πιο δυνατοί, ενώ με τους ρόλους που μας δίνονται βλέπουμε δυνατότητες που δεν περιμέναμε ότι θα είχαμε. Μπορεί κάποιος μια μέρα να μην είναι καλά, συμβαίνει, επειδή όμως πρέπει να βγει ένα αποτέλεσμα θα το συζητήσουμε για να μπορέσουμε όσο γίνεται να πάμε παρακάτω». - **Ορθοδοξία Σκούρα**

Στον Παναγιώτη όλοι μιλούν στον πληθυντικό και τον κοιτούν στα μάτια σαν να είναι ο σωτήρας τους. «Είναι θέμα αξιοπρέπειας και αυτή την αξιοπρέπεια για να την έχουμε χρειάζεται να υπάρχει μια συνθήκη. Γι' αυτό παλεύουμε καθημερινά, γι' αυτή τη συνθήκη η οποία περιλαμβάνει την ασφάλεια και την αποδοχή. Τα μέλη της ομάδας μαθαίνουν να εκτίθενται πρώτα ο ένας στον άλλο και έπειτα σε μένα και

στον εαυτό τους. Μου λένε "συχαρητήρια" για τα παιδιά, για τη στάση που κρατούν. Ξέρεις, στην αρχή, όταν είσαι στην ίδια κοινωνική ομάδα, το σύνθημα είναι να υπάρξει αρνητικότητα, "γιατί αυτοί και όχι εγώ". Και υπήρξε. Είχαμε, δηλαδή, κοροϊδίες. Τους φώναζαν "ηθοποιούς" αντί για τα ονόματά τους. Ξεπεράστηκε όμως. Όταν είδαν τη δουλειά τους και τη συμπεριφορά τους». - **Παναγιώτης Δορλής, σκηνοθέτης & «αρχηγός» της ομάδας**

Η Θεοδώρα παρά τα πολλά προσωπικά προβλήματα που αντιμετωπίζει μπαίνει με το χαμόγελο στις πρόβες. Και τους λέει ένα ανέκδοτο. «Έψαχνα έναν τρόπο διαφυγής. Το παιδί μου από μικρό το πήγαινα να παρακολουθεί θέατρο όσο μπορούσα και μου είχε μείνει σαν σκέψη. Όταν χώρισα με τον σύζυγό μου έμεινα τελείως μόνη μου. Οι φίλες μου δούλευαν και έτσι δεν είχα τι να κάνω ή πού να πάω. Η κοινωνική σύμβουλος του Δήμου Αθηναίων μου πρότεινε τη θεατρική ομάδα αστέγων. Είναι η ζωή μου όλη αυτή η ομάδα. Ήρθα και πρόπερισι αλλά δυστυχώς σταμάτησα. Όμως φέτος ξαναήρθα και είμαι χαρούμενη γι' αυτό». - **Θεοδώρα Μπελέρη**

Η Μαρκέλλα μπήκε στην ομάδα ένα μήνα πριν την τελευταία παράσταση. Μπορεί να μην είχε ιδέα, όπως λέει, από θέατρο, όμως έπαιξε και τα πήγε περίφημα σύμφωνα με τον σκηνοθέτη της.

«Ετυχε να κερδίσω ένα πρόγραμμα αγγλικών της Equal Society και εκεί μια κοπέλα με ενημέρωσε για το σουσίτιο και τη θεατρική ομάδα. Γράφτηκα και στα δύο. Έπρεπε να μάθω ανάλυση, τεχνικές. Όταν δεν έχεις μάθει να εκτίθεται καθόλου, είναι μεγάλη πρόκληση. Όταν είσαι στον αέρα τελείως και δεν έχεις κανένα να σε βοηθήσει, χτίζεις μια εσωτερική συναισθηματική ασφάλεια πολύ πιο δυνατή. Ξαν ομάδα πιστεύω ότι δεν θα μπορούσαμε να αποδώσουμε, αν υπήρχε κάτι πιο επισφαλές μεταξύ μας. Επιπλέον, όταν ακούς από παντού το "hate speech" είναι πολύ σημαντικό να ξέρεις ότι υπάρχει κάπου μια νησίδα που θα σε βοηθήσει. Σε κάθε κοινωνική ομάδα υπάρχουν οι κακοποιτοι και οι κακοπροαίρετοι. Μπορεί και εμείς οι ίδιοι να μην μπορούσαμε να διαχειριστούμε την απόρριψη, πριν έρθουμε εδώ». - **Μαρκέλλα Στυλιάρη**

Ο Χριστόφορος είναι μαθηματικός και το πιο νέο μέλος της ομάδας. «Μένω δίπλα, στους Γιατρούς του Κόσμου. Με το που είδα στον πίνακα ανακοινώσεων ότι ζητούνται άτομα για τη θεατρική ομάδα, επικοινωνήσα αμέσως. Ήμουν σε μια άλλη δομή στη Νίκαια και μου έλειπε αυτό το εξωστρεφές κομμάτι. Εκεί, καθόμουν μόνος μου και τους έκανα σκετς, μου είχε γίνει απωθημένο. Ήδη στεναχωριέμαι αν βρω μια δουλειά πώς θα μπορέσω να συνδυάσω αυτά τα δύο». - **Χριστόφορος Παπαντάκος**

NEO

HELLMANN'S
EST.1913

Hellmann's με ελληνικά συστατικά από τον τόπο μας!

Στη Hellmann's είμαστε υπερήφανοι που δημιουργούμε γεύσεις με εκλεκτά υλικά, διαλεγμένα από Έλληνες παραγωγούς.

NEA σειρά Hellmann's με:

ΜΑΓΙΟΝΕΖΑ ΜΕ ΤΡΟΥΦΑ από Έλληνες παραγωγούς /

ΚΕΤΣΑΠ ΜΕ ΘΥΜΑΡΙΣΙΟ ΜΕΛΙ από την Κρήτη

ΜΟΥΣΤΑΡΔΑ ΜΕ ΚΑΠΝΙΣΤΟ ΜΠΟΥΚΟΒΟ από την Πέλλα

ΜΟΥΣΤΑΡΔΑ ΜΕ ΠΙΠΕΡΙΕΣ Φλωρίνης

Τα προϊόντα είναι vegetarian & χωρίς γλουτένη.

Μάθε περισσότερα για τη νέα σειρά στο www.hellmanns.gr

 facebook.com/HellmannsGreece

 instagram.com/hellmannsgr

Ποια είναι η κυρία

**Βρήκαμε την ηθοποιό
Ανθή Ανδρεοπούλου,
που λατρέψαμε όλοι μέσα
σ' ένα βράδυ μέσα
από τη διαφημιστική ζώνη**

Κείμενο-φωτό: ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΕΝΕΣ
(panikoval500@gmail.com)

Είναι από εκείνες τις διαφημίσεις που μόλις σκάσουν γίνονται θέμα συζήτησης και βγάζουν ατάκες. Η γνωστή και αγαπημένη ηθοποιός **Ανθή Ανδρεοπούλου**, με καριέρα σε εξαιρετικές θεατρικές παραστάσεις και τηλεοπτικούς ρόλους σε σειρές που άφησαν εποχή (Πούγκερμαν, Λωξάντρα κ.ά.), ξάφνιασε τους πάντες με έναν ρόλο που τον αποδίδει με εξαιρετική ακρίβεια και χιούμορ. Μία κυρία φιλόλογος, ίσως βγαλμένη από το «Γάμος α λα ελληνικά», ίσως και λίγο «Πάστα Φλώρα», διδάσκει μία εντελώς δική της, τζαζ, ετυμολογία λέξεων – λογοπαίγνια από αυτά που διαδίδονται στα social media (και τόσο πετυχημένα κάνει ο Θεοδωρής Τσεκούρας, ένας εκ των συντελεστών της διαφήμισης). Προϊόντα διεθνούς φήμης που τα αγάπησε η ελληνική οικογένεια, τα έκανε δικά της και τα προφέρει όπως θέλει – **μα όλα ελληνικά πχια**. Η «κυρία Παπαγεωργακάκη» είναι αυστηρή, μιλάει καθαρά, με απόλυτο κοντρόλ στο τι λέει, τι πιστεύει, ποιος απλώνει χέρι στις μαγιονέζες της και, με μία «κεντημένη» αντίδραση, μία τέλεια έκφραση, δίνει φινάλε στο διαφημιστικό σποτ.

Η κυρία Ανθή Ανδρεοπούλου, χαλαρή, χαμογελαστή και χωρίς την περούκα της φιλόλογου, μας μίλησε για το πώς και το «πχια».

«Το ότι πρόκειται για έναν ρόλο είναι αυτό που με ευχαρίστησε. Έχω κάνει πολλά δοκιμαστικά για διαφημίσεις αλλά δεν είχα πάρει τον ρόλο ποτέ. Αυτή τη φορά μού άρεσε τόσο πολύ το σενάριο, που πήγα με πολύ μεγάλη αυτοπεποίθηση. Οι εκφράσεις στο φινάλε ήταν κάτι αυθόρμητο, έγιναν στο γύρισμα. Είχα έναν καταπληκτικό σκηνοθέτη, τον Nick Jones, που ήταν πολύ υποστηρικτικός και χαλαρός. Τον ρόλο τον είχα προετοιμάσει από τότε που μου έγινε η πρόταση από το Film Casting. Είχα πάρει μέχρι και κατάλληλα ρούχα μαζί μου για το δοκιμαστικό. Κυρία Κική Παπαγεωργακάκη, φιλόλογος.

Η μαμά μου με φώναζε πάντα, λίγο υποτιμητικά και λίγο ειρωνικά, “προφεςόρα”. Ότι τα ξέρω όλα.

Ο σκηνοθέτης μου ζήτησε να αυτοσχεδιάσω κι εγώ άρχισα να λέω: Σήμερα θα σας μιλήσω για το κουλούρι, το οποίο αποτελείται από το Κου, το Λου και το Ρι. Οι λέξεις που λέω στο διαφημιστικό μου θύμισαν ένα παιχνίδι που κάναμε εκεί γύρω στο '85-'87, που λέγαμε λέξεις ελληνικές σαν ξένες, “λαιομοί μπουκαλιών”, “και σε κεσέ και σε μπολ”, διάφορα τέτοια. Ήταν την εποχή που ήμουν στο Λονδίνο και, θυμάμαι, οι Έλληνες εκεί γελούσαμε πολύ με αυτά αλλά άντε να τα εξηγήσεις στους Άγγλους. Εκείνη την εποχή είχα και έναν φίλο Ινδό που είχε τέσσερα αγόρια, και τους έλεγε ότι όλες οι λέξεις προέρχονται από τα ινδικά. Τότε βγήκε στους κινηματογράφους εκείνη η υπέροχη ταινία της Νία Βαρντάλος, το “Γάμος α λα ελληνικά”, όπου ο μπαμπάς της οικογένειας έλεγε ότι όλες οι λέξεις προέρχονται από τα ελληνικά. Πήγε ο φίλος μας να δει την ταινία με τα παιδιά του και του κάνανε φοβερή καζούρα. Τώρα θα του γράψω και θα του πω “Όλα ελληνικά πχια”.

Όταν είδα στο σενάριο του διαφημιστικού, το “πχια” νόμιζα ότι ήταν λάθος. Στη γραμματική, το –ια είναι δίφθογγος, είναι καινούργια γραμματική, δεν ξέρω

Οι λέξεις που λέω στο διαφημιστικό μου θύμισαν ένα παιχνίδι που κάναμε, που λέγαμε λέξεις ελληνικές σαν ξένες, «λαιομοί μπουκαλιών», «και σε κεσέ και σε μπολ», διάφορα τέτοια

της Hellmann's;

αν την ξέρετε και προφέρεται διαφορετικά ανάλογα με το ποιο σύμφωνο προηγείται. Προφέρεται άλλες φορές -για και άλλες φορές -για.

Διάλεξα να έχω αποτραβηχτεί, πριν από δέκα χρόνια ακριβώς. Τώρα ζω στην εξοχή, λίγο έξω από τα Καμένα Βούρλα. Είναι μία επιλογή μου. Ήθελα να φύγω από την Αθήνα. Με ενόχλούσε η πόλη. Κάποια στιγμή, από εκείνες τις στιγμές που κάτι σε χτυπάει στο κεφάλι και λες «αυτό ήταν», ήμουνα σε ένα φανάρι, οδηγούσα, και λέω, όχι, δεν θέλω να γεράσω μπροστά σε ένα φανάρι. Ατέλειωτες ώρες οδήγηματος μέσα στην Αθήνα. Δεν είχα καμία εμπειρία από τη ζωή στην επαρχία. Είμαι Αθηναία γέννημα θρέμμα. Είμαι παιδί της πλατείας Βικτωρίας, πήγα σχολείο στη Φωκίωνος Νέγρη, αλλά αυτή η Αθήνα δεν υπάρχει πια. Δεν άφησα πίσω μου κάτι που με πόνεσε.

Η πρώτη μου έξοδος στην πλατεία Βικτωρίας ήταν όταν ήμουν 4 χρονών. Το έσκασα από το σπίτι και έφυγα τρέχοντας. Όλοι έλειπαν από το σπίτι, ήταν μόνο η γιαγιά εκεί. Όταν πήρε είδηση ότι έλειπα με ακολούθησε, εγώ με άνεση πέρασα τη Δερρινύ, όλη την Γ' Σεπτεμβρίου και φτάσαμε μέχρι την πλατεία. Η γιαγιά δεν ήθελε να με τρομάξει κι απλώς ερχόταν κι εκείνη τρέχοντας από πίσω μου. Είμαι ακόμα πολύ του φευγιού. Το καλύτερο που μπορείς να μου δώσεις είναι ένα εισιτήριο να κάνω το γύρο του κόσμου.

Τα φοιτητικά μου χρόνια τα πέρασα στη χούντα. Τέλειωσα ακριβώς με τη μεταπολίτευση. Πήγα στη σχολή του Θεοδοσιάδη, δηλαδή Αραχώβης και Μπενάκη, στην καρδιά των Εξαρχείων. Ήμασταν συνέχεια στο Φλοράλ μέχρι αργά τη νύχτα και μπουρ-μπουρ-μπουρ. Ήμασταν όλοι πολιτικοποιημένοι, και η οικογένειά μου, κι εγώ και η εποχή. Ήταν αυτό που λέει ο Σαββόπουλος, "ο φίλος σε τραβάει από το μανίκι". Εμένα εκείνη την εποχή με λέγαν "η αναρχική" γιατί πήγα στα εκδηλώσεις όλων των κομμάτων, από το Πασόκ και αριστερά. Και τώρα πηγαίνω στα Εξάρχεια. Όταν θέλω να φάω, εκεί πάω, στη Ροζαλία. Εκεί δίνονται τα φοβερά ραντεβού μας, γενέθλια, πάρτι. Και τους ξένους φίλους μας, εκεί τους πηγαίνουμε.

Από την Αθήνα μου λείπουν οι φίλοι μου. Οι περισσότεροι δεν έρχονται να τους βλέπω. Μου λείπει η οικογένεια της αδερφής μου. Βέβαια τους βλέπω κάθε 15 μέρες γιατί κάνω ένα μάθημα εδώ στην Αθήνα - διδάσκω θέατρο σε μία σχολή δραματοθεραπευτών και εργοθεραπευτών. Είκοσι χρόνια είμαι εκεί, είναι πάρα πολύ ωραία δουλειά. Να, λοιπόν, που υπάρχει στη ζωή μου με κάποιο τρόπο η δασκάλα, η "φιλόλογος". Από την Αθήνα μου λείπει επίσης το σινεμά και το θέατρο. Η Λαμία, που είναι μόνο 25

χιλιόμετρα από μας, έχει τρεις αίθουσες. Μέχρι πριν 3-4 χρόνια έδειχναν πολύ καλές ταινίες, πρώτης προβολής, ταινίες Όσκαρ κλπ. Τώρα, ξαφνικά, τέρμα. Μόνο ταινίες για έφηβους βάζουν. Ξέρετε, εκείνες που είναι από video games και τέτοια. Έτσι, όταν έρχομαι στην Αθήνα πάω πολύ σινεμά και θέατρο.

Μια από τις πιο αγαπημένες ταινίες. Το "Μπλε" του Κισλόφσκι. Με έχει συγκινήσει όσο τίποτε άλλο στη ζωή μου.

Μία από τις πιο αγαπημένες παραστάσεις μου ήταν ο "Καυτός πάγος" που παίξαμε από το 2006 μέχρι το '08 στο Θέατρο Εξαρχείων με την Αννίτα Δεκαβάλα και τον Τάκη Βουτέρη.

Από την τηλεόραση μου έχουν μείνει πολύ ωραίες φίλιες, ωραίες συνεργασίες. Μία από αυτές είναι η Μπέτυ Βαλάση, σπουδαία γυναίκα και με πάρα πολύ χιούμορ.

Όταν πήρα την απόφαση να φύγω, ήμουν τόσο πολύ ανάλαφρη, ήμουν χορτασμένη. Ναι, ωραίο θα ήταν να παίξω λίγο θέατρο ακόμα. Αλλά αυτό που θέλω περισσότερο είναι να κάνω σινεμά.

(Χτυπάει το τηλέφωνο, διακόπτουμε, μιλάει γαλλικά)

Αυτός ήταν ο Ζαν Νοέλ. Ο σύντροφός μου. Γνωριστήκαμε περιπετειωδώς. Ωραία ιστορία, θα σας πω τη σύντομη έκδοση όπως λέει και ο Ζαν Νοέλ. Είχα πάει να δω μία φίλη μου Ελληνίδα που ζει στη Γαλλία, στη Βρετανία, και μου τον σύστησε τρεις μέρες πριν φύγω. Κάτι πάθαμε κι οι δύο φαίνεται, γιατί αρχίσαμε τα μηνύματα, και τα καθημερινά τηλεφωνήματα και την επόμενη μέρα που έφυγα, αρχές Σεπτεμβρίου, μου λέει "Μπορώ να έρθω τα Χριστούγεννα εκεί;". Ήρθε και μετά μου είπε "Μπορώ να μείνω εδώ;". Και έμεινε. Μαζί αποφασίσαμε να πάμε να ζήσουμε στην εξοχή.

Ζω μέσα στη φύση εντελώς. Από το παράθυρο βλέπω το όρος Κνημής που είναι πίσω από τα Καμένα Βούρλα κι αν κάνω έτσι λίγο, πέρα από τα δέντρα, βλέπω τη θάλασσα του Μαλιακού κόλπου από την οποία απέχω 150 μέτρα. Δεν μπορώ να σας πω τι ζεστασιά μου δίνουν στην καρδιά μου αυτές οι εικόνες. Έχουμε και κήπο όπου καλλιεργούμε.

Μαγειρεύω πάρα πολύ. Αν πω ότι κάνω πολύ ωραίο μουσακά, θα με πιστέψετε; Χρησιμοποιώ και μαγιονέζα, φυσικά. Με το που τελειώσαμε το διαφημιστικό, η Hellmann's μου έκανε ένα πολύ ωραίο δώρο, σε ένα κουτί όλα τα προϊόντα.

Α, οι κονκάρδες που φοράω; Είναι της Unicef».

INFO

Διαφημιστική: Ogilvy Greece - Εταιρεία παραγωγής: Boo - Σκηνοθέτης: Nick Jones

ΜΑΡΙΟΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ

Πώς διασχίζει τη ζούγκλα της Κεντρικής Αμερικής

Μετά τον γύρο της Αρκτικής και τον αγώνα στην αραβική έρημο, ο αθλητής υπεραποστάσεων ετοιμάζεται για το νέο του εγχείρημα

Της ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΚΑΜΠΟΣΟΥ
Φωτό: ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΑΠΙΔΗΣ

Προσεκτικά πατήματα μέσα στη άγρια βλάστηση, χιλιόμετρα όσο φτάνει το βλέμμα, σακίδια, εξοπλισμός, πολύμηνη προετοιμασία. Όμως επιτέλους τερματισμός! Αυτό είναι το στοιχείο για τον Μάριο Γιαννάκου, να καταφέρει να τερματίσει 3 υπεραποστάσεις στα πιο αφιλόξενα μέρη του πλανήτη, Αρκτική, έρημος και τώρα ζούγκλα. Μια ανάσα πριν την αναχώρηση για την Κόστα Ρίκα, το σημείο εκκίνησης για το Coastal Challenge, έναν από τους δυσκολότερους αγώνες υπεραποστάσεων στον κόσμο, μιλά στην ATHENS VOICE για το καινούργιο του εγχείρημα.

Τον 27χρονο Μάριο από τη Δράμα τον γνωρίσαμε πριν έναν χρόνο, όταν από υπέρβαρος και καπνιστής κατάφερε να διασχίσει την Αρκτική και αμέσως μετά την έρημο Al Marhoon, χάνοντας έτσι τα παραπάνω κιλά και αλλάζοντας τη ζωή του για πάντα. Τις προάλλες με πήρε τηλεφώνω και η αντίδρασή μου ήταν... «Πάλι φεύγεις; Για την άλλη πλευρά του Ατλαντικού; Θέλουμε να τα μάθουμε όλα!». Ας πάρουμε τα πράγματα με τη σειρά. Το Coastal Challenge αποτελεί έναν αγώνα 250 χιλιομέτρων στη ζούγκλα της Κεντρικής Αμερικής, διάρκειας 5 ημερών, όπου ο αθλητής θα ανέβει ανηφόρες αθροιστικά 15.000 μέτρων. Ο αγώνας θα ξεκινήσει από μία ακτή της Κόστα Ρίκα και στη συνέχεια μέσα από απομονωμένα μονοπάτια της τροπικής ζούγκλας καταλήγει σε ακτή του Ειρηνικού Ωκεανού. Η μεγαλύτερη δυσκολία όμως δεν είναι εκεί. Οι συμμετέχοντες καλούνται να διανύσουν αυτή την απόσταση κουβαλώντας τον εξοπλισμό μαζί τους. Την ίδια στιγμή, η θερμοκρασία που αγγίζει τους 40°C, η αφόρητη υγρασία, τα άγρια ζώα κι έντομα της περιοχής δυσκολεύουν ακόμη περισσότερο την προσπάθεια. «Πώς θα τα καταφέρεις;» τον ρωτάω. «Στη ζούγκλα νομίζω ότι θα με δυσκολέψει πολύ η υγρασία, τα έντομα και το τερνέ. Άγχος πριν τον αγώνα όμως δεν έχω γιατί νομίζω ότι υποσυνείδητα ο εαυτός μου δημιουργεί ένα δίκτυο αυτοπροστασίας. Πριν τους αγώνες βρίσκομαι πάντα σε μία κατάσταση πρεμίας και πνευματικής χαλάρωσης» λέει ο Μάριος που με αυτή τη συμμετοχή στοχεύει να γίνει ο πρώτος αθλητής που ολοκληρώνει τον αγώνα 150 χιλιομέτρων της Αρκτικής, τον μεγαλύτερο αγώνα ερήμου στον κόσμο και τον αγώνα 250 χιλιομέτρων στη ζούγκλα.

«Όταν ξεκινούσα την προσπάθειά μου πριν κάποια χρόνια, στόχος μου ήταν να καταφέρω να τερματίσω 3 υπεραποστάσεις στα πιο αφιλόξενα μέρη του πλανήτη, Αρκτική, έρημο και ζούγκλα. Στην προσπάθεια της Αρκτικής κινδύνευα με σοβαρά κρουσάγματα, καθώς οι θερμοκρασίες άγγιζαν τους -40°C σε ένα άκρως αφιλόξενο και απομονωμένο περιβάλλον. Στον αγώνα της ερήμου, μήκους 270 χιλιομέτρων, είχα να αντιμετωπίσω πλίοση τη μέρα, τους ατελείωτους αμμόλοφους αλλά και την υποθερμία το βράδυ, καθώς η θερμοκρασία στην έρημο πέφτει κατακόρυφα με τη δύση του πλίου. Το χειρότερο σενάριο όμως δεν το σκέφτεσαι ποτέ σε αυτές τις περιπτώσεις γιατί προετοιμάζονται πολλούς μήνες, οπότε έχεις τον χρόνο να σκεφτείς και να σχεδιάσεις escape plans».

Ο σωστός σχεδιασμός παίζει σίγουρα ρόλο σε ένα τέτοιο εγχείρημα. Ο Μάριος λίγο πριν τους αγώνες δοκιμάζει τον εξοπλισμό που θα χρησιμοποιήσει. Για παράδειγμα, πρόσφατα έτρεξε τον Μαραθώνιο της Αθήνας (42 χλμ.) με τα ρούχα που θα φοράει στη ζούγκλα καθώς και με ένα σακίδιο που ζύγιζε 7 κιλά. Το σακίδιο που θα μεταφέρει κατά τη διάρκεια του Coastal Challenge, όπως μαθαίνω, θα περιέχει τις προσωπικές του τροφές, κάποια ρούχα και κιτ επιβίωσης που θα περιλαμβάνει και αντιοϊκό ορό σε περίπτωση τοιμηπματος από κάποιο δηλητηριώδες έντομο.

«Το κομμάτι της σωματικής προετοιμασίας είναι σημαντικό αλλά αποτελεί ένα μικρό ποσοστό της επιτυχίας. Κανένα σώμα δεν θα είναι ποτέ έτοιμο να αντιμετωπίσει μια τέτοια απόσταση. Όταν η θέληση είναι μεγάλη, η απόσταση μικραίνει. Είμαι πολύ τυχερός που έχω δίπλα μου την Allianz Direct που με φροντίζει και με ασφαλίσει σε κάθε μου ταξίδι σε Ελλάδα και εξωτερικό, την Columbia Sportswear Company με τον υψηλής ποιότητας εξοπλισμό της, καθώς και την Arla Protein που φροντίζει να τρέφομαι σωστά και ισορροπημένα...»

Το κλειδί της επιτυχίας σε έναν τέτοιο εγχείρημα για τον Μάριο είναι η δύναμη της θέλησης, όπως απέδειξε κι ο ίδιος άλλωστε όταν πριν από 5 περίπου χρόνια αποφάσισε να αλλάξει τη ζωή του. Ξεκίνησε να τρέχει και επέλεξε τις υπεραποστάσεις ως τρόπο για να βελτιώσει τη φυσική του κατάσταση χάνοντας περισσότερα από 50 κιλά, αλλά και να για βρει τον εαυτό του.

«Για μένα το τρέξιμο αποτελεί μια μορφή έκφρασης και εσωτερικού διαλογισμού. Μέσα από την αντιστάση ο άνθρωπος συσπίνεται στον εαυτό του και από αυτή τη διαδικασία τα οφέλη μπορεί να είναι πάρα πολλά, αν τα εντάξει στην καθημερινότητά του. Σε όλους αυτούς που θέλουν να κάνουν την αλλαγή αλλά κάτι τους κρατάει πίσω θα έλεγα πως ένα βήμα τη φορά αρκεί και ότι ποτέ δεν είναι αργά για να αλλάξουμε στη ζωή μας κάτι που δεν μας αρέσει».

Τα χιλιόμετρα, όμως, δεν σταματούν στην Κεντρική Αμερική. Όπως μου λέει, έχει βάλει ήδη στο μάτι την επόμενη πρόκληση, να διασχίσει τον Νότιο Πόλο (1.700 χλμ.) με πλήρη αυτονομία. Το συγκεκριμένο εγχείρημα μάλιστα το έχει καταφέρει μόνο ένας άνθρωπος στον κόσμο (Colin O' Brady). **A**

Αν θες κι εσύ να παρακολουθήσεις την πορεία του Μάριου στην αφιλόξενη ζούγκλα, μπορείς να τον βρεις www.instagram.com/marios_giannakou.

Καμία απειλή δεν είναι μεγαλύτερη από την πίστη μας στη ζωή.

Στις απειλητικές για τη ζωή νόσους, απαντάμε με στοχευμένες θεραπείες, με αποδεδειγμένο όφελος επιβίωσης, αντιμετωπίζοντας τον κάθε ασθενή σαν ιδιαίτερη περίπτωση.

Στην ευχή κάθε ανθρώπου να μην του συμβεί μια σοβαρή ασθένεια, απαντάμε με προληπτικές εξετάσεις που έχουν καταξιώσει τη Roche ως παγκόσμιο ηγέτη και στο χώρο των διαγνωστικών. Κι όταν δεν έχουμε ακόμα απαντήσεις, συνεχίζουμε να τις αναζητάμε, πάντα με σεβασμό, στο πλευρό του ασθενή.

Στείλτε μας γράμμα ή carte-postale και

ΓΡΑΨΤΕ σε κάποιο αγαπημένο σας πρόσωπο και ταχυδρομήστε το με παραλήπτη την ATHENS VOICE, με το συλλεκτικό γραμματόσημο των ΕΛΤΑ κολλημένο στον φάκελό του.

Το ίδιο ισχύει και αν χρησιμοποιήσετε μία από τις 10 συλλεκτικές carte-postale

Ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ
διαρκεί 2 μήνες και **4 τυχερά ζευγάρια**, που θα βγουν με κλήρωση, θα κερδίσουν υπέροχα ταξίδια αξίας **€ 7.000!**

Ταχυδρομήστε
το γράμμα σας εδώ:

Athens Voice
Χαριλάου Τρικούπη 22
Αθήνα 10679

η ATHENS VOICE σας στέλνει ταξίδια

7ήμερη κρουαζιέρα

για 2 άτομα

με το **Celestyal Crystal**

- ▶ Κωνσταντινούπολη, Τσανάκκαλε, Βόλος, Κρήτη (Ηράκλειο), Σαντορίνη, Μύκονος
- ▶ Διαμονή σε δίκλινη εξωτερική καμπίνα
  - ▶ Πλήρης διατροφή
  - ▶ Απεριόριστη κατανάλωση ποτών
- ▶ 3 special εκδρομές: **Κωνσταντινούπολη** (κρουαζιέρα στον Βόσπορο και Αγορά μπαχαρικών), **Ηράκλειο** (Μινωικό παλάτι της Κνωσού), **Σαντορίνη** (εκδρομή στην Οία)

4ήμερη κρουαζιέρα

για 2 άτομα

με το **Celestyal Olympia**

- ▶ Μύκονος, Πάτμος, Κουσάντασι, Ρόδος, Κρήτη (Ηράκλειο), Σαντορίνη
- ▶ Διαμονή σε δίκλινη εξωτερική καμπίνα
  - ▶ Πλήρης διατροφή
  - ▶ Απεριόριστη κατανάλωση ποτών
- ▶ 2 special εκδρομές: **Ρόδος** (Ακρόπολη της Λίνδου και Κάστρο των Ιπποτών) και **Κουσάντασι** (Αρχαία Έφεσος)

Celestyal Cruises

4ήμερο ταξίδι

για 2 άτομα στη Σαντορίνη

- ▶ Ακτοπλοϊκά εισιτήρια με τη **Blue Star Ferries**
- ▶ Μεταφορά από και προς το λιμάνι της Σαντορίνης με την **DNA Travel**
- ▶ Διαμονή σε δίκλινη σουίτα στο **Art Hotel**, με πρωινό στο δωμάτιο
- ▶ Εξνάγηση στην εικαστική έκθεση του βραβευμένου χώρου τέχνης **Aqua Gallery**
- ▶ Πρινέ ξενάγηση στο **Βιομηχανικό Μουσείο Τομάτας «Δ. Νομικός»** στη Βλυχάδα
- ▶ Εξνάγηση στις περιοδικές εκθέσεις του **Santorini Arts Factory**

4ήμερο ταξίδι

για 2 άτομα στη Νάξο

- ▶ Ακτοπλοϊκά εισιτήρια με τη **Blue Star Ferries**
- ▶ Μεταφορά από και προς το λιμάνι της Νάξου
- ▶ Διαμονή σε δίκλινη σουίτα στο **Elaiolithos Luxury Retreat**
- ▶ Ημερήσια βιωματική τοπική εκδρομή γνωριμίας με την ιδιαίτερη παράδοση του νησιού

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΜΠΕΜΠΕΔΕΛΗ

Μέτρον ἄριστον. Αυτή είναι η ζωή μου.

Επιμέλεια - Φωτό: ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΜΑΣΟΥΡΗ

Δεν έχω υψηλή καταγωγή. Είμαι παιδί εργατών. Ο πατέρας μου ήταν ράφτης, πουκαμισάς και η μάνα μου μοδίστρα. Ήταν Κωνσταντινουπολίτες. Ο πατέρας μου είχε σπουδαία φωνή και ήθελε να γίνει τραγουδιστής αλλά ο παππούς δεν

του επέτρεψε και έτσι διοχέτευσε την αγάπη του για τη μουσική σπουδάζοντας Βυζαντινή μουσική και εξασκώντας το επάγγελμα του ιεροψάλτη.

Εγώ γεννήθηκα στη βράση του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Πέρασα πολύ δύσκολα χρόνια μέσα σε μεγάλη πείνα, όπως μου διηγήθηκαν οι γονείς μου, όπως και η Ρόουζ που δύο ετών πεινούσε αλλά πάντα υπήρχε κάτι φαγώσιμο στο σπίτι γιατί η μαμά της ήταν ικανή. Αντιλαμβάνομαι ότι και οι γονείς μου το ίδιο φρόντιζαν, να υπάρχει κάτι φαγώσιμο για το παιδί. Πουλούσαν στους μαυραγορίτες, στους ανήθικους αυτούς ανθρώπους τα αγαθά τους, τα δαχτυλίδια της μάνας μου, την ηρωίκα της, για να πάρουν μισό μπουκάλι λάδι, πατάτες ή δύο αυγά.

Έτσι μεγάλωσα, αλλά είχα την πολύ μεγάλη ευλογία εκεί στη Νέα Σμύρνη που γεννήθηκα να έρθω σε επαφή με έναν άλλο πολιτισμό, γιατί κατοικήθηκε από πρόσφυγες. Ήμουν πολύ κοντά τους γιατί ήταν φίλοι των γονέων μου και άκουγα σπουδαία πράγματα απ' αυτούς. Είχαν μια άλλη κουλτούρα, ενώ δεν ήταν απαραίτητα επιστήμονες αλλά έμποροι ή βιοτέχνες και νοικοκυρές, διέφεραν από τους ντόπιους Έλληνες, ήταν Έλληνες ενός άλλου ήθους και μεγάλωσα ακούγοντάς τους και διαμορφώνοντας μια άλλη εικόνα για τον άνθρωπο.

Οι γονείς μου ήταν άνθρωποι απλοί, έντιμοι, εργατικοί και μέσα στη δύσκολη περίοδο του πολέμου και του εμφυλίου εγώ μεγάλωνα όμορφα κοντά τους, άσχετα αν έχω κάποιες εμπειρίες και μνήμες πολύ τραγικές γιατί στον εμφύλιο, παιδάκι ακόμα, έχασα πολλούς συνομήλικους φίλους από φυματίωση, από αστιία, από βλήματα – παίζαμε στα χωράφια όταν είδα τον μικρό μου φίλο Βαγγέλη που του άρεσε να παίζει μπάλα να πατάει ένα βλήμα και να σκορπάει το κορμάκι του σα ρόδι ή την κηδέια της μικρής μου φίλης Φανούλας ντυμένης νύφη στο φέρετρο. Τέτοιες κακές μνήμες από νηπιακή ηλικία είναι βοηθητικές, σε κάνουν να σκέφτεσαι αλλιώς για τη ζωή και τον άνθρωπο.

Τη δεκαετία του 1960, όταν τελείωσα το γυμνάσιο και επρόκειτο να σπουδάσω γαλλική φιλολογία και να γίνω καθηγήτρια, οι καθηγητές μου από το σχολείο μου είχαν να γραφτώ σε μια δραματική σχολή, και ενώ κοινωνικά τα χρόνια ήταν δύσκολα οι γονείς μου με προέτρεψαν ως λάτρεις του θεάτρου – άλλωστε τα Σαββατοκύριακά μας ήταν γεμάτα θεατρικές παραστάσεις και μαζί τους είδα παραστάσεις μνημειώδεις, με πολύ καλούς ηθοποιούς. Αυτό ήταν το πρώτο μου θεατρικό σχολείο. Παξινού, Μινωτής, Αλεξανδράκης, τότε που πρωτοέβγαίνε και ήταν ένας άγγελος επί σκηνής, Μάππας, Αρώνη, Μανωλίδου, Κατσέλη, Λαμπέτη, Χορν, Λογοθετίδης, τούτα τα ιερά τέρατα που τα βλέπουμε τώρα στις ασπρόμαυρες ελληνικές ταινίες, κωμωδίες, επιθεωρήσεις.

Το παίξιμό τους καταγράφηκε μέσα μου σαν τα πρώτα μαθήματα θεατρικής τέχνης, προτού ακόμα πάω στη σχολή του Πέλου Κατσέλη, ενός σπουδαίου σκηνοθέτη διανοούμενου και παιδαγωγού. Πηγαίναμε στη σχολή και ξέραμε ότι δεν θα αποστηθίζαμε τους ρόλους αλλά θα αποκτούσαμε μια ευρείας κλίμακας μόρφωση κοντά του γιατί ήταν αυστηρός, καλλιεργημένος, μορφωμένος, όλα σε πολύ μεγάλο βαθμό και ακόμα μες στα αυτιά μου είναι η φωνή του και οι διδαχές του. Όταν τελειώσαμε τη σχολή μαζί με την Αλέκα Κατσέλη τη γυναίκα του, κάναμε τραγωδία μαζί μ' έναν άλλο πρωταγωνιστή και τεράστιο ηθοποιό από το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος, τον Ιορδάνη Μαρίνο.

Κάνοντας ακρόαση στον κύριο Κουν με πήρε αμέσως και έπαιξα το πρώτο μου έργο, “Ο βασιλιάς πεθαίνει” του Ιονέσκο. Όμως η πρώτη μου παράσταση ήταν το “Τραγούδι του νεκρού αδελφού” του Μίκη Θεοδωράκη, το 1962 που τελείωσα τη σχολή, και εκεί είχα την πολύ μεγάλη τύχη να συναντήσω και άλλες θείες προσωπικότητες. Πρωταγωνιστές ήταν ο Μάνος Κατράκης, η Βέρα Ζαβιτσιάνου. Αν μπεις σε έναν τέτοιο θίασο κάνεις τέταρτο έτος σχολής, Master class!

Και μετά το Θέατρο Τέχνης ήταν ένας άλλος ναός, ένα άλλο πανεπιστήμιο, ήταν και η σπουδαία μορφή του Καρόλου Κουν. Όταν έφυγα από εκεί είχα πάρει ένα πολύ γερό οπλισμό ως ηθοποιός αλλά και ως νέος άνθρωπος. Ακολούθησαν οι συνεργασίες μου με τον Δημήτρη Μυράτ και τον Αλέκο Αλεξανδράκη και μετά έφυγα για Κύπρο και έγινα Κυπραία μαζί με τον άντρα μου, που ήταν Κύπριος. Έκτοτε ζω εκεί με την οικογένειά μου και τον άντρα μου Στέλιο Καυκαριδίδη.

Έρχομαι κατά περιόδους στην Ελλάδα. Τώρα είναι απίστευτο αυτό που μου συμβαίνει. Παιζώ σε ένα θέατρο στη Νέα Σμύρνη, τον τόπο που γεννήθηκα, βαφτίστηκα και παντρεύτηκα.

Το πιο πρόσφατο έργο με ομοιότητες πριν τη Ρόουζ ήταν η Φιλιά Χαϊδεμένου. Η Ρόουζ ξεκινώντας από το τραγικό γεγονός του πολέμου συμβαδίζει με την ιστορία ενός βόρειου λαού στον Δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, με την ιστορία της Μικρασιατικής Καταστροφής. Μαζί της και εγώ σαν Δέσποινα γεννήθηκα μέσα στη δίνη του Δευτέρου παγκοσμίου πολέμου από τον οποίο έχω τραυματικές μνήμες και μαζί πιο πρόσφατες από το πραξικόπημα και την εισβολή στην Κύπρο το 1974.

Αφηγούμενη την ιστορία των δύο αυτών γυναικών στο θέατρο συναντώ τα δικά μου στοιχεία, εμπειρίες, δεινά, αλλά ευτυχώς όχι στον βαθμό που τα υπέστησαν εκείνες. Όταν έχεις εμπειρίες από κάποια γεγονότα και έρχεται ένας ρόλος με συγγενή στοιχεία αυτό είναι πολύ βοηθητικό. Έχει φάσεις στη Ρόουζ που, καθώς αφηγείται την παιδική της ηλικία, θυμάμαι δικές μου στιγμές σαν παιδί. Όταν αφηγείται την προσπαθειά και το κυνηγητό προκειμένου να βρει κάποια ασφάλεια, θυμάμαι ότι και εγώ κρατούσα τα παιδιά μου από το χέρι και έτρεχα με την οικογένειά μου για να σωθώ, χωρίς να αντιγράφω τον εαυτό μου, γιατί η υποκριτική είναι μια τέχνη και μια τεχνική που ο ηθοποιός οφείλει να πάει στον ήρωα όχι να φέρει τον ήρωα κοντά. Πρέπει να μελετάμε βαθιά τον ρόλο και όχι να μαστράρουμε εύκολα τις δικές μας υποκριτικές ευκολίες.

Οι λαοί είναι θύματα των πολέμων, των οικονομικών και πολιτικών βρώμικων παιχνιδιών, του θρησκευτικού φανατισμού και των θρησκευτικών διακρίσεων. Όταν γίνονται τα γεγονότα είναι μέσα και υποφέρουν. Κανένας δεν ονειρεύεται να εμπλακεί σε συμφορές, θέλει να ζήσει ήρεμος, ευτυχισμένος, να δημιουργήσει οικογένεια, να σπουδάσει, να εργαστεί, να προκόψει, να απολαύσει τη φύση, τους κόπους του και ξαφνικά ξυπνάει ένα πρωί από μια αεροπορική επιδρομή. Όπως στην Κύπρο κοιμόμουν με τον άντρα μου και τα μωρά μου και ξαφνικά ακούστηκε εκκωφαντικός θόρυβος και μετά μια φωνή: Μπήκανε οι Τούρκοι. Κάνεις έναν ήρεμο ύπνο και ξυπνάς με τον τρόπο και μετά αρχίζει η μεγάλη σου περιπέτεια που δεν την προκάλεσες και καταλαβαίνεις ότι από εκεί και πέρα είσαι υποχρεωμένος απλά να ζήσεις, να επιβιώσεις. Έτσι και η Ρόουζ, η πρωταγωνίστρια που ενσαρκώνει φέτος, γεννήθηκε στην Ουκρανία και στα δεκαεφτά της πήγε στη Βαρσοβία για ένα καλύτερο μέλλον και εκεί δυο χρόνια μετά βρέθηκε στο τρομακτικό γκέτο της Βαρσοβίας. Τίποτα δεν προδιέγραφε την κακή τύχη που τη βρήκε, έχασε τα πάντα σαν Εβραία, πέρασε μέσα από τα μέγιστα εγκλήματα που υπέστη αυτός ο λαός.

Αυτό που μ' ενδιαφέρει όμως περισσότερο είναι το αίσθημα της δικαιοσύνης μέσα από την τέχνη, το βαθύ-

τερο αίσθημα ανθρωπισμού, αδελφότητας και συμφιλίωσης των λαών ανεξαρτήτως χρώματος και καταγωγής. Όλοι οι άνθρωποι είμαστε ίσοι, με τα ίδια δικαιώματα.

Οι Κύπριοι είναι πρόσφυγες μέσα στην ίδια τους την πατρίδα, ο μισός πληθυσμός έχει εκδιωχθεί από τις πατρογονικές του εστίες.

Και σήμερα, δυστυχισμένοι άνθρωποι που θέλουν να νιώσουν ελεύθεροι, που θέλουν να αποφύγουν τον κίνδυνο της εξόντωσης μπαίνουν σε πλαστικές βάρκες και πνίγονται γιατί έχουν την επιθυμία να βρουν έναν τόπο ελεύθερο και ανθρώπους να τους αγκαλιάσουν, να τους υποδεχτούν και να τους βοηθήσουν να δημιουργήσουν μια νέα ζωή ξανά. Αυτό γίνεται πάντα στην ιστορία της ανθρωπότητας.

Ήμουν πολύ τυχερή στη ζωή μου, δεν ζήτησα περισσότερα απ' αυτά που έχω και αυτό με καλύπτει.

Η πορεία μου στο θέατρο ήταν πολύ ενδιαφέρουσα. Μπήκα σε σπουδαιότερους θιάσους με σημαντικούς πρακτικούς αλλά και θεωρητικούς, τον Γιάννη Τσαρούχη, τον Μάριο Πλωρίτη, τον Γιώργο Σεβαστίκογλου, έχω εικόνες ανάμεσα στον Κουν και τον Τσαρούχη το 1963 να μιλάνε ξανά και ξανά για τα περίφημα κοστούμια των πουλιών. Ο Τσαρούχης στεκόταν ήρεμος, χαμηλών τόνων, δεν ακουγόταν και πολύ, ο Κουν ήταν πιο ζωντανός στην κουβέντα του.

Έχω πλούσιο αρχείο με φωτογραφίες. Αν και έχω κακή σχέση με την τεχνολογία, έχω ένα τόσο μικρό τηλεφώνάκι και ό,τι γράφω το γράφω με το μολύβι και το στιλό. Φίλοι μου τυπώνουν φωτογραφίες και μου τις δίνουν, τις αποθηκεύουν, όμως εγώ κρατώ στη μνήμη μου περισσότερα πράγματα απ' ό,τι τα αρχεία των κινητών και των υπολογιστών.

Δεν μ' αρέσει να δίνω συμβουλές. Όσοι επιλέξουν να γίνουν ηθοποιοί ας δείξουν ζήλο, έρευνα, μελέτη, υπομονή, πάρα πολλή δουλειά. Είναι πολύ δύσκολο το θέατρο, να θυμάσαι τα λόγια είναι το λιγότερο, με τον χρόνο το μυαλό αποκτά έναν μηχανισμό στην απομνημόνευση, αν και δυσκολεύεται εν μέρει τώρα πια να ρουφώ τα λόγια όπως όταν ήμουν νέα, τα καταφέρνω ακόμα και σε ένα μονόλογο σαν της Ρόουζ. Δεν τελειώνει με το να αποστηθίσεις τα λόγια του ρόλου. Το θέατρο αγκαλιάζει όλες τις τέχνες – ο κόπος είναι απεριγράπτος, για να πει ο θεατής ωραίο, ο ηθοποιός έχει δυσκολευτεί. Το μετά, να γίνει ο λόγος ζωή, να νιώσεις τον ήρωα, να μπεις στον ρόλο, θέλει δουλειά, ξενύχτι, διάλογο με τον σκηνοθέτη. Ενίοτε, όταν έχεις ιστορικό πρόσωπο πρέπει να ψάξεις τα γεγονότα, την ιστορική τεκμηρίωση. Είναι θαύμα αυτό που συμβαίνει, μέσα από το δικό σου είναι να γίνεσαι κάποιος άλλος. Αυτό το επίτευγμα σε κάνει πολύ ευτυχισμένο.

Δεν έχω δει πολύ ζωντανό θέατρο. Το ότι είχα πάντα δουλειά έχει ένα πλιν, δεν έχω δει πολλές παραστάσεις. Βλέπω θεατρικά έργα από DVD, παραγωγές του BBC. Εκτιμώ πολύ το αγγλικό θέατρο και κυρίως τους άγγλους ηθοποιούς. Δηλώνω μονίμως μαθήτριά της αγγλικής σχολής. Και όσο έχω τα μάτια μου ανοιχτά μένω άναυδη μέχρι τώρα όταν παρακολουθώ μια παράσταση σαιξπηρική και όχι μόνον. Στον Σαίξπηρ είναι μάστορες, ο τρόπος που εκφέρουν τον ποιητικό λόγο και η δύναμή τους να κάνουν τον λόγο πεζολόγημα, να κρατήσουν τη ρίμα, τον ρυθμό είναι μια μαγεία. Βανέσα Ρεντγκρέιβ, Τζούντι Ντεντς ή Μάγκι Σμιθ. Ο Εγγλέζος φοιτητής βγαίνει από τη σχολή και είναι έτοιμος να κάνει μεγάλους ρόλους σε σπουδαία έργα. Σκέφτομαι πόση δουλειά γίνεται στις σχολές, φανταστικά πράγματα για εμάς.

Η Μοντ είναι ένας άλλος ρόλος που έπαιξα τρεις φορές. Ήταν κι αυτή μια ηρωίδα που πέρασε από στρατόπεδα και περιπέτεια αλλά κατάφερε να συντηρήσει την αισιοδοξία της και να αποδείξει ότι η ζωή είναι δώρο και δεν πρέπει να το πετάμε.

Δεν είπα ποτέ στα παιδιά μου τι πρέπει να κάνουν. Το καλύτερο μάθημα ζωής για τα παιδιά είναι η στάση ζωής των γονιών. Ο γιος μου είναι δημοσιογράφος στην Κύπρο και η κόρη μου ηθοποιός. Δεν είχα ποτέ πρόβλημα μαζί τους και συγκινούμαι τώρα που διανύοντας μια σεβαστή δεκαετία στη ζωή μου βλέπω τα παιδιά μου να με προσέχουν, να με νοιάζονται και να με αγαπάνε. Αυτό είναι η μεγαλύτερη ευτυχία για τον γονιό. Είμαι περήφανη για αυτά. Αυτό που έχω ζήσει ως τώρα μου αρκεί. Δεν άπλωσα ποτέ το χέρι μου παραπάνω από εκεί που φτάνει. Αισθάνομαι πλήρη.

Είμαι ηθοποιός, είμαι Ελληνίδα και με ενδιαφέρει το θέατρο. Αν έκανα καριέρα έξω θα έπαιζα τις Ιταλίδες ή διάφορες αλλοδαπές. Ούτε ο κινηματογράφος με ενδιέφερε βαθιά, αν και έχω δουλέψει με τον Θεόδωρο Αγγελόπουλο στη ταινία “Μία αιωνιότητα και μία μέρα”, ούτε και η τηλεόραση αν και έχω κάνει σημαντικές σειρές με σημαντικούς συναδέλφους.

Όταν ξεκίνησα υπήρχε μόνο το ραδιόφωνο και ήμασταν τότε με τ' αυτί κολλημένο να ακούμε το θέατρο της Δευτέρας και μέσα από τις φωνές τους φανταζόμασταν τις φυσιογνωμίες τους γιατί δεν υπήρχαν τα χιλιάδες περιοδικά κρεμασμένα στα περίπτερα. Μόνο στο θέατρο μπορούσαμε να τους δούμε. Άκουγα τη θεική φωνή της Ελένης Χατζηπαργύρη και σκεφτόμουν “Θεέ μου, πώς να είναι αυτή η γυναίκα, πρέπει να είναι πολύ όμορφη” και όταν την είδα στο θέατρο είπα: “Ναι! Αυτή η φωνή ταιριάζει σ' αυτήν την υπέροχη μορφή”.

Αγαπούσα το θέατρο, το θέατρο με αγκάλιασε, ήμουν τυχερή, το υπηρέτησα με πολύ ωραίους ρόλους, δύσκολους, σημαντικούς, από το αρχαίο δράμα μέχρι την πιο τρελή κωμωδία. Δεν ήθελα τίποτα άλλο στη ζωή.

Με την κωμωδία νιώθεις πάνω στη σκηνή πιο ελεύθερη, πιο ανάλαφρη, είναι άλλη διαδρομή που αντιμετωπίζεις με την ίδια τη σοβαρότητα.

Μ' αρέσει να δουλεύω, μ' αρέσει να τυραννάω τον εαυτό μου, χωρίς τυραννία δεν γίνεται.

Όσο μεγαλώνεις και αφήνεις πίσω σου θεατρικές εντυπώσεις έχεις την αγωνία. Το επόμενο πρέπει, αν δεν είναι καλύτερο, να είναι εφάμιλλο του προηγούμενου. Όταν έπαιζα με σκηνοθέτη τον ανατολικογερμανό Χανς Ούβε Χάουζ έμαθα την προσέγγιση του μηρεχτικού ρόλου. Το “Μάνα κουράγιο” έχει καταγραφεί στη μνήμη μου σαν ένα πολύ θετικό επίτευγμα.

Επίσης την “Εκάβη” του Ευριπίδη, που έχω παίξει επτά φορές, η τελευταία ήταν με τον Θεόδωρο Τερζόπουλο. Απ' όλους τους ρόλους δεν επιθυμώ να παιζω όλο το έργο αλλά κάποιες σκηνές που μ' έχουν σημαδέψει μαζί με τον κόσμο. Σκηνές μόνο!

Στον ελεύθερο χρόνο μου μελετώ τον επόμενο ρόλο μου. Είμαι εργατική. Η συνεχής άσκηση μου χαρίζει εφόδια. Δεν έχω πολύ ελεύθερο χρόνο. Ο λίγος χρόνος που μου μένει εκτός δουλειάς μου χρειάζεται για να ξεκουράζομαι, να ανακτώ τις δυνάμεις για την επόμενη φάση. Μετά από πρόβες ή παραστάσεις, μέρες πολύ γεμάτες, γυρνάω τα βράδια νυσταγμένη, ίσως ανοίξω τηλεόραση, αν πέσω σε ταινία που μ' ενδιαφέρει, μπορεί να κάτσω να τη δω, δεν είμαι fan της τηλεόρασης. Κυρίως βλέπω ξένες παραστάσεις από DVD.

Πόσο πιο πέρα να πάω τον βίο μου πια. Η ιδιοσυγκρασία μου είναι αυτό που φαίνεται. Δεν προσποιούμαι.

Αντιμετωπίζω τα πράγματα με τη λογική και το συναίσθημα. Δεν νομίζω ότι στη ζωή μου έκανα κάτι χοντρά επιπόλαιο. Έτσι ανατράφηκα. Μέτρον Άριστον. Αυτή είναι η ζωή μου.

Η Δέσποινα Μπερπεδέλη επιστρέφει στη σκηνή με το συγκλονιστικό έργο «Ρόουζ» του Μάρτιν Σέρμαν, όπου υποδύεται μια δοχρωνα γυναίκα εβραϊκής καταγωγής η οποία με αφορμή την αγρυπνία ενός νεκρού κοριτσιού ξεδιπλώνει το παρελθόν της. Η μεγάλη ηθοποιός αφηγείται στην Α.Ν. το δικό της παρελθόν, την πλούσια και πολυτάραχη ζωή της.

INFO
«Ρόουζ», σκην. Νίκος Καραγιώργος, Γυάλινου-Μουσικό Θέατρο. Περισσότερες πληροφορίες στο Athens Voice Guide.

Ο ΑΡΓΥΡΗΣ

ΞΑΦΤΗΣ ΒΑΖΕΙ ΚΑΤΩ ΜΕΧΡΙ ΚΑΙ ΤΟΝ ΣΝΟΥΝΤΕΝ

Ένας από τους καλύτερους ηθοποιούς της γενιάς του μιλάει στην ATHENS VOICE για το χάκινγκ, την άνοδο της τηλεόρασης και τη νηστειοθεραπεία

Της ΕΡΡΙΚΑΣ ΡΟΥΣΣΟΥ
Φωτό: ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ

Αεν καπνίζει. Δεν πίνει. Ενίοτε, δεν κοιμάται. Θα μπορούσε να είναι το θαύμα της φύσης αλλά προς το παρόν «βολεύτεται» με το «Θαύμα της θάλασσας των Σαργασσών», την καινούργια ταινία του Σύλλα Τζουμέρκα όπου και πρωταγωνιστεί. Όμως, ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή. Της φιλοσοφίας.

Ηθοποιός σημαίνει (Ρίττερ, Ντένε) Φος

«Όλοι ήξεραν ότι ο Βιτγκενστάιν είχε δίκιο αλλά κανείς δεν μπορούσε να καταλάβει ακριβώς τι εννοούσε». Κάθε βράδυ, από Τετάρτη μέχρι Κυριακή, στο γεμάτο από κόσμο Υπόγειο του Θεάτρου Τέχνης ο Λούντβιχ του Αργύρη ανεβαίνει στη σκηνή. Περιφέρεται ασκόπως σε αυτήν και κατακεραυνώνει ατάραχα τις συνθήκες που ο κόσμος πείστηκε να ζει. Πρόκειται αδιαμφισβήτητα για μία από τις πιο ώριμες ερμηνείες του, ενώ «είναι από τα πιο δύσκολα έργα που μπορείς να καταπιαστείς ως ηθοποιός. Το χαρακτηριστικό του Μπέρνχαρντ είναι το διεστραμμένο του χιούμορ το οποίο σε ταραίζει, σχεδόν σοκάρει».

Το συγκρότημα που θα ζωντανεύει για να παρακολουθήσει live: «Μη γελιόμαστε, θα ήθελα τους Beetles».

Ποιος θέλει να γίνει εκατομμυριούχος

Χαμηλώνει την ένταση στο κινητό που χτυπά ακριβώς αριστερά του και επιστρέφει για λίγο στην παράσταση: «Η οικογένεια Βίτγκενσταϊν είναι πλούσιοι, επιπέδου Ρότσιλντ. Απορείς ώρες ώρες πώς είναι η φάτσα τους. Ούτε ξέρουν αυτά τα παιδιά πόσα χρήματα έχουν». Κάπου εδώ η ερώτηση του εκατομμυριού πύρε την πιο κυριολεκτική της μορφή: Αλήθεια, τι θα έκανε αν είχε πάρα πολλά λεφτά;

Δεν έχει σκεφτεί και ούτε θέλει να το κάνει. «Για να το πετύχεις αυτό πρέπει να στοχεύσεις σε πράγματα που δεν με αφορούν ιδιαίτερα. Δεν με αφορά να πατήσω το πόδι μου εξουσιαστικά στον πλανήτη». Τζόκερ έχει παίξει μια φορά στη ζωή του, όταν βγήκε. «Στα 14-15 μου. Όλοι τότε βλέπαμε τα μηχανήματα και ενθουσιάζομασταν με τελίτσες. Δεν έχω ξαναπαίξει τίποτα μετά τα 17».

Ύστερα, ήρθε στο τραπέζι το bitcoin. Παρήγγειλε έναν καφέ και πλήρωσε χωρίς χρήματα. «Ασχολούμαι με το bitcoin, ένα χώρο που πολύ τον θεωρούν κερδοσκοπικό αλλά εγώ τον αντιμετωπίζω ιδεολογικά. Μου αρέσει πολύ η αποκέντρωση της εξουσίας. Τη θεωρώ ως τη μοναδική σοβαρή λύση σε πολλά προβλήματα που έχουμε».

Κανένα γραμματόσημο, μόνο bitcoin

Η ποπ κουλτούρα φέρνει σε αυτό το σημείο τη θρυλική ατάκα «επικίνδυνο κόμπι το σαφάρι αλλά τι να κάνεις; Να μαζεύεις γραμματόσημα;» και ο Αργύρης συνεχίζει τη συλλογή εξηγώντας ότι το bitcoin πια βρίσκεται σε εκατοντάδες μαγαζιά στην Ελλάδα. «Μετά το 2015 καταλάβαμε με πολύ σκληρό τρόπο ότι τα χρήματά μας δεν μας ανήκουν. Έτσι, ενώ στην αρχή ήμασταν είκοσι άτομα, σήμερα μιλάμε για 700-800 και χιλιάδες άλλους που δεν ασχολούνται με κοινότητες».

Μάνα, θα γίνω χάκερ

«Ασχολούμαι με υπολογιστές και χάκινγκ. Οι άνθρωποι δεν προλαβαίνουμε να αφομοιώσουμε την τεχνολογία όπως τρέχει και να την καταλάβουμε ή να την αξιοποιήσουμε σωστά, είμαστε απλώς θύματα εκείνων που την καταλαβαίνουν λίγο καλύτερα».

Τέλος αϋνίας

«Όταν είσαι 20 μπορείς να περάσεις και τέσσερις μέρες άυπνος, εγώ μπορούσα». Την περίοδο εκείνη, πενούσε ατελείωτες ώρες να αναζητά τι είναι ασφαλές και τι όχι. «Ήταν πολύ κουραστικό όλο αυτό, μου έτρωγε πολύ χρόνο και συγκέντρωση, αλλά ήταν μια πολύ δημιουργική εποχή που μετά από καιρό καταλαβαίνω πόσα μου έδωσε».

Πέρα από cyber αναζητήσεις τότε, έπαιζε μουσική ως dj μέχρι τις 5 το πρωί, «μετά πηγαίναμε για ένα ποτό σε κάποιο ροκάδικο και μετά πήγαινα στις 10 στη σχολή για μάθημα». Το 2004 διέγραψε τα πάντα. «Σκληροί δίσκοι κάρταν, τέλος. Δεν μπορώ να δηλώσω τον λόγο που το έκανα αλλά το έκανα». Το τελευταίο διάστημα έχει αρχίσει ξανά να φτιάχνει κάποιες λίστες στο Spotify. «Εκεί σκεφτεί τι θα κάνεις άμα κλείσει το Spotify;» με ρώτησε και στο «όχι» μου απάντησε: «Πρέπει να το σκεφτείς. Εγώ σώζω κάθε εβδομάδα τις λίστες μου γιατί, αν γίνει κάτι, θα κλαίω πέντε μέρες».

God save the νηστειοθεραπεία!

Μια γνωστή του πλησιάζει ενθουσιασμένη το τραπέζι μας. Τον αγαλιάζει, τον φιλάει και πιστή στο τρίτο σκέλος του εθιμοτυπικού του λέει πόσο αδυνάτισε και πόσο ομόρφυνε. Η διαφορά είναι ότι εν αντιθέσει με τους συγγενείς που είθισται να ακολουθούν την παραπάνω διαδικασία μόλις μας δουν, ανεξαρτήτως αν αυτό που λένε έχει βάση ή όχι, είναι ότι η ξανθιά κυρία έλεγε την αλήθεια.

Πράγματι, ο Αργύρης έχει χάσει 14 κιλά μέσα σε ένα μήνα και μία εβδομάδα. Νιώθει πολύ πιο ανάλαφρος χωρίς τους συνήθεις πόνους στη μέση ενώ η γυναίκα του υποστηρίζει ότι έχει σταματήσει να ροχαλίζει. «Κάνω νηστειοθεραπεία» θα της πει και θα κοιτάξει και προς το μέρος μου. «Είναι ένας διαφορετικός τρόπος διατροφής που σε μαθαίνει λίγο πώς πρέπει να συμπεριφέρεσαι με το φαγητό. Θα πάθεις σοκ με το τι χρειάζεσαι πραγματικά».

Η μουσική δεκαετία όπου ανήκει: Δεν υπάρχει. «Μπορεί να κάθονται ένα βράδυ και να ακούω μπρόκ μουσική και ένα άλλο τις ίδιες ώρες να ακούω indie brit συγκρότημα».

Ποιος είδε (στον Κοκκινόπουλο) τον Αργύρη και δεν τον φοβήθηκε

Χαμογελάει σαν παιδί που του κάνουν σχόλιο για το ωραίο τσουλούφι που μόλις έφτιαξε μόνος χύνοντας πολλά λίτρα gel στο πάτωμα. «Ο κόσμος δεν με φοβόταν. Αυτό που συνέβαινε ήταν ότι με κοιτούσαν και κάπως γελούσαν και φοβόντουσαν μαζί. Μου άρεσε αυτό, ερχόντουσαν και μου έλεγαν “α, είσαι τελείως κανονικός εσύ”». Τώρα, γελάει. «Ο Κοκκινόπουλος δεν θα συνεχίσει του χρόνου, δεν υπάρχουν άλλα χρήματα, δεν ξέρω πώς γίνεται. Ίσως διανύουμε την περίοδο των υπερπαραγωγών».

Για επτά χρόνια θα πήγαινε φυλακή... «Ούτε για δύο δις. Και θα έβγαينا νομίζεις μετά από επτά χρόνια; Θα με σκότωναν, δεν υπάρχει περίπτωση. Με κάποιον θα τσακωνόμουν ή θα μου έσπαγε τα νεύρα γιατί θα το έπαιζε αυθεντία εκεί και θα γινόταν ο χαμός».

Ο άνθρωπος που κατάλαβε πως οι τηλεοπτικές σειρές ξαναέγιναν must

«Με το cash rebate έχει δοθεί μια δυνατότητα στους παραγωγούς να βάζουν χρήματα και όσο πιο πολλά βάζουν να τα παίρνουν με πίστωση. Αυτό γίνεται σε όλο τον πλανήτη, όπου υπάρχει σοβαρή βιομηχανία κινηματογράφου. Όσο μεγαλύτερο είναι το cash rebate τόσο πιο πολλοί πηγαίνουν στην εκάστοτε χώρα για να γυρίσουν σειρές και ταινίες. Οι “Άγριες μέλισσες” δεν θα γίνονταν ποτέ, αν δεν υπήρχε αυτό. Κανείς δεν θα έδινε ποτέ τα χρήματα να φτιάξει ένα ολόκληρο χωριό».

Κάποτε στο Εθνικό

«Στο πρώτο έτος της σχολής στο Εθνικό αυτά που μάθαινα συγκρουόντουσαν με εκείνα που έβλεπα. Ήμουν μπερδεμένος αλλά είπα να δώσω χώρο και χρόνο. Στο δεύτερο έτος κάπου ξεκείλισε όλο αυτό που ένιωθα και έτσι αποφάσισα ότι πρέπει να σταματήσω από εκεί και ίσως να κάνω κάτι άλλο». Τότε, στον δρόμο του βρέθηκε ο Διαγόρας Χρονόπουλος «ο οποίος για τα ζητούμενα του Εθνικού ήταν κάτι το εντελώς προχωρημένο. Ήταν ο άνθρωπος που μας είπε ότι επιτρέπεται να πεις ανθρώπινα “καλημέρα” ενώ μέχρι τότε μας διδασκαν να λέμε το “καλημέρα” με έναν συγκεκριμένο τρόπο, όπως το έλεγε κάποιος το 1930, ασχέτως αν εσύ την προκειμένη στιγμή ήσουν 18 χρονών, άσπρος, μαύρος, μπλε».

Άρχισε να προφέρει τη λέξη σαν τροβαδούρος ή ψυχοπαθής αρλεκίνος. «Όταν έχεις μεγαλώσει με τον Πατσίνο και τον Ντε Νίρο δεν σου κολλάει όλο αυτό». Μετά τη συνάντησή τους, γύρισε πίσω στη σχολή και τελείωσε νιώθοντας ότι δεν έχει καταλάβει τίποτα. «Επειτα, βρέθηκα με τον Θωμά (σ.σ. Μοσχόπουλο) και ψάχνοντας αρχίσαμε να το βρίσκουμε».

Μια υπερδύναμη: «Θα μου άρεσε πάρα πολύ να είμαι αόρατος. Να παρατηρώ πιο εύκολα χωρίς να είμαι αδιάκριτος, να έχω την ψυχία μου και την προσωπική μου γαλήνη».

4 παραστάσεις και μια ταινία

«Είναι μία από τις πιο γεμάτες χρονιές που είχα ever. Θα είμαι με τον Γιάννη Καλαβριανό στο Εθνικό. Παράλληλα ξεκινάμε πρόβες με τους ΠΥΡ για το “Μάκιναλ” το οποίο είναι μια εργάρα του προηγούμενου αιώνα και θεωρείται ένα από τα 25 καλύτερα έργα όλων των εποχών». Ένα τεράστιο χαμόγελο ικανοποίησης σηματοδοτείται σε ένα στόμα που σχεδόν ψιθυριστά λέει: «Δεν το δίνουν πολύ εύκολα να παιχτεί». Ταυτόχρονα, θα ασχοληθεί με το «Έτσι πεθαίνουμε», «που θέλω εδώ και δύο χρόνια να το κάνω και είναι ένα ποτάμι κειμένου χωρίς πρόσωπα. Η δική μου σκέψη γι’ αυτόν τον τρελό ταραντινικό ποιητικό μονόλογο είναι να φτιάξω ένα τρελό χορικό με οκτώ μαθητές μου». Μετά, εκεί κοντά στον Ιούνιο έρχεται η σχολή. «Μαζί με τη Σοφία Πάσχου ετοιμάζουμε για τα παιδιά που είναι στο τρίτο έτος μια παράσταση που θα παρουσιαστεί στο Υποσκήνιο του Παπαϊωάννου».

«Δεν μου είπες για “Το θαύμα της θάλασσας των Σαργασσών”» είπα πριν σπκωθεί από το τραπέζι. «Είναι ταινιάρια, νομίζω ότι είναι η κορυφαία του Σύλλα».

Υ.Γ. Ως φαν του Αργύρη, ξέρω ότι ίσως κάνω την αξιοπιστία μου λέγοντας ότι η παράσταση στο Τέχνης είναι άχαστη. Παρόλα αυτά, όποιος τη δει, είμαι σχεδόν σίγουρη ότι θα συμφωνήσει μαζί μου. Α

*Ευχαριστούμε το καφέ Αερόστατο για τη φιλοξενία

Ο κόσμος δεν με φοβόταν. Αυτό που συνέβαινε ήταν ότι με κοιτούσαν και κάπως γελούσαν και φοβόντουσαν μαζί. Μου άρεσε αυτό, μου έλεγαν “α, είσαι τελείως κανονικός εσύ”

Παραδοσιακό Ουζερί - Ο Χάρης

Βόλτα στην παιδιά ΟΜΟΝΟΙΑ

Τέσσερα στέκια με παράδοση δεκαετιών που αντέχουν στο πέρασμα του χρόνου και προσφέρουν γεύσεις από μια άλλη Αθήνα

Του ΜΑΝΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ - Φωτό: ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ

Το **Σύνταγμα** έχει πάρει τα νηπία τα τελευταία χρόνια, με όλα τα φώτα να πέφτουν πάνω του, αλλά όταν μιλάμε για κομβική πλατεία στην Αθήνα αυτή πάντα ή-

ταν και παραμένει η πλατεία Ομονοίας. Είναι η πλατεία που διασχίζω σχεδόν σε καθημερινή βάση, περπατώντας από το μετρό στο Μοναστηράκι προς τη Χαριλάου Τρικούπη και τα γραφεία της Athens Voice. Καμιά φορά «χώνομαι» σε κάποιες στοές στην Ευριπίδου και τη Σοφοκλέους για να γλιτώσω μερικά μέτρα, άλλοτε παίρνω τον χρόνο μου και από την οδό Αθηνάς (με το φοβερό γκράφιτι-ταγκιά «Γορτυνία» σε έναν τοίχο) φτάνω στην Ομόνοια και μετά ανηφορίζω την Ακαδημίας ή τη Σόλωνος. Είναι η ίδια διαδρομή που έκανα πριν πολλά χρόνια, πριν καν αρχίσει τη λειτουργία του το μετρό, όταν όλα τα φροντιστήρια βρισκόταν γύρω από την πλατεία Κάνιγγος. Τότε, το λεωφορείο σε άφηνε κάπου στην οδό Ζήνωνος («η Ερμού από την ανάποδη» όπως τη λέω), ή στην άλλη πλατεία, την Κουμουνδούρου, από εκεί περπάτημα προς την Ομόνοια και στη συνέχεια έφτανες στην πλατεία Κάνι-

γγος για μάθημα. Από την Ομόνοια περνάνε πολλοί, αλλά λίγοι κάθονται εκεί. «Αστικοί θρύλοι» λένε πως η πλατεία Ομονοίας κάποια μέρα θα μεταμορφωθεί και θα απαλλαγεί από τις λαμαρίνες, τα ελενίτ και την ανάπλαση που κρατάει «αιώνια».

Πλατεία Ομονοίας πάντα θα σημαίνει πρόσωπα και «προσωπικότητες», αρώματα και μυρωδιές. Κάποια εμβληματικά μαγαζιά κρατάνε το πνεύμα της πλατείας ακόμα ζωντανό, ενώ πολύ πρόσφατες είναι οι απώλειες της καλτ καφετέριας *Janeiro* στη Στα-

δίου, όπου βρισκόταν εκεί για περισσότερα από 50 χρόνια, αλλά και του υπόγειου *Υποβρύχιου* στην Αιόλου, με μαγειρευτά και μεζέδες. Όχι ότι ήμουν θαμώνας, αλλά είχαμε πάει αρκετές φορές, έστω από σπόντα, μαζί με μια ντουζίνα περιοδικά από το πρακτορείο του Πανακουλόπουλου, για καφέ και «συμπάθεια». Και το εμβληματικό παλιό καφέ *NEON*, με την ιστορία του να μας πηγαίνει πίσω στο 1920 και να πρωταγωνιστεί ακόμα και σε πίνακα του Τσαρούχη, θυμίζει την ίδια την πλατεία. Αλλαγές χρήσης, αλλαγές ιδιοκτησίας, αλλαγές χαρακτήρα, αλλαγές

γενικά. Σήμερα, λειτουργεί σαν εστιατόριο, πίσω από το τέως ξενοδοχείο *Κάρλτον*, από κάτω του φιλοξενούσε το κλασικό *NEON*.

Είναι όμως τέσσερα μαγαζιά που κρατάνε ακόμα ζωντανό τον γευστικό χαρακτήρα της παλιάς Ομόνοιας και όπως φαίνεται θα συνεχίσουν για καιρό ακόμα. Η αλήθεια είναι ότι τότε, στην ηλικία των 17-18 ετών αλλά και πιο μεγάλος, δεν είχα δώσει ιδιαίτερη σημασία σε πολλά από αυτά τα σημεία ιστορίας της πόλης, παραδοσιακά ζαχαροπλαστεία μέχρι εστιατόρια και καφενεία. Τότε, η στάση του 17χρονου ήταν τα *McDonalds* και τα *Goody's* της πλατείας Κάνιγγος (Θεός σχωρέσ' τα), σιγά μην πηγαίναμε στα στέκια των 45άρηδων.

Μεγαλώνοντας ανακαλύπτεις πως αυτά τα μέρη δεν βρίσκονται τυχαία εκεί που βρίσκονται, άντεξαν –μέσα από πολλές δυσκολίες και προκλήσεις– σε μία υποβαθμισμένη περιοχή σαν την Ομόνοια. Δεν άλλαξαν τις συνταγές τους. Αυτό που έτρωγε κάποιος πριν 30+ χρόνια, το ίδιο θα γευτεί αν πάει και σήμερα, σαν να έχει μπει σε χρονοκάψουλα.

Κτιστάκης

Η Στάνη - Γαλακτοπωλείο - Ζαχαροπλαστείο

Λευτέρης ο Πολίτης

Τη Σατωβριάνδου, μέσα στο 2019, δεν τη λες και τον πιο «φωτεινό» δρόμο της Αθήνας, το αντίθετο. Ο «Λευτέρης ο Πολίτης» βρίσκεται στον αριθμό 20 και από το 1951 φτάνει ένα από τα καλύτερα σουβλάκια της Αθήνας («κάπου πίσω από το Hondos Center» η απάντηση σε όσους ρωτάνε πού βρίσκεται). Δύο επιλογές, μπιφτέκι μοσχαρίσιο με τομάτα, κρεμμύδι και πάπρικα (€1,90) ή σουτζούκι δικής τους παραγωγής («δεν είναι αλλαντικό» μας τονίζουν) με τομάτα, κρεμμύδι και πάπρικα (€2,20). Τίποτα άλλο, ούτε πατάτες τηγανητές στο σουβλάκι (ό,τι χειρότερο), ούτε τζατζίκι. «Χτυπάς» τρία στα όρθια (τα λες και μικρά σαν μέγεθος), στον πάγκο μέσα ή έξω, μαζί με μία μπίρα και «έγινες». Αυτό είναι το δικό μας street food, με ουρά να σχηματίζεται τις ώρες αιχμής (12.00-17.00). Μην τα πάρετε σπίτι σας, συμβουλή. Εκεί πρέπει να το φας, live streaming και καυτερό, ξεκινάς με το ένα, μέχρι να ετοιμαστεί το επόμενο και το μεθεπόμενο. Ανοικτά μέχρι νωρίς το απόγευμα, όπως και τα περισσότερα αντίστοιχα οντ σκουλ μαγαζιά της Ομόνοιας. Μην πάτε στις 22.00 το βράδυ, κάτι άλλο θα «χτυπήσετε» τέτοια ώρα στη Σατωβριάνδου.

Σατωβριάνδου 20, 2105225676
10.00-20.00 (καθημερινές), 09.30-17.30 (Σάββατο), Κυριακή κλειστά

Κτιστάκης

Σε «ακτίνα δράσης» από τον «Λευτέρη τον Πολίτη» και τη «Στάνη» στέκεται ο Κτιστάκης με τους παραδοσιακούς χανιώτικους λουκουμάδες. Η ιστορία του ξεκινάει το 1912 στα Χανιά από τον παππού Θοδωρή Κτιστάκη, με καταγωγή την Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου. Τη δεκαετία του '50 τα παιδιά του μετακομίζουν στην Αθήνα για να ανοίξουν το πρώτο μαγαζί στην Αγίου Κωνσταντίνου, κοντά στο Εθνικό Θέατρο. Αργότερα, τη δεκαετία του '90, μετακομίζουν στην οδό Σωκράτους (ακριβώς δίπλα στα παλιά γραφεία της Καθημερινής), κατάστημα που λειτουργεί μέχρι και σήμερα ο εγγονός Θοδωρής μαζί με τον επί πολλά χρόνια συνεταιρό του. Ο «Κτιστάκης» ήταν και η δική μου στάση για κάποια χρόνια και κάθε φορά που κατέβαινα στο κέντρο. Στον «Κτιστάκη» δεν θα βρεις κάτι άλλο εκτός από χανιώτικους λουκουμάδες σε μερίδα των 10 (€3,30) ή με το κιλό (€18), αν θέλεις να πάρεις για το σπίτι. Χανιώτικος λουκουμάς; Μικροί διπλοτηγανισμένοι λουκουμάδες πασπαλισμένοι με σουσάμι ή κανέλα, τραγανοί και χωρίς μέλι, με σιρόπι ποτισμένο μέσα τους. Και μόλις δαγκώσεις τον λουκουμά, γλύκα πλημμυρίζει στο στόμα σου.

Σωκράτους 59, 210 5240891
09.00-20.30 (καθημερινές), 10.00-20.00 (Σάββατο), 11.00-20.00 (Κυριακή, εκτός καλοκαιριού)

Η Στάνη - Γαλακτοπωλείο - Ζαχαροπλαστείο

Λίγα μέτρα μακριά από τον «Λευτέρη τον Πολίτη» και «κάπου πίσω από το Hondos Center» στέκει το γαλακτοπωλείο «Η Στάνη». Ο Νικόλαος Καραγεώργος έφυγε από το χωριό Αθανάσιος Διάκος της Φωκίδας το 1931 με κατεύθυνση τον Πειραιά, όπου αρχίζει να ασχολείται με τα γαλακτοκομικά προϊόντα. Από το 1949 το γαλακτοπωλείο του Πειραιά μετεγκαταστάθηκε στον πεζόδρομο της Μαρίκας Κοτοπούλη που βρίσκεται μέχρι σήμερα. Τα λόγια είναι λίγα για αυτό το παραδοσιακό Ζαχαροπλαστείο, η ποιότητα των προϊόντων και φρέσκων υλικών είναι μοναδική. Όπως μας είπε ο Θανάσης Καραγεώργος, εγγονός του ιδρυτή και σημερινός ιδιοκτήτης, συνεχίζουν με τις ίδιες συνταγές του παππού και της γιαγιάς και συγκινείται όταν βλέπει παππούδες που έρχονταν από παλιά να φέρνουν τώρα τα εγγόνια τους. Αν πάτε στη «Στάνη» δεν γίνεται να μην παραγγείλετε το all time κλασικό πρόβειο γιουρτί με μέλι και καρύδια (€3,8, τιμή αν κάτσεις), κρέμα με κανέλα (€2,40) ή ανθόγαλο με μέλι (€3,20). Μαζί με διάφορα άλλα προϊόντα, γαλακτομπούρεκο, ρυζόγαλο, γλυκά με παγωτό, λουκουμάδες, μιλφρέιγ, αλλά και διάφορες αλμυρές και γλυκές πίτες.

Μαρίκας Κοτοπούλη 10, 2105233637
07.00-22.30 (Δευτ-Σάβ.), 08.00-22.30 (Κυρ.)

Παραδοσιακό Ουζερί - Ο Χάρης

Πόσες εκατοντάδες ή χιλιάδες φορές έχω διασχίσει τη στοά Λουκούργου; Κοντά στο αγαπημένο Ρομάντσο, υπήρχε παλαιότερα ένα σαντουισάδικο που πάντα επισκεπτόμασταν μετά από σαββατιάτικη «επιδρομή» στα δισκάδικα (εκεί κοντά ήταν και το «Δισκάδικο της Αθηνάς», όπως και το «Rock City» λίγα μέτρα πιο κάτω από τον «Κτιστάκη»). Θα μπορούσα να γίνω και φύλακας των στοών, ο κλειδοκράτορας. Με κάποιο μαγικό τρόπο, σαν να κρατάνε τα μυστικά μιας άλλης Αθήνας. Το «Παραδοσιακό Ουζερί - Ο Χάρης» είναι ο ορισμός του ανεπιτήδευτου. Περνάς γεμάτος άγχος στις 4 το απόγευμα και βλέπεις μέσα κάποιες παρέες να γλεντάνε, να τραγουδάνε και να τρώνε ψαρικά. Σκέφτεσαι, τι λάθος έχεις κάνει και δεν βρίσκεσαι ανάμεσά τους; Μία μικρή «σπλιά» στον τοίχο, ζήτημα αν χωράνε τρία τραπέζια μέσα και κάποια έξω, μία κουζίνα και ένα ψυγείο. Μια σχάρα ψήνει ψάρια και χταποδάκι έξω, στο ουζερί του Χάρη Μόσχοβου θα βρεις θαλασσινούς μεζέδες (γαρίδες, χταπόδι, γαύρο, σαρδέλες, σαγανάκια κ.ά.), ενώ μπορείς να παραγγείλεις και τον καφέ σου. Με €10 «καθάρισες». Πρωτάνοιξε το 1962 από τον πατέρα του Χάρη και από το 1990 πήρε τα νιά ο γιος και σημερινός ιδιοκτήτης. Αχαστο, απλά.

Λουκούργου 14-16 (μέσα στη στοά), 2103244056
08.30-18.00 (καθημερινές)

Λευτέρης ο Πολίτης

ΟΙ

H O O V E R P H O

ΛΙΓΟ ΠΡΙΝ ΤΗ
EUROVISION

Το πιο σαλονάτο γκρουπ της ευρωπαϊκής ποπ
μιλάει στην ATHENS VOICE

Του ΓΙΑΝΝΗ ΝΕΝΕ
(panikoval500@gmail.com)

ους γνωρίσαμε μέσα στα 90s, τότε που όλα έμοιαζαν να κυλούν αργά και ηδονικά μέσα στην ευδαιμονία και το υπέροχο στίλ. Οι Βέλγοι Hooverphonic, ακόμα και επειδή έπαιζαν με τη λέξη Hoover και το πρόσθετο -phonic, μας έδωσαν αμέσως την υπόσχεση της νοσταλγίας με άποψη και χιούμορ, την κινηματογραφική αίσθηση σε κομμάτια γλυκά και νωχελικά, με φωνές με αέρα μπλουζ και κεντροευρωπαϊκής νουβέλ βαγκ. Τα είδη μπερδεύονταν στιλιστικά από την trip hop μέχρι την electronica και οι φανς έλιωναν.

Ο πυρήνας του γκρουπ, ο Alex Callier και ο Raymond Geerts, με όχημα τις φωνές της Geike Arnaert στην αρχή, της Noémie Wolfs στη συνέχεια και της νεαρότατης Luka Cruysberghs τώρα, συνεχίζουν την πορεία του γκρουπ με το πρόσφατο επιτυχημένο άλμπουμ «Looking For Stars» (2008) ενώ η καινούργια είδηση - έκπληξη είναι ότι οι Hooverphonic θα εκπροσωπήσουν το Βέλγιο στον διαγωνισμό της Eurovision το 2020. Ο Alex Callier απάντησε στις ερωτήσεις μας:

Πώς έχει εξελιχθεί ο «νέος Hooverphonic» ήχος από την εποχή του «1996 Hooverphonic»; Το '96 ξεκινήσαμε σαν μία electronic downtown μπάντα (της πόλης) αλλά το '98 είχαμε ήδη αρχίσει να πειραματιζόμαστε με την pop μουσική. Νομίζω γνωρίζεις ότι το μόνο πράγμα που είναι κοινό σε όλα μας τα άλμπουμ είναι ότι οι επιρροές μας έρχονται από παλιά soundtracks, πολύ από τον John Barry και άλλους, όπως και ότι έχουμε πολλές αναφορές στον κινηματογράφο όπως, ας πούμε, το πρώτο μας άλμπουμ που ήταν κάπως σαν ταινία του David Lynch. Οπότε, ναι, το τελευταίο μας άλμπουμ πραγματικά είναι μία επιστροφή στις ρίζες μας, αν και οι βασικές μας τραγουδίστριες ήταν κάπως πιο pop. Είναι ένα άλμπουμ που ακούγεται σαν επιστροφή αλλά με έναν πιο μοντέρνο τρόπο, χωρίς φυσικά να επαναλαμβάνουμε κάτι από όσα κάναμε στο παρελθόν. Υπάρχει σίγουρα αυτή η σύνδεση.

Ο όρος trip hop υπάρχει ακόμα στην pop μουσική; Και πώς θα ονομάζατε τον σημερινό σας ήχο; Δεν νομίζω ότι υπάρχει. Τι σημαίνει trip hop άλλωστε; Νομίζω ότι μας περιορίζει πολύ, έχουμε παίξει όλα τα είδη της μουσικής, από disco beats και έγχορδα τύπου 60s soundtracks μέχρι πιο ρομαντικούς ήχους. Δημιουργήσαμε τον δικό μας κόσμο, είμαστε αυτοί που είμαστε. Είναι δύσκολο να μας συγκρίνει κανείς με άλλες μπάντες ή με άλλους ανθρώπους. Έτσι είναι.

Το ότι είσατε ένα συγκρότημα από το Βέλγιο επηρέασε ποτέ τη μουσική σας; Εννοώ, πιστεύετε ότι υπάρχει μία συγκεκριμένη «βελγική» σκηνή στην οποία ανήκετε; Κοίτα, σίγουρα το Βέλγιο είναι μία ενδιαφέρουσα χώρα στην καρδιά της Ευρώπης. Είμαστε κοντά στη Γαλλία, στην Αγγλία, στην Ολλανδία, ακόμα και στη Γερμανία, είμαστε κυριολεκτικά στη μέση. Ζούμε σε μία χώρα που επίσης είναι πολυπολιτισμική. Είμαι βέρος Βέλγος, οι παπούδες μου ήταν γαλλόφωνοι από τις Βρυξέλλες και εγώ μεγάλωσα με πραγματικά πολλές γαλλικές επιρροές. Το Βέλγιο είναι γνωστό για τον σουρεαλισμό, νομίζω μπορεί να το ακούσει κανείς και στη μουσική μας. Τολμάμε να συνδυάζουμε πράγματα που, στο χαρτί, μοιάζουν εντελώς ασύνδετα. Αυτό είναι το Βέλγιο, ένα mix από διαφορετικές κουλτούρες και αυτό μπορείς να το ακούσεις και στη μουσική μας.

Σας αρέσει να μιξάρονται τα κομμάτια σας σε dance διασκευές; Σίγουρα μου αρέσουν τα remixes. Αρκεί να είναι καλά. Είμαι μεγάλος φαν της ηλεκτρονικής dance μουσικής. Ακούω συνέχεια. Υπάρχουν φορές που ακούς ένα remix και λες ουάου, τρομερό, αλλά υπάρχουν και φορές που δεν είναι, εξαρτάται.

Η μουσική σας έχει αυτήν την κινηματογραφική αίσθηση και τα τραγούδια σας έχουν χρησιμοποιηθεί σε αρκετά soundtracks. Έχετε γράψει ποτέ κάποιο κομμάτι έχοντας στο μυαλό σας τις ταινίες με τον James Bond; Η κάποιες άλλες ταινίες; Ποτέ δεν έγραψα κάποιο τραγούδι έχοντας τον James Bond στο μυαλό μου αλλά είμαι μεγάλος φαν του John Barry, είναι πραγματικά προοδευτικός, ένας original συνθέτης που άφησε το σημάδι του στα έργα του James Bond. Οπότε, ναι, μερικές φορές, όταν γράφω καλή μουσική έχω στο μυαλό μου τον John Barry.

Προτιμάτε να παίζετε σε lounge clubs ή σε arènes; Και γιατί; Προτιμώ τα lounge clubs. Παίζω και σε μεγάλες arènes αλλά μου αρέσει να μιλάω με τον κόσμο, μου αρέσει να τους βλέπω, να βλέπω τις αντιδράσεις τους, να έχουμε επαφή. Μου αρέσει να παίζω για καθιστό κοινό. Πιστεύω ότι η μουσική μας είναι φτιαγμένη για lounge clubs, είναι κάπως θεατρική μουσική. Αλλά φυσικά και μπορώ να παίζω σε arènes!

Ποια ήταν η καλύτερή σας συναυλία; Είναι πολλές που μου άρεσαν. Μου αρέσει να παίζω στην Πράγα. Υ-

πάρχει ένα club χωρητικότητας χιλίων ατόμων που παίζουμε σχεδόν πάντα εκεί. Επίσης μου αρέσει να παίζω και για το ελληνικό κοινό, δείχνουν πραγματικά μεγάλο ενθουσιασμό. Δεν έχω κάποια συγκεκριμένη συναυλία μας που ξεχωρίζω, απλώς μου αρέσει να παίζω.

Πώς ήταν η αθηναϊκή σας εμπειρία στο γύρισμα του βίντεο «Looking For Stars»; Μας άρεσε πολύ το γύρισμα στην Αθήνα, αγαπήσαμε τους ανθρώπους, την καλλιτεχνική διεύθυνση, τον κάμερα μαν, ήταν σίγουρα μία από τις καλύτερες στιγμές μας στη χρονιά.

Γνωρίζατε ότι το παλιό αεροδρόμιο της Αθήνας είχε χρησιμοποιηθεί πριν σαν χώρος διαμονής προσφύγων; Όχι, δεν το ήξερα αυτό.

Υπάρχει κάποιο μήνυμα που θα θέλατε να στείλετε με αυτό το συγκεκριμένο βίντεο; Όχι, για να πω την αλήθεια, είναι απλώς ένα σουρεαλιστικό στόρι. Μοιάζει να έχουμε επηρεαστεί λίγο από τον David Lynch. Είναι ένα vibe, μία ατμόσφαιρα όπως μας άρεσε.

Υπάρχει καμιά ελπίδα για την Ευρώπη; Νιώθετε να είναι μία ένωση χωρών; Η δεν υπάρχει καμιά ελπίδα; Νιώθω περισσότερο Ευρωπαίος παρά Βέλγος. Θα έπρεπε να είμαστε ενωμένοι. Είμαστε άνθρωποι που δεν είμαστε και πολύ διαφορετικοί, θα έπρεπε να προσπαθήσουμε να βελτιώσουμε τα πράγματα. Μου αρέσει πραγματικά η Ευρώπη και μου αρέσει ο σκεπτικισμός της Ελλάδας.

Κάποιο βελγικό χαρακτηριστικό το οποίο δεν είναι πολύ γνωστό στην υπόλοιπη Ευρώπη; Κοίτα, είναι ένα mix από διαφορετικές κουλτούρες. Τη γαλλική και τη φλαμανδική. Ακόμα και την ελληνική, γιατί όταν ήμουν μικρός θυμάμαι τη μητέρα μου να ακούει Μίκη Θεοδωράκη.

Τι πρόκειται να κάνετε με τη συμμετοχή σας στη Eurovision; Έχετε ήδη γράψει το τραγούδι; Το τραγούδι μας για τη Eurovision είναι ήδη γραμμένο, αυτή την εποχή δουλεύουμε στην παραγωγή και στο μιξάζ. Είναι διασκεδαστικό για εμάς, δεν είναι διαγωνισμός. Ανυπομονώ να έρθει η ώρα. Θα κάνω στιδήποτε περνάει από τις δυνάμεις μου για να πάει καλά το τραγούδι, να παραμείνουμε πιστοί στον εαυτό μας και το μόνο που έχω να πω είναι: Ετοιμαστείτε για τους Hooverphonic, guys!

Τρία πράγματα που σας αρέσουν περισσότερο στη Eurovision. Μου αρέσει όλο αυτό το mix των χωρών και των πολιτισμών. Μου αρέσει η Eurovision που μέσα από όλα τα τραγούδια βγαίνει το αίσθημα της ενότητας στον διαγωνισμό. Όλοι αυτοί οι άνθρωποι που βλέπουν ταυτόχρονα το ίδιο πράγμα, την ίδια ώρα.

Και τα τρία πράγματα που δεν σου αρέσουν στη Eurovision (ή έστω ένα); Δεν υπάρχει κάτι που να μη μου αρέσει στη Eurovision.

Το πιο αγαπημένο σας τραγούδι στην ιστορία της Eurovision (ή έστω τρία); Δύσκολη ερώτηση! Μου άρεσε πολύ το τραγούδι της Vicky Leandros του 1972, τη χρονιά που γεννήθηκα. Όταν το είδα αργότερα, μεγάλος, μου άρεσε πραγματικά. Μου άρεσε και ο Salvador Sobral με την Πορτογαλία, τι όμορφο τραγούδι!

Θα πηγαίνατε στη Eurovision εκπροσωπώντας κάποια άλλη χώρα, ή μόνο με το Βέλγιο; Δεν θα πήγαινα με καμία άλλη χώρα γιατί είμαστε Βέλγοι. Πρέπει να μένεις πιστός στις ρίζες σου.

Τα επόμενα σχέδιά σας; Θα ξεκινήσουμε περιοδεία μετά τη Eurovision, το φθινόπωρο του 2020. Θα είναι μία τουρνέ όπου θα γιορτάζουμε τα 20 χρόνια από το άλμπουμ μας «The magnificent Tree» και ανυπομονώ. **A**

INFO

14/12 στις 21.00,
Fuzz Live Music
Club - €25 (προ-
πώληση) - €30
(ταμείο)

ΓΙΑΝΝΗΣ ΦΕΡΤΗΣ

Ο αγαπημένος ηθοποιός διηγείται τη ζωή του

Επιμέλεια - Φωτό: ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΜΑΣΟΥΡΗ

Ο Γιάννης Φέρτης, ένας «Μοναχικός καομπόι», σε έναν ακόμα απαιτητικό ρόλο. Υποδύεται έναν πατέρα στην αρχή της νόσου αλτσχάιμερ, που βρίσκεται με την κόρη του μετά τον θάνατο της μητέρας-συζύγου στο βραβευμένο έργο της Μαρίλια Σαμπέρ, στο Μικρό Χορν. Η Α.Ν. τον συνάντησε και γύρισαν μαζί πίσω στον χρόνο.

Ο πατέρας μου έφυγε στα 13 του από το χωριό του και ξαναγύρισε για να παντρευτεί τη μητέρα μου. Εγώ και τα τρία μου αδέρφια γεννηθήκαμε στην Αθήνα. Μεγάλωσα στον Λυκαβηττό. Πήγα στο 5ο αρρένων. Ακόμα και τότε ήταν παλιό

το κτίριο, σήμερα δεν υπάρχει πια. Περνούσα συχνά από το θέατρο Τέχνης, λόγω δουλειάς, αφού μεγαλώνοντας βοηθούσα στην πατρική επιχείρηση εκτελώντας παραγγελίες, έβλεπα τις φωτογραφίες, χάζευα. Εκείνη την εποχή ήταν το νεοϊδρυθέν θέατρο Τέχνης. Όταν τελείωσα το σχολείο, λοιπόν, εκεί έδωσα εξετάσεις. Ο μοναδικός μου στόχος μου ήταν να γίνω ηθοποιός, έβλεπα συνεχώς παραστάσεις, μάζευα επιμελώς τα προγράμματα και τις κριτικές. Σήμερα σκέφτομαι ότι αν ξαναγινόμουν δεκατεσσάρων, πάλι ηθοποιός θα γινόμουν.

Τελειώνοντας τον πρώτο χρόνο ο Κουν έβγαλε εμένα με τις συμμαθήτριάς μου Μάγια Λυμπεροπούλου και Λήδα Πρωτοψάλτη να παίξουμε. Οι επόμενες συνεργασίες ήταν με τη Μελίνα, τη Λαμπέτη, τον Αλεξανδράκη, τον Χορν. Βλέπεις, όλα ήρθαν πολύ εύκολα, δεν κυνήγησα ποτέ κάτι στο θέατρο. Με ζητούσαν και πήγαινα. Μάλλον κάτι έβλεπαν σε εμένα, κάποιο ταλέντο θα είχα, πέρασα πολύ καλά στο επάγγελμα. Όταν έκανα την «Ηλέκτρα» με τον Κακογιάννη ήταν μια συνεργασία που απόλαυσα, ο σκηνοθέτης ήταν πολύ καλός. Από τις πρώτες μου ταινίες ήταν αυτή με την Καρέζη σε μουσική του Θεοδωράκη με το ομώνυμο κομμάτι «η Μαργαρίτα η Μαργαρω», αφιερωμένο στην κόρη του.

Δεν τραγουδώ στην προσωπική μου ζωή. Όταν όμως ο Γιάννης Σπανός με παρακάλεσε να πω δυο τραγούδια, τον συμπαθούσα τόσο που δεν του αρνήθηκα. Κατά βάση δεν το ήθελα, ούτε το επιδίωξα ποτέ, ο Σπανός με ενθάρρυνε, με κάλεσε σπίτι του, επέμενε. Ήταν ενθουσιασμένος, εστιασμένος να τα τραγουδήσω εγώ, και ενώ ηγαίναμε στο studio σκεφτόμουν ότι ο κόσμος τώρα θα πει «Μα τι ψώνιο καινούριο απέκτησε αυτός ο Φέρτης!»

Δεν θυμάμαι κάτι από το 1940, μόνο τον εμφύλιο γιατί με εξέπληξε πολύ δυσάρεστα. Φεύγανε άνθρωποι από το χωριό του πατέρα μου, συμπατριώτες κατήγειλαν άδικα τον διπλανό τους για προσωπικούς τους λόγους και έχανε τη ζωή του. Δεν υπήρχε χειρότερη εμπειρία από τον εμφύλιο, εύχομαι να μη συμβεί ποτέ ξανά.

Κάποιες φορές μικρός χόρευα, στο χωριό του πατέρα μου σε γιορτές, τσάμικο που μου έμαθαν οι αδελφές της μητέρας μου. Έχουν πεθάνει βέβαια τώρα όλοι οι δικοί μου, όλοι όσοι αγαπούσα έχουν φύγει. Ο αδελφός μου, που είχαμε δύο χρόνια διαφορά, στα 51

του πέθανε από καρκίνο. Ήταν το παράδειγμα μου, εγχειρισμένος, μέσα σε πόνους, αντιμετώπισε τη ζωή με χιούμορ και γέλιο. Ο θάνατος είναι η κοινή μας μοίρα. Δεν μου κάνει εντύπωση. Ενώ όλοι πεθαίνουν, εγώ θα είμαι ο έξυπνος που θα του ξεφύγω; Το έχω αποδεχτεί. Το μόνο που δεν ξέρουμε είναι πώς και πότε θα έρθει.

Αγάπησα το χωριό του πατέρα μου, που είναι ψηλά στα βουνά σε 1.100 τ.μ. υψόμετρο, μέσα στα έλατα. Θυμάμαι σε κάποια επίσκεψή μου, όταν ήμουν μικρός, μου έδωσαν νεαροί της ηλικίας μου να καβαλήσω ένα ασέλωτο άλογο και όλοι μαζί τραβήξαμε προς το ποτάμι. Βουτήξαμε μέσα μαζί με τα άλογα, που ο καλπασμός τους θόλωσε την κοίτη του και κάποια στιγμή βγάλαμε τα ρούχα και κολυμπήσαμε γυμνοί. Αλλά η εμπειρία τελείωσε άσχημα γιατί γυρνώντας το άλογο μ' έριξε κάτω. Η εγχείρηση που ακολούθησε στη μέση με καθήλωσε στο κρεβάτι για μήνες.

Μερικές φορές μ' άρεσε να φεύγω τη νύχτα, όταν τελείωνα το θέατρο και να βρίσκομαι στα βουνά τα ξημερώματα, να βλέπω το χάραμα και να μαζεύω αγριολούλουδα, μικρά ματσάκια με μίσχους για να μη διαταράσσω την αρμονία της φύσης. Πήγαινα συχνά γύρω από την Αττική, π.χ. στην Πεντέλη, όταν όμως κάπκε για πρώτη φορά το 1981 δεν ξαναπήγα. Λυπήθηκα τόσο που δεν ήθελα να δω ξανά το τοπίο. Έτσι σταμάτησα αυτή τη συνήθεια. Αγαπούσα πολύ τη νύχτα όταν ήμουν νεότερος. Βραδιές που είχα μόνο παράσταση και όχι πρόβα τις περνούσα με παρέες, κάπνιζα πολύ, το ένα τσιγάρο πίσω από τ' άλλο, μπορεί και εξήντα την ημέρα, έπινα και περίμενα να ζημερώσει, μου άρεσε να βλέπω το φως της αυγής και να ηγαίνω για ύπνο εννιά, δέκα το πρωί.

Μ' άρεσει που η Αθήνα αλλάζει, μακάρι να αλλάξει κι άλλο προς το καλύτερο.

Τρέφω μεγάλη συμπάθεια για τους νέους ηθοποιούς, ενίοτε αναρωτιέμαι αν θα μπορούσα να παίξω σαν κι αυτούς. Είναι μορφωμένα παιδιά, έχουν ψαχτεί στο θέατρο, έχουν άποψη. Λυπάμαι πολύ όταν συνάδελφοι καταξιωμένοι άλλα και μεγαλύτεροι σε ηλικία τους απαξιώνουν. Έχει συμβεί να δυσανασχετήσω, όταν συνάδελφος στο ίδιο καμαρίνι με έπαρση είπε: «Ελα, σιγά, και τι είναι αυτοί μπροστά μας;» Πολλοί από τους νέους ηθοποιούς είναι πιο καλλιεργημένοι και πιο άξιοι από μένα που έχω κάνει θέατρο εξήντα χρόνια. Με συγκινεί ο αγώνας τους. Ούτε έχω διδάξει, ούτε θέλω, ούτε να σκηνοθετήσω επιθύμησα, νομίζω ότι δεν θα τα κατάφερα να κάνω κάτι σημαντικό στους τομείς αυτούς, έχω και τον φόβο ότι θα τύχω σε κάποιον πανέξυπνο μαθητή και δεν θα μπορώ να του πω «κάν' το όπως εγώ».

Ακούω προσεκτικά τον σκηνοθέτη και ακολουθώ τις οδηγίες του γιατί, χωρίς συνεργασία, θέατρο δεν γίνεται. Αν με πείσει κάποιος είναι αρκετό για να αλλάξω τον τρόπο παιζίματος. Ακόμα κι όταν ήμουν θιασάρχης, είχα μια ταξιδέτρια που μια στιγμή μου είπε: «Κύριε Φέρτη, αυτό το σημείο σάς άρεσε όπως το παίζατε;». Αυτό μ' έβαλε σε σκέψεις που με οδήγησαν στο να το αλλάξω.

Μετά από τόσα χρόνια ηθοποιίας σκέφτομαι ότι έχω παίξει κάποια έργα που ήμουν καλός, δεν θεωρώ τον εαυτό μου χάλια και μονολογώ, μάλλον καλός ήμουν σε γενικές γραμμές.

Το κυριότερο που μ' έμαθαν τα εξήντα χρόνια στο θέατρο είναι να μην είμαι ψωνισμένος.

Έχω περάσει ωραίες στιγμές σαν ηθοποιός, εγώ το επέλεξα με ενθουσιασμό στα 16 μου, αλλά σκέφτομαι ότι σε ένα, δύο, τρία, το πολύ πέντε χρόνια αναγκαστικά θα σταματήσω γιατί θα έρθουν προβλήματα.

Όταν μείνεις μόνος, χάσεις και τη σύντροφό σου, δεν έχεις παιδιά, η ζωή παίρνει ανάποδες στροφές. Νοσταλγώ τους φίλους μου, που δεν ζουν πια. Αγαπώ τα παιδιά, απλά δεν απέκτησα. Ποτέ δεν ρίχτηκα σε γυναίκα, το άφηνα στην τύχη.

Δεν μπορώ να θυμηθώ τις γυναίκες που έπαιξα μαζί τους. Θαύμασα γυναίκες ηθοποιούς ανεξαρτήτως ηλικίας. Πιο πολύ απ' όλες τη Βάσω Μανωλίδου, που την έβλεπα στο θέατρο νεαρός.

Δεν αισθάνομαι άσχημος, αλλά δεν ήταν κάτι που του έδωσα ιδιαίτερη σημασία. Δεν είχα ύφος ποτέ. Περνούσα από την πλατεία Κολωνακίου και περπατούσα σκυφτός γιατί δεν μου άρεσε η αναγνωρισιμότητα.

Δεν επιδίωξα δόξα, ούτε με απασχόλησε ποτέ. Τα περισσότερα χρήματα τα είχα κυρίως όταν έκανα μαζί θέατρο και διαφήμιση. Ενώ είχα αμφιβολίες στην αρχή για τα διαφημιστικά το έκανα γιατί ήταν τόσο εύκολο, έλεγα δύο ατάκες σ' ένα στούντιο και πληρωνόμουν καλά, αλλά κυρίως με ήθελαν, οπότε είπα πως, όσο μου το ζητάνε, θα το κάνω. Τις χρονικές περιόδους που δεν έχω αρκετά έσοδα, ζω συντηρητικά και «οικονομικά». Δεν κυνήγησα ποτέ τα λεφτά. Από νέος έβγαζα χρήματα. Από τα αγόρια στη σχολή ήμουν ο μοναδικός που ο Κουν έριξε στο θέατρο, πριν τελειώσει. Από τις διαφημίσεις έκανα κάποια χρήματα που επένδυσα στο θέατρο, πάραυτα έφτασα εξήντα χρόνων όταν πήρα το πρώτο μου σπίτι.

Κρίση ηλικίας δεν έχω περάσει ποτέ, έχω συμβιβαστεί. Το πιο σημαντικό για μένα είναι το θέατρο, οι παραστάσεις, οι συνάδελφοί μου, οι νέες συνεργασίες που θέλω να είμαι πάντα συνεπής. Στο σίριαλ «Άγριες μέλισσες» ενώ ήθελα να συμμετάσχω ήταν τόσο δύσκολες οι συνθήκες, καθημερινά πολύωρα γυρίσματα, που αισθάνθηκα ότι θα ήταν δύσκολο να είμαι συνεπής. Συνεντεύξεις δεν κάνω ιδιαίτερα γιατί δεν έχω κάτι να πω και δεν αισθάνθηκα ποτέ ότι είμαι κάτι πολύ σπουδαίο. Ασχολούμαι μ' αυτά που μπορώ, αν και με λυπει η ανεργία και με προβληματίζουν τα δεινά του κόσμου σήμερα.

Τα τελευταία χρόνια διαβάζω πολλές φορές το κείμενο για να το θυμηθώ στην παράσταση, είναι πολύ σημαντικό να θυμάσαι όταν παίζεις, δεν είναι όπως στην προσωπική σου ζωή που δικαιολογείται να ξεχάσεις κάτι.

Η σκηνοθέτρια του έργου που παίζουμε τώρα στο Μικρό Χορν, «Ένας αληθινός κάουμπόι», η Ελένη Γκασούκα, μας βοήθησε στην κατανόηση των χαρακτήρων. Το έργο, γραμμένο από τη βραβευμένη ισπανόφωνη θεατρική συγγραφέα Μαρίλια Σαμπέρ, έχει ενδιαφέρον και μια τρέλα, συγκίνηση, γέλιο και χαρά. Όταν κάναμε πρεμιέρα και ήρθε η συγγραφέας μαζί με τη μητέρα της από την Ισπανία, η γνώρισα από κοντά. Τη φάση τρίτη ηλικία που παίζω στο μικρό Χορν και τις δυσκολίες που παρουσιάζονται γερνώντας δεν τα σκέφτηκα ποτέ, με το που διάβασα το έργο το συνειδητοποίησα και με προβλημάτισε.

M

ε το καλημέρα μπαίνοντας στο σπίτι καταλαβαίνεις ότι εδώ μένουν φιλότεχνοι. Πιάνο, βιβλία, cds και πολλοί πίνακες στους τοίχους. Αργότερα θα μάθαινα ότι της αρέσει να τους αλλάζει θέσεις ανάλογα με τη διάθεσή της. Η Αντιγόνη Αμανίτου μπορεί να μιλάει ως ώριμη, αλλά όταν τη βλέπεις και συζητάς μαζί της έχεις απέναντί σου μια έφηβη. Χειρονομεί ακατάπαυστα, τα μάτια της γελούν ακόμη κι όταν θυμάται δυσκολίες – άσε το π-χόχρωμα της φωνής της, ερωτικό και μαζί μαγκιόρικο, εντελώς, μα εντελώς αναγνωρίσιμο. Επίσης δεν μπορεί να κάτσει ήσυχη... Άλλοτε χύνεται στον καναπέ ως κατακτιπής και άλλοτε κάθεται στην άκρη του με την ετοιμότητα αίλουρου. Αυτά που έμαθα τις δύο ώρες που περάσαμε μαζί είναι ότι κάνει συνεχώς το κινητό της κάπου στο σπίτι και ότι είναι τρακαδόρρισα σιγάρων κι ας το έχει κόψει χρόνια. Η αντίδρασή της όταν την «έπιασε» ο συζυγός της, ο σκηνοθέτης Γιώργος Οικονόμου, να καπνίζει από τα σιγάρα μου μοιάζει με παιδιού που το έπιασε η μάνα του να τρώει κρυφά σοκολατάκια από τον μπουφέ.

Για την έκθεσή σου έχεις επιλέξει νέους καλλιτέχνες. Αλήθεια, θεωρείς ότι ένας ηλικιακά νέος σημαίνει υποχρεωτικά και νέος στη σκέψη;

Δεν το θεωρώ καθόλου αυτονόητο. Τόσα χρόνια η συναστροφή μου με καλλιτέχνες όλων των ηλικιών μου απέδειξε ότι το σώμα μπορεί να γερνάει αλλά το πνεύμα σε κάποιες περιπτώσεις παραμένει νεανικό, όπως συμβαίνει και το αντίθετο· ένα νεανικό σώμα να «κρύβει» ένα γερασμένο πνεύμα. Ήθελα με αυτή την έκθεση καλλιτέχνες κάτω των 33 ετών, των οποίων τα έργα με κινητοποίησαν συναισθηματικά και αναγνώρισα το ταλέντο τους με τα δικά μου αισθητικά κριτήρια, να έχουν την ευκαιρία να δείξουν στο κοινό τη δουλειά τους. Να τη δείξουν μάλιστα όχι οπουδήποτε αλλά σε μια αίθουσα όπως η i-D Project Art της Ειρήνης Ντέρου, η οποία είναι απίστευτα ανοιχτόμυαλος άνθρωπος που δεν φοβάται να ρισκάρει.

Κατάλαβες αν υπάρχει ένας κοινός κώδικας που χαρακτηρίζει τους νέους εικαστικούς; Αναμφίβολα όλοι θέλουν να αναγνωριστούν και να ζουν ζωγραφίζοντας· όμως, δεν είναι διατεθειμένοι να κάνουν θυσιές. Οι εικαστικοί έτσι κι αλλιώς είναι μια ιδιαίτερη κλάση καλλιτεχνών – σε αυτό δεν καταλήγω εξαιτίας της οργάνωσης της έκθεσης αλλά βάσει των εμπειριών μου στην πορεία της ζωής μου. Λίγο ότι δουλεύουν απομωνωμένοι, λίγο ότι ασχολούνται με μια τέχνη που δεν έχει τον ίδιο μαζικό αντίκτυπο που έχουν οι άλλες τέχνες, λίγο ότι η ζωγραφική είναι περισσότερο εσωτερική ανάγκη έκφρασης, όλα αυτά τους δίνουν μια αυτονομία... Το σίγουρο είναι, θα τολμήσω μια γενίκευση, ότι στην κλάση των καλλιτεχνών οι εικαστικοί δεν είναι και οι πιο χαρούμενοι άνθρωποι αντίθετα με τους μουσικούς. Έχω διαβάσει το βιβλίο μιας ψυχαναλύτριας με τίτλο «Η γυναίκα του ζωγράφου» και είδα μέρος της ζωής μου σε αυτό. Το πώς ένας εικαστικός θέλει να έχει μεν δίπλα του έναν άνθρωπο με προσωπικότητα αλλά αυτό που επιθυμεί είναι να τον υποτάξει. Πάλι γενικεύω, αλλά θεωρώ ότι οι εικαστικοί δεν γνωρίζουν τι σημαίνει συνεργασία και στις προσωπικές τους σχέσεις.

Κάτι θα ξέρεις περισσότερο, όχι μόνο γιατί σπούδασες στην Ecole Nationale des Beaux-Arts στο Παρίσι, αλλά γιατί υπήρξες και πολύ κοντά σε εικαστικούς και συλλέκτες. Takis,

Ιόλας, Minas, Τσαρούχης, παρελαύνουν στη ζωή σου. Δεν θέλω να τους χαρακτηρίσεις αλλά θα ήθελα να θυμηθείς κάποια επεισόδια... Μην με βάζεις να μπαίνω τώρα σε αυτή τη διαδικασία εξόρυξης προσωπικών βιωμάτων. Περίμενε... θα σου πω πώς γνώρισα τον Ιόλα, καθώς ήρθε τώρα ξαφνικά η εικόνα της γνωριμίας. Με είχαν καλέσει σ' ένα σπίτι την εποχή που σπούδαζα στο Παρίσι. Μπαίνοντας στο σαλόνι όπου υπήρχε αρκετός κόσμος, το βλέμμα μου καρφωθήκε σ' ένα βελοούδινο τουρκουάζ παπούτσι με μια μεγάλη αγκράφα σ' ένα πόδι που κουνιόταν με νευρική κούραση... Μετά ανέβηκαν τα μάτια μου στο πρόσωπο του Ιόλα. Τι απίστευτα sui generis τύπος! Ξέρεις, δεν ήταν μόνο το καλλιτεχνικό του ένστικτο που τον ξεχώριζε· κυρίως ήξερε να διαβάσει τους ανθρώπους. Θυμάμαι ήταν λίγος καιρός που γνωριζόμασταν, όταν μου είπε «εσύ, παιδάκι μου, έχεις πολλά προσόντα αλλά δεν νομίζω ότι θα μπορέσεις να τα βγάλεις πέρα γιατί λες χωρίς φιλτράρισμα αυτό που σκέφτεσαι». Τότε παραξενεύτηκα με τα λόγια του αλλά στη συνέχεια της ζωής μου κατάλαβα ότι είχε δίκιο.

Ακούω ένα παράπονο; Ως διαπίστωση ήθελα να ακουστεί και όχι ως παράπονο. Πάντως, ναι, μια ζωή τα έλεγα έξω από τα δόντια.

Προσωπικά πάντοτε πίστευα για σένα ότι το πρόβλημα είναι ότι δυσκολευόμαστε να σε χαρτογραφήσουμε. Με σπουδές αρχιτεκτονικής και ψυχολογίας στο Παρίσι, γίνεσαι πρωταγωνίστρια του Κούνδουρου και σε συζητάει όλη η Ελλάδα, παίρνεις βραβείο. Μπορεί να παίζεις σε ταινίες, να πρωταγωνιστείς στο θέατρο, αλλά δεν αισθάνομαι ότι το έκανες με τόσο στοχοπροσήλωση, καθώς σύντομα το... γυρίζεις και ξεκινάς να κάνεις πρωτόπορες για την εποχή τηλεοπτικές εκπομπές. Τώρα περνάς σε ρόλο curator... Αν σε υποχρέωνα να επιλέξεις μόνο μια καριέρα ποια θα ήταν τελικά; Όλα αυτά είμαι εγώ. Με ό,τι καταπίστηκα ήμουν ενθουσιασμένη και είμαι ευχαριστημένη. Οπότε τα επιλέγω όλα. Σήμερα όμως που με ρωτάς θα σου απαντούσα με απόλυτη σιγουριά... γιατρός. Αν μπορούσα να ξεκινήσω από την αρχή θα ήθελα να σπουδάσω ιατρική με ειδικότητα ψυχιατρική ή παιδιατρική.

Αυτό από πού ήρθε; Ως γιατρός έχεις με τις πράξεις σου ένα πολύ άμεσο αντίκρισμα. Ανακουφίζεις ή σώζεις έναν συνάνθρωπό σου. Γενικά πιστεύω ότι η ενέργεια της καλοσύνης είναι πολύ πιο χρήσιμη ενέργεια από αυτή της κακίας. Όταν μου πρότεινε η Ειρήνη να διοργανώσω την έκθεση, σκέφτηκα πώς θα μπορέσω η ενέργεια που θα σπαταλήσω να πιάσει τόπο; Γι' αυτό θέλησα να καταπιστώ, να ανακαλύψω, αν θες, νέους εικαστικούς και να τους ανοίξω τον δρόμο για το κοινό. Θα έχει και ένα χειροπιαστό αποτέλεσμα όλο αυτό...

Όλο αυτό κρύβει και ένα άγχος ότι πρέπει να ασχολείσαι πλέον μόνο με ό,τι εσύ θεωρείς ουσιαστικό; Σίγουρα. Δεν έχω τόσο χρόνο. Μεγαλώνω και αυτό που με ενδιαφέρει είναι η διαδρομή μου να είναι πιο γεμάτη, χωρίς κενά αδράνειας και ανώφελα ξοδέματα.

Έχεις περάσει από κάποιο χοντρό λούκι για να καταλήξεις σε αυτή την απόφαση; Ναι, την περιπέτεια υγείας ενός πολύ δικού μου ανθρώπου. Τότε είχα νιώσει ότι έχω φτάσει στον πάτο και δεν πίστευα ότι θα βρω διέξοδο. Τελικά α-

ποδείχτηκε ότι η ζωή είναι πιο δυνατή από εμάς. Έγινε το θαύμα και μπόρεσα να προχωρήσω. Δεν το λέω μοιρολατρικά γιατί πιστεύω και στο συν Αθηνά και χείρα κίνει. Αγαπημένη μου έκφραση είναι: «Κάθε αρνάκι από το ποδαράκι του κρέμεται στον χασάπη». Όμως δεν μπορώ να μη βλέπω ότι στη ζωή υπάρχουν οι Ντόναλντ Ντακ και οι Γκαστόνε.

Σε ποια κατηγορία ανήκεις; Αναμφίβολα και στις δύο. Υπήρξα και άτυχη και τυχερή. Κακά τα ψέματα· η ζωή είναι συναρπαστική και οφείλουμε να ψάχνουμε και να ανακαλύπτουμε διαρκώς.

Θα ήθελες να ήσουν πάλι νέα; Όχι, καθόλου, όμως αν συνέβαινε θα ήθελα να ήμουν πάνω από 35. Αλλά δεν θα ήταν τραγωδία να επιστρέψεις διατηρώντας την πείρα και τις εμπειρίες που έχεις εντωμεταξύ αποκτήσει; Αν είναι να επιστρέψεις, αξίζει να επιστρέψεις ως άγραφο χαρτί.

Συζητώντας με την κόρη σου, πού καταλαβαίνεις το χάσμα των γενεών; Αυτό που με ξενίζει είναι αυτή η εμμονή με την πολιτική ορθότητα. Δεν μπορείς να πεις κουβέντα χωρίς να σκεφτείς ότι η θέση σου μπορεί και να «θίξει» μια κοινωνική ομάδα ή δεν ξέρω τι άλλο. Για παράδειγμα, είχα εκφράσει τη χαρά μου ότι στις αποκριές θα ήταν πολύ ωραίο να ντύσουμε την εγγονή μου, την κόρη της δηλαδή, ινδιάνο. «Τι λες, μαμά;» η απάντησή της Δάφνης. «Είναι δυνατόν να θέλεις να την ντύσεις Ινδιάνο; Οι Ινδιάνοι είναι φυλή, δεν είναι καρναβάλι». Να σου πω την αμαρτία μου, έμεινα άφωνη με την επισήμανσή της. Επίσης δεν μπορώ να ακούω το κήρυγμα από τους χορτοφάγους «πώς μπορείς και τρως κρέας;». Κι εσύ πώς μπορείς να φοράς δερμάτινα αξεσουάρ; Μου φαίνονται υπερβολικά όλα αυτά και κάποιες φορές αγγίζουν τα όρια του φανατισμού. Πάντως είμαι της φιλοσοφίας ότι οι πράξεις μας πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τον αντίκτυπο που έχουν στον διπλανό μας. Μέχρι εκεί.

Θα προτιμούσες στον τοίχο απέναντί σου να έχεις φωτογραφία της εγγονής ή το έργο ενός ζωγράφου για τον οποίο κόβεις φλέβα; Το έργο του ζωγράφου. Πατί πολύ απλά την εγγονή μου την έχω πάντα στην καρδιά μου και φωτογραφίες της έχω στο πορτοφόλι μου και στο κινητό μου. Άσε που μου αρέσει να μετακινώ τη θέση των πινάκων στο σπίτι μου. (γέλια)

Ακούγοντας το (ευχαριστημένο) γέλιο σου θα ήθελα να θυμηθείς ένα από τα πιο κωμικά ή γελοία επεισόδια που σου έτυχαν. Αχ, τι μου ζητάς τώρα. Πώς θα φανεί αυτό που θα σου περιγράψω; Οκ, θα στο πω και πρόσεξε πώς θα το γράψω. Έπαιξα την Αντιγόνη σ' εκείνη τη φοβερή παράσταση του Τσαρούχη «Επτά επί Θήβας» – άλλος γκουρού, ο Τσαρούχης, και πόσο ευτυχημένη νιώθω που τον γνώρισα και δούλεψα μαζί του... Αυτή η παράσταση, λοιπόν, είχε ανέβει στη Θήβα. Στη γενική δοκιμή, παρουσία μεγάλου κοινού, ο ηθοποιός που θα έπαιζε τον Πολυνείκη είχε αρρωστήσει οπότε αντικαταστάθηκε από έναν απλό φαντάρο – στην παράσταση συμμετείχαν και κανονικοί στρατιώτες ως κομπάρσοι. Υπάρχει στο κείμενο η περιβόητη σκηνή του θρήνου της Αντιγόνης πάνω από το πτώμα του αδελφού της. Με τις οδηγίες του Τσαρούχη εγώ έπρεπε να πέφτω πάνω στο σώμα του νεκρού, να το χαϊδεύω και να θρηνώ. Καθώς στη θέση του ηθοποιού ήταν ο απλός και... στερημένος φαντάρος, με έμεινα από «πάνω» του, ο κακομοίρης ο «νεκρός» έπαθε στύση! Σήμερα μου φαίνεται τόσο αστειό όλο αυτό, αλλά τότε είχα πάθει πανικό. Θυμάμαι να τον κρατάω από τους ώμους γιατί άρχισε να τρέμει και να προσπαθώ μέσα στον θρήνο να μην κλαίω από τα γέλια. Μην σου τύχει. (γέλια) A

INFO

«Under 33-2020». Εγκαίνια: 17/12, 18.30. Ως 20/1. i-D Project Art: Κανάρη 12, Κολωνάκι, 2103221801, www.idconceptstores.com/project-art

ΣΤΗ ΖΩΗ ΥΠΑΡΧΟΥΝ

Ντόναλντ Ντακ και Γκαστόνε

Η Αντιγόνη Αμανίτου επιμελείται την έκθεση «Under 33-2020»

και αφήνεται σε μια συζήτηση που έχει να κάνει με την τέχνη, τη ζωή αλλά και το γέλιο

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΜΑΣΤΡΟΓΙΑΝΝΙΤΗ - Φωτό: ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ

Υπήρξα και άτυχη και τυχερή. Κακά τα ψέματα· η ζωή είναι συναρπαστική και οφείλουμε να ψάχνουμε και να ανακαλύπτουμε διαρκώς.

ΩΝΑΣΕΙΟ

ΕΘΝΙΚΟ

ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΤΙΚΟ

ΚΕΝΤΡΟ

Ένα έργο που είχαμε ανάγκη

Του ΝΙΚΟΥ ΠΑΠΑΗΛΙΟΥ

ΑΡΧΗ ΕΙΧΕ ΓΙΝΕΙ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΕΝΑΝ χρόνο στις 31.10.2018, όταν ανακοινώθηκε η απόφαση για τη δημιουργία του **Εθνικού Μεταμοσχευτικού Κέντρου (ΩΜΕΚ)** στη **Στέγη του Ιδρύματος Ωνάση**.

Πλέον είναι επίσημο: Ο τομέας της Υγείας στη χώρα αλλάζει σελίδα και προχωρά μπροστά με την έναρξη των εργασιών ενός έργου εθνικής εμβέλειας. Ένός έργου που η Ελλάδα έχει ανάγκη.

Είκοσι επτά χρόνια μετά το Ωνάσειο Καρδιοχειρουργικό Κέντρο (ΩΚΚ), μια νέα δωρεά εθνικής εμβέλειας από το Ίδρυμα Ωνάση βρίσκει τη θέση του μέσα στην Αθήνα. Ένα Μεταμοσχευτικό Κέντρο για όλους, με μέριμνα ακόμα και για τον ανασφάλιστο ασθενή, που θα ενώσει δυνάμεις εντός και εκτός συνόρων και θα προάγει την καινοτομία και την αριστεία συναντώντας την ψηφιακή εποχή. Η μεταμόσχευση άλλωστε αναδεικνύεται παγκοσμίως στην πλέον σύγχρονη θεραπευτική πρακτική του 21ου αιώνα, καθώς αποτελεί τη μόνη λύση για την τελικού σταδίου ανεπάρκεια καρδιάς, ήπατος και πνεύμονα και την αποτελεσματικότερη για τη νεφρική ανεπάρκεια.

Όπως πληροφορηθήκαμε στην εκδήλωση για την αρχή των κατασκευαστικών εργασιών, που έγινε παρουσία μεταξύ άλλων και του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Προκόπη Παυλόπουλου, το ΩΜΕΚ ξεκινά να κατασκευάζεται και η χώρα μας σε 3,5 χρόνια από τώρα θα αποκτήσει ένα νοσοκομείο αφιερωμένο στις μεταμοσχεύσεις συμπαγών οργάνων, προσφέροντας παράλληλα υψηλές υπηρεσίες υγείας στην Παιδοκαρδιολογία και Παιδοκαρδιοχειρουργική.

Τα απογοητευτικά νούμερα της Ελλάδας στις μεταμοσχεύσεις κάνουν τη δημιουργία αυτού του νοσοκομείου ακόμη πιο επιτακτική, όλοι οφείλουμε να ευαισθητοποιηθούμε. Στον τομέα των μεταμοσχεύσεων, δυστυχώς, βρισκόμαστε στην τελευταία θέση στην Ευρώπη και ανάμεσα στις δέκα τελευταίες χώρες του Δυτικού κόσμου. Τα επίσημα στοιχεία από τον ΕΟΜ είναι αποκαρδιωτικά. Το 2018 υπήρξαν μόλις 45 δότες οργάνων και έγιναν 172 μεταμοσχεύσεις, όταν σε ευρωπαϊκές χώρες με ανάλογο πληθυσμό, όπως το Βέλγιο και η Πορτογαλία, οι αντίστοιχοι αριθμοί ήταν 344

δότες / 1.021 μεταμοσχεύσεις και 344 δότες / 783 μεταμοσχεύσεις. Επιπρόσθετα, όλες οι μεταμοσχεύσεις σε παιδιά πραγματοποιούνται μόνο στο εξωτερικό, ενώ το ίδιο ισχύει μέχρι σήμερα και για τις μεταμοσχεύσεις πνεύμονα. Αιτία για όλα αυτά είναι το κατακερματισμένο και με κενά στη λειτουργία του σύστημα μεταμοσχεύσεων, η απουσία στρατηγικού σχεδίου και η έλλειψη των κατάλληλων υποδομών. Ένας άλλος βασικός λόγος είναι η απουσία εμπιστοσύνης των πολιτών στο σύστημα υγείας, γεγονός που επιδρά ανασταλτικά στη δωρεά οργάνων και κρατούν τη μεταμοσχευτική δραστηριότητα στην Ελλάδα σε πολύ χαμηλά επίπεδα.

Τη σημερινή απαράδεκτη κατάσταση επισήμανε και ο πρωθυπουργός, **Κυριάκος Μητσοτάκης**: «Πρέπει να αναστραφεί. Είναι προσωπική μου δέσμευση» δήλωσε. «Θα προχωρήσουμε στη διοικητική αναδιοργάνωση του Εθνικού Οργανισμού Μεταμοσχεύσεων», τονίζοντας την ανάγκη να βρεθούν «τόσο δότες, όσο και σύστημα και διαδικασία που θα εξασφαλίσει την πολιτεία με έναν ασφαλή οδηγό ανάπτυξης».

Από τη μεριά του, ο Πρόεδρος του Ιδρύματος Ωνάση, κ. **Αντώνης Παπαδημητρίου**, ανέφερε: «Σήμερα, βρισκόμαστε εδώ για την έναρξη των κατασκευαστικών εργασιών αλλά και για την έναρξη μιας εθνικής προσπάθειας, για την οποία δέσμευση όλων μας πρέπει να είναι ότι θα τη φέρουμε εις πέρας». Παράλληλα, ανακοίνωσε ένα σύνολο δράσεων για την ανάπτυξη του συστήματος υγείας, με κομβικής σημασίας εκείνη της εκπόνησης Εθνικού Σχεδίου για τις Μεταμοσχεύσεις: «Εξασφαλίζοντας τη συναίνεση της Πολιτείας, στηρίζουμε και αναθέτουμε την εκπόνηση ενός Εθνικού Σχεδίου Μεταμοσχεύσεων από ομάδα επιστημόνων του *London School of Economics*, με επικεφαλής τους διακεκριμένους καθηγητές *Ηλία Μόσιαλο* και *Βασίλη Παπαλόη*. Η ομάδα έχει ήδη ξεκινήσει έρευνα για τη χαρτογράφηση της ελληνικής κατάστασης, τα συμπεράσματα της οποίας αναμένεται να δημοσιευτούν και να διατεθούν στην ελληνική Πολιτεία τον Ιούνιο του 2020».

Το Ωνάσειο Εθνικό Μεταμοσχευτικό Κέντρο δεν δημιουργείται για να αντικαταστήσει τις άλλες Μονάδες Μεταμόσχευσης, αλλά για να τις υποστηρίξει και να συνεργαστεί στενά μαζί τους, εξήγησε ο Πρόεδρος του Ωνάσειου Καρδιοχειρουργικού Κέντρου, κ. **Ιωάννης Ν. Μπολέτης** στην τελετή, τον συντονισμό της οποίας είχε αναλάβει η Διευθύντρια Πολιτισμού του Ιδρύματος Ωνάση, **Αφροδίτη Παναγιωτάκου**.

Ο επίλογος της εκδήλωσης μάλιστα δόθηκε με μια δέσμευση: ο πρωθυπουργός κ. Κυριάκος Μητσοτάκης, ο πρόεδρος του Ιδρύματος Ωνάση κ. Αντώνης Παπαδημητρίου, ο πρόεδρος του Ωνάσειου Καρδιοχειρουργικού Κέντρου κ. Ιωάννης Μπολέτης και ο πρόεδρος του Εθνικού Οργανισμού Μεταμοσχεύσεων κ. **Γεώργιος Παπαθεοδωρίδης** υπέγραψαν από κοινού ψηφιακά τη δέσμευσή τους ότι θα στηρίξουν τον τομέα των Μεταμοσχεύσεων φέρνοντας τον εθνικό αυτό στόχο εις πέρας. Μαζί με το ειδικό πρόγραμμα Υποτροφιών που θέσπισε το Ίδρυμα Ωνάση, όπου Έλληνες γιατροί εκπαιδεύτηκαν στη Βιέννη, μπορούμε να αισιοδοξούμε για το μέλλον των μεταμοσχεύσεων στη χώρα. Ένα μέλλον για το οποίο όμως πρέπει να φροντίσουμε όλοι να θεμελιωθεί. **Α**

ATHENS voice

07:00-10:00

Βαγγέλης Περρής - Τζένη Μελιτά

10:00-12:00

Γιάννης Νέες

12:00-14:00

Στέφανος Τσιτσόπουλος

14:00-16:00

Μάκης Προβατάς

16:00-18:00

Μαρία Πετριδη

18:00-20:00

Δημήτρης Αθανασιάδης

20:00-22:00

Ελένη Κολοκοτρώνη

22:00-24:00

Δημήτρης Κοττάκης

**ΔΕΥΤΕΡΑ -
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ**

NEWSROOM

*Δελτία Ειδήσεων-Κάθε ώρα
(08:00 - 18.00)
από τον Παναγιώτη Μπρίμπο
και το Newsroom της Α.Υ.

**102.5
ATHENS
VOICE
RADIO**

Ακούτε
τη
Φωνή
της
Αθήνας

Χ
Ρ
Υ
Σ

Επιμέλεια:
ΤΑΝΙΑ ΔΕΛΗ

Άκου τον

Άντι Γουόρχολ.

Και διάλεξε

το έντονο χρώμα

στη μέρα σου.

ZOUMBOULAKIS GALLERIES
Αρωματικό κερί, βασισμένο στο έργο
του Andy Warhol «Flowers on White» €60

**SOPHIA
ENJOY
THINKING
LIVE**
Βάζο Hugeia
€79,90

**PRETTY
BALLERINAS**
Loafers με ιδιαίτερο τακούνι
και animal print €229

THE MSHOP (ΜΕΓΑΡΟ ΜΟΥΣΙΚΗΣ)
Χριστουγεννιάτικη κούπα €10

IKEA
Διακοσμητική
σφαίρα χιονιού
Vinterfest
€4,79

XMAS Spirit

▶ Αυτή είναι η εποχή που η πόλη γεμίζει χριστουγεννιάτικα λαμπιόνια, γιρλάντες, κόκκινες κούπες, πάρτι στο γραφείο, στολισμένες βιτρίνες, περιπλανώμενους Άγιους Βασίληδες και χαμόγελα. Χαμόγελα που προκύπτουν κυρίως από τα δώρα που δίνεις και σου δίνουν. Πατί αν υπάρχει μια παράδοση που μας αρέσει πολύ να τη-

ρούμε κάθε χρόνο στις γιορτές, αυτή είναι η ανταλλαγή δώρων. Πρωτότυπες ιδέες, εντυπωσιακά σχέδια, αγαπημένα αντικείμενα, stylish ρούχα και αξεσουάρ, υπάρχει κάτι εκεί έξω για κάθε γούστο. Στο τέλος της ημέρας βέβαια, το μόνο που μετράει είναι να το έχεις διαλέξει και να το προσφέρεις με αγάπη.

KARL LAGERFELD
Δερμάτινο πουκάμισο

LANCÔME
Ορός Advanced Génifique

THE MSHOP (ΜΕΓΑΡΟ ΜΟΥΣΙΚΗΣ)
Σετ στυλό €17

NEW CULT
Puffer Jott μπουφάν €414

ΛΙΝΔΟΡ
Σοκολάτες με νέες gourmet γεύσεις

THE MSHOP (ΜΕΓΑΡΟ ΜΟΥΣΙΚΗΣ)

Μπλούζες σε διάφορα χρώματα και σχέδια €9

THE BODY SHOP
5 lip balm σε χριστουγεννιάτικη συσκευασία €18

MIZUNO
Αθλητικά παπούτσια Ezrun LX 2 €100

Θέλω τα πάντα να μπορούν να πλένονται. Του εαυτού μου συμπεριλαμβανομένου.

YAMAMAY
Ανδρικό εσώρουχο €12,95

-Karl Lagerfeld

TEZENIS
Μακριά φούστα

NEW CULT
Γυαλιά ηλίου CHPO €29

SWATCH
Special Chinese New Year ρολόι Cheese €90

GLAMAZON

Άγρυπνη στο Κολωνάκι

Της ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΥΤΣΟΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ο φωτισμός στη Βασιλίσσης Σοφίας δεν είναι του γούστου μου, αλλά δεν βαριέσαι. Φωτίζεται απλώς ένας δρόμος. Αλλάζουν και χρώματα, το φως... Ε, περνάει και ο καιρός. Του χρόνου θα είμαστε γκράντε. Τουλάχιστον υπάρχει φως. Πολύ φως. Δεν μου αρέσει η γκρίνια. Πολύς ντόρος έγινε. Ευτυχώς, περιποιήθηκαν ιδιαίτερος το ύψος των Χριστουγέννων το ξενοδοχείο Μεγάλη Βρετανία, το Public και το City link με το Attica. Έχουν γίνει κι άλλες πολλές μικρές και όμορφες προσπάθειες που εκπέμπουν μια θαλπωρή, ακόμα κι εκεί που δεν το περιμένεις. Η συνολική εικόνα, ωστόσο...

Εκεί που δεν υπάρχει φως, εκεί που τα λαμπύρια είναι ριγμένα όπως-όπως σε ένα ή δύο δένδρα της πλατείας, είναι το Κολωνάκι. Κάτω, λερές οι πλάκες. Και αν δεν προσέξεις τα τρωσά μούτρα σου. Η ασφάλτος και κυρίως τα πεζοδρόμια μισούν τα τακούνια των γυναικών. Δεν τις χαλαρίζω εγώ τις πρίτι μπαλερίνας, βάζω παπούτσια «εκστρατείας». Με τους γνωστούς κοθόρνους ή τα τακούνια στιλέτο το έχεις σίγουρο το διαστρεμματάκι. Θέλει προσοχή.

Βραδιάζει και μία από τις πλέον αστικές περιοχές της Αθήνας τη σιγοτρώνει μια υγρασία κατάθλιψη. Για την ακρίβεια, μιζέριας. Έχουν ανοίξει μπαρ και καταστήματα που δεν ταιριάζουν καθόλου στην περιοχή. Μα, καθόλου. Περιέργοι φωτισμοί, αποκρουστικές ταμπέλες. Χύμα στο κύμα. Το Κολωνάκι, παρά ορισμένες ατομικές καλόγουστες προσπάθειες που καταβάλλονται, δεν έχει προσωπικότητα, δεν έχει ταυτότητα. Και δεν ήταν έτσι. Αλλιώς τα θυμάμαι.

Την ημέρα, το φως εξωραΐζει και χαρίζει από μόνο του αισιοδοξία. Σαν να μακιγιάρεις το πρωί ένα μονίμως ξενυχτισμένο πρόσωπο. Το σκηνικό είναι αλλιώς, είναι περισσότερος ο κόσμος που πάει κι έρχεται. Είναι ο ουρανός πιο γαλανός. Και είναι τις περισσότερες ημέρες. Είναι ήμερος αυτός ο Δεκέμβριος. Και υπάρχει προβολέας, φυσικός. Το βράδυ η σκηνή είναι σκοτεινή. Και μυρίζει εγκατάλειψη μαζί με μελαγχολία. Λες και με τόση μιζέρια που ρουφάς, μπορείς να κλείσεις μάτι...

CITY GUIDE

Ο Δημήτρης Καμαρωτός μεταφέρει τον ήχο της πόλης στη Στέγη

Λίγο πριν την παγκόσμια πρεμιέρα του «Atlas»

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
Φωτό: ΝΙΚΟΣ ΚΟΚΚΑΣ

Με συμμετοχή εδώ και 4 δεκαετίες στην ανάπτυξη της θεατρικής δραματουργίας δίπλα σε σπουδαίους σκηνοθέτες όπως ο Μιχαήλ Μαρμαρινός, ο Βασίλης Παπαβασιλείου και ο Νικήτα Μιλιβόγιεβιτς, ο σημαντικός συνθέτης δημιουργεί την αθηναϊκή εκδοχή του έργου «Atlas, A Sound Cartography of Europe» με τη σύνθεση «Μουσική είναι η πόλη». Το έργο παρουσιάζεται σε πρώτη παγκόσμια εκτέλεση με τη συνεργασία τριών ευρωπαϊκών οργανισμών (ZKM, Στέγη, IRCAM) στην Κεντρική Σκηνή της Στέγης του Ιδρύματος Ωνάση την Παρασκευή 13 Δεκεμβρίου. Όπως μας εξηγεί ο ίδιος: «Το ATLAS είναι μια σχεδιασμένη συνύπαρξη τριών ταυτόχρονων συναυλιών, από τρεις συνθέτες, σε τρεις πόλεις (Αθήνα, Παρίσι, Καρλορούην), με θέμα την πόλη τους. Είναι τρεις συναυλίες που χρησιμοποιούν άλλα μέσα και σίγουρα άλλη συνθετική διαδικασία. Το πώς αυτά τα διαφορετικά δημιουργήματα συνομιλούν μεταξύ τους είναι κάτι που αναπτύξαμε σε ενάμιση χρόνο συνεργασίας, δοκιμών και έντονων συζητήσεων οι συμμετέχοντες τρεις συνθέτες και η βίντεο δημιουργός Μαρίνα Γιώτη...»

Τι αφηγείται η αθηναϊκή συναυλία; «Ας φανταστούμε ότι έχουμε τη δυνατότητα να μετατρέψουμε το κοντινό περιβάλλον, τον περίγυρο, μια ολόκληρη πόλη, ξεκινώντας από τους ήχους. Αυτό θα μπορούσε σε έναν ιδεατό κόσμο να διαμορφώσει τις συνήθειές μας, τελικά και τον ιστό μιας πόλης. Ακολουθώντας αυτή τη

μυθική αφήγηση στη συναυλία μας ένας περιπατητής/εξερευνητής ψάχνει δημόσιους χώρους όπου η ιδιαιτερότητα της πόλης μπορεί να επιτρέψει με ήπιο τρόπο τη συνύπαρξη και συναναστροφή. Όταν δεν το βρίσκει, το δημιουργεί με τη «μαγική μηχανή» της μουσικής».

Πώς δημιουργήθηκε η μαγική αυτή μηχανή; «Στην πράξη, μια ομάδα 12 κατοίκων της πόλης μας, εκπαιδεύτηκε, εξοπλίστηκε και ηχογράφησε σε υψηλή ποιότητα όλων των ειδών τους ήχους της Αθήνας. Είναι η προσωπική «ματιά», το ενδιαφέρον του καθένα για κάτι, που πλούτισε τη σύνθεσή μου και όλο το εγχείρημα. Αυτοί οι ήχοι – όχι όλοι γιατί είναι υλικό για να ακούμε μια εβδομάδα–συντέθηκαν σε ένα αραιό ηχητικό νέφος που φτάνει σε μας από ένα νέο σύστημα ηχείων που έχει εγκατασταθεί στην αίθουσα. Μετά, όπως η μουσική αφήγηση προχωράει, αρμονικές συχνότητες εξαγονται από τους φυσικούς ήχους και τροφοδοτούν ένα σύνολο μουσικών οργάνων, χωρίς τους μουσικούς τους, που βρίσκονται στη σκηνή. Εκεί, έχει αναπτυχθεί στο IRCAM, ειδικά για τη συναυλία του ATLAS - ΑΘΗΝΑ, ένα ηλεκτρομηχανικό σύστημα, που συντονίζει τις χορδές και τα ηχεία των οργάνων και με μικρόφωνα επιστρέφουν στους ακροατές σε μίξη με τους φυσικούς ήχους. Αυτά είναι τα μέσα και η διαδικασία που τα έκανε αναγκαία για να πούμε μια ιστορία, σχεδόν χωρίς λόγια, μόνο με κάποιες μικρές σημειώσεις που προβάλλονται σαν να είναι το ημερολόγιο του περιπατητή / εξερευνητή της πόλης μας.

ΓΕΥΣΗ

Στο Πολεμικό Μουσείο μόλις άνοιξε η πιο ωραία καντίνα της Αθήνας

TASTE POLICE

Της ΝΕΝΕΛΑΣ ΓΕΩΡΓΕΛΕ

ΦΩΤΟ: ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ

ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΩΝ / ΠΡΟΣΩΠΑ / ΑΦΙΞΕΙΣ / ΣΥΝΤΑΓΕΣ / TIPS ΓΕΥΣΗΣ

Κάποτε ήθελα να γίνω... καντινιέρισσα! Να το καβαλώ το εποχούμενο το μαγαζί μου, να γυρνάω κάθε μέρα και κάπου αλλού, να ταΐζω και να ποτίζω κόσμο στο κέντρο της πόλης και τις γειτονιές. Το είχα ψάξει κιόλας, οπότε είχα καταλάβει... δύσκολο να βγάλει κανείς άδεια για καντίνα στην Αθήνα, γραφειοκρατία το λένε το θηρίο που διέλυσε τα επιχειρηματικά μου όνειρα. Εδώ και λίγο καιρό, όμως, τα έκπληκτα μάτια μου έχουν πιάσει μια πεντάμορφη του είδους να στέκει περήφανα στις επάλξεις – παρντόν, στον προαύλιο χώρο του Πολεμικού Μουσείου από την πλευρά της Ριζάρη. Προχτές μέρα με λιακάδα, το πάω περπατητό μέχρι το γραφείο και –επιτέλους– σταματάω για καφέ και πληροφορίες. Η ιδέα της καντίνας ανήκει στο κυλικείο του Πολεμικού Μουσείου που αναζητούσε τρόπο για να γίνει ο χώρος τους πιο εξωστρεφής, να μην έχει δηλαδή κόσμο μόνο όταν γίνεται κάποια εκδήλωση αλλά να συγκεντρώνει τα πλήθη όλες τις ώρες και τις

μέρες της εβδομάδας – η Ριζάρη με το πάρκο και το μετρό, τα λεωφορεία που πάντα φεύγουν γεμάτα φοιτητές για την Πανεπιστημιούπολη, το σημείο είναι καθημερινά πολυσύχναστο... Το πρότειναν στο Δ.Σ. του Πολεμικού Μουσείου, τους άρεσε, και αμέσως έδωσαν την άδεια-«διαταγή» για την υλοποίηση του μεγαλεπήβολου πονήματος. Όχι ότι δεν κάνανε 1,5 χρόνο μέχρι να το καταφέρουν, αλλά το αποτέλεσμα αποζημιώνει. Η καντίνα είναι στημένη πάνω σε ένα κουκλίστικο παλιό

φορτηγάκι Citroen του 1958, ίδιο με αυτά που χρησιμοποιούσε ως αντιαρματικά ο γαλλικός στρατός. Το φτιάξανε του κουτιού (δηλαδή τσουλάει κιόλας), το βάψανε σε τόνους χακί, καφέ, μεζέ – τα χρώματα της παραλλαγής του στρατού –, του βάλανε κουζινάκι, ράφια, πάγκους και τάβλες ξύλινες που «κάνουν» μπαρ. Ανοίγουν από τις 7 το πρωί με όλους τους καφέδες (€1,70), τσάγια σε μεγάλη ποικιλία, σφολιάτες, κουρού (€1,60), πολύσπορη με ανθότυρο και κασερόπιτα (€2), σάντουιτς απλά αλλά και με σολομό ή κοτόπουλο, πενιρίλι, πίτσα. Προσθέτουν μπίρες, κρασί σε ποτήρι, ούζο και τσίπουρο με μεζέ για τους τουρίστες. Σε λίγο στην κουβέντα προστίθεται και ο... κυλικειάρχης Πάνος Παπαδάκος, και μαθαίνω πολλά ακόμη νόστιμα. Πως δηλαδή όταν την πρωτοστήσανε είχαν μια εκδήλωση στην οποία παρέστη ο γάλλος πρέσβης, που είδε το Citroen - αντιαρματικό- καντίνα και ενθουσιάστηκε, ζήτησε και για τη χώρα του. Πως παίζει να ανοίξουν κι άλλες και στο Ωδείο στη Ρηγίλλης λίγο παραπέρα, αλλά και σε ένα Tennis Club. Πως τόσο πολύ έχει αρέσει σε όλους η παιχνιδιάρη καντίνα που στον προαύλιο χώρο θα της προσθέσουν και ένα στρατιωτικό τζιπ για... καθιστικό, για σκίαση θα βάλουν δίχτυ παραλλαγής, αντί για ομπρέλες θα βάλουν ναβί από αλεξίπτωτα! Πως, τέλος, από το Πάσχα και μετά που ανοίγει ο καιρός θα προσθέσουν και κοκτέιλ, βότκα, ουίσκι, τζίν και ρούμια με €5 και θα σερβίρουν μέχρι (αργά:) το βράδυ. Έφυγα ενθουσιασμένη! Και από τα ωραία που είδα και άκουσα, και από τους ανθρώπους, όλοι τους κάτι παραπάνω από συμπαθείς, επικοινωνιακοί και με ωραίες ιδέες, που, το κυριότερο, έχουν τη διάθεση και το πείσμα να υλοποιήσουν. Ραντεβού εκεί! **A**

Ριζάρη, είσοδος Πολεμικού Μουσείου

follow **@tastevoice** on Instagram
tag your pics with **#tastevoice** to be featured

Taste lovers, join us!

**TASTE
ATHENS
VOICE**

Νέες
gourmet
γεύσεις

Νέες χειροποίητες σοκολάτες από τη δωδώνη

Μια νέα συλλογή από εκλεκτές, χειροποίητες σοκολάτες που θα ενθουσιάσουν τους connoisseurs της σοκολάτας δημιούργησε η δωδώνη, με τα 50 χρόνια εμπειρίας στο παγωτό και τη ζαχαροπλαστική. Έτσι, εκτός από τις κλασικές γεύσεις, όπως τη σοκολάτα υγείας με 70% κακάο, ή με αμύγδαλα ή φουντούκια, η γκάμα φέτος έχει εμπλουτιστεί και με τις νέες gourmet πλάκες σοκολάτας, όπως υγείας με μπισκότα κανέλας και τζίντζερ, γάλακτος με αλατισμένη καραμέλα και αλάτι Ιμαλαίων, λευκή σοκολάτα με μύρτιλα, τη λευκή με γιαούρτι και σμέουρα και τη γάλακτος με gianduja. Χωρίς όρια στη φαντασία, η δωδώνη παρασκευάζει μοναδικές γευστικές προτάσεις με μια μεγάλη συλλογή από λαχταριστούς σοκολατένιους πειρασμούς, όπως πραλίνες, κεράσματα, βραχάκια, πλάκες λευκής, υγείας και σοκολάτα γάλακτος, καθώς και παιδικά γλειφιτζούρια, όλα παρασκευασμένα με τις πιο αγνές πρώτες ύλες.

ΣΟΚΟΛΑΤΑ
HANDMADE PREMIUM
δωδώνη
EST. 1967

Λατρεύουμε το παγωτό, αποθεώνουμε τη σοκολάτα!

Η δωδώνη, με 50 χρόνια εμπειρίας στο θεϊκό παγωτό και στην τέχνη της ζαχαροπλαστικής, δημιούργησε μια νέα συλλογή από εκλεκτές, χειροποίητες σοκολάτες που θα ενθουσιάσουν τους connoisseurs της σοκολάτας. Ανακαλύψτε κι εσείς την πλούσια γκάμα και τις νέες, gourmet πλάκες σοκολάτας, όπως υγείας με μπισκότα κανέλας και τζίντζερ, γάλακτος με αλατισμένη καραμέλα και αλάτι Ιμαλαίων, λευκή με μύρτιλα, γάλακτος με gianduja.

Βρείτε όλες τις χειροποίητες σοκολάτες μας στο δίκτυο καταστημάτων δωδώνη και σε πολλά επιλεγμένα καταστήματα.

f dodoni.icecream @ dodoniicecream

Νέες
gourmet
γεύσεις

ΜΟΥΣΙΚΗ

Έβαζα μουσική
να ακούγεται από
τα μεγάφωνα
σε όλο το σχολείο
- μέχρι Τσιτσάνη
τούς έβαζα

ΦΩΤΕΙΝΗ ΒΕΛΕΣΙΩΤΟΥ

Η ΔΑΣΚΑΛΑ ΤΡΑΓΟΥΔΑΕΙ ΤΑ ΜΠΛΟΥΖ

Του ΓΙΑΝΝΗ ΝΕΝΕ (panikoval500@gmail.com)

Είναι η στεντόρεια φωνή της χρονιάς. Γυναικεία φωνή που βγάζει δύναμη και γερό πάτημα. Με βάθος που σε συγκλονίζει. Χρώμα γήινο, μαγκιά και νοσταλγία μιας εποχής που δεν έχει αφήσει αντικαταστάτες. Για όσους «ακούμε «ξένα», μία τέτοια λαϊκή φωνή είναι καθηλωτική. Γιατί επιβεβαιώνει τη σημασία της μεγάλης ερμηνείας πέρα από είδη, μας κάνει να αναγνωρίζουμε «τα μπλουζ και το ροκ» εκεί όπου υπάρχουν.

Εντυπωσιασμένος από τη μουσική παρουσία της Φωτεινής Βελεσιώτου τα τελευταία χρόνια, πήγα να τη συναντήσω ανυπομονώντας να μου πει τις ιστορίες της. Σκεπτόμουν μεγάλους νταλκάδες, ξενύχτια, βόλτες «στη Σαλονίκη», άδεια ποτήρια, σκεπτόμουν drama. Με ντροπή διαπίστωσα τη μεγάλη, ήρεμη απλότητα της Φωτεινής Βελεσιώτου. Τη χαρά και τον σεβασμό της απέναντι σε μια ζωή που της έδωσε απλόχερα το ταλέντο και την αγάπη γύρω της. Η ωραιότερη ιστορία που είχε να μου πει ήταν πώς, ως δασκάλα, μοιραζόταν τα λαϊκά τραγούδια με τα πιτσιρικά στην τάξη της. Παρόλ' αυτά, αν τύχει να ακούσω κάπου τις «Μέλισσες» της, σκέφτομαι τι κρίμα που έχω κόψει το κάπνισμα.

Καρδίτσα - Θεσσαλονίκη

«Είμαι ένα από τα τέσσερα παιδιά μιας οικογένειας μάλλον ήσυχης, στην Καρδίτσα. Τα παιδικά μου χρόνια ήταν γεμάτα παιχνίδι, πολύ παιχνίδι, δεν ασχολιόμουν τόσο με το διάβασμα. Στις παιδικές μου αναμνήσεις υπάρχει πολλή μουσική, αλλά όχι ρεμπέτικα και λαϊκά. Υπάρχει κλασική και εκκλησιαστική μουσική. Ο πατέρας μου πήγαινε στο ψαλτήρι με τους ψαλτάδες και έψελνε. Και μας έφερνε κασέτες από τα μοναστήρια που επισκεπτόταν. Ακούγαμε συνέχεια βυζαντινή μουσική. Εγώ δεν είμαι της εκκλησίας αλλά η μουσική αυτή έμεινε μέσα μου και την ακούω ακόμα από καλούς βυζαντινούς ψάλτες. Οι σημερινοί ψάλτες έχουν "εξευρωπαϊστεί", κάνουν λαρυγγισμούς κ.λπ.»

► **Στα 18 μου πήγα να σπουδάσω** στην Παιδαγωγική Ακαδημία στη Θεσσαλονίκη όπου και έμεινα πάρα πολλά χρόνια. Από το 1976 μέχρι το 2011. Δεν πήγα στη Γυμναστική Ακαδημία, όπως ήθελα, αλλά έπαιζα μπάσκετ σε ομάδες, αξιοπρεπώς θα έλεγα, αν και ήμουν κοντή. Είχα όμως την πιο δυνατή γυναικεία πάσα, ήμουν περιζήτητη πλέιμέικερ. Παρ' όλ' αυτά ο μπαμπάς καθόλου δεν με άφηνε να ασχοληθώ, ούτε και με είδε ποτέ να παίζω. Δεν το λέω με πικρία, ήταν ό,τι μπορούσε να δεχτεί ο άνθρωπος.

► **Από τα 18 και μετά άρχισα να τραγουδάω περισσότερο.** Υπήρχε και σαν μάθημα στη σχολή. Δεν έμαθα ποτέ μουσική βέβαια. Είχα πάρει μία μελόντικα – τόσο μπορούσα να αντέξω οικονομικά – και στο δεύτερο έτος την πούλησα για να βγάλω λεφτά να πάω διακοπές. Στο δεύτερο χρόνο στη σχολή δεν είχα κανένα όργανο αλλά μέσα σε μια μέρα έμαθα να παίζω τα "Κλεφτόπουλα" πάνω σε μια χορδή κιθάρας. Μου λείπει η καθηγήτρια, πάρε 5 και φύγε. Της λέω, θα πάρω 6 και θα φύγω. Ήταν το μυαλό μου σε άλλα πράγματα, δεν μπορούσα να ασχοληθώ με τη μουσική. Και αφού πήρα το πτυχίο, μετά άρχισα να συνοδεύω τη φωνή μου με πέντε ακόρντα, όχι τίποτα σπουδαίο. Τότε έλεγα αμιγώς ρεμπέτικα. Η "Αχάριστη", "Όταν πίνεις στην ταβέρνα", "Πριν το χάραμα"... τότε ήταν αυτά για μένα μαγικά πράγματα. Ήμουν και στη Θεσσαλονίκη που έχει παράδοση, πάρα πολλά μαγαζιά με ρεμπέτικα. Τότε δούλευα και σπούδαζα, είχα λεφτά. Επαιρνα την παρέα μου και ηγαίναμε από το ένα ταβερνάκι στο άλλο. Καμιά μας δεν είχε πολλά λεφτά, τα μοιραζόμασταν».

Τα παιδιά και η Φωτεινή

«Στη Θεσσαλονίκη άρχισα να δουλεύω ως δασκάλα, αναπληρώτρια στην αρχή. Ενώ οι σπουδές δεν μου άρεσαν, μετά μου άρεσε πάρα πολύ η δουλειά. Μου άρεσε η επαφή με τα παιδιά, ήμουν σε ηλικίες 6-7 χρονών. Είναι η μαγεία που έχουν τα παιδιά. Και τους περνούσα την αγάπη μου για μουσική. Το πρωί που ξεκινούσαμε, 8 η ώρα, τα υποδεχόμουν στην τάξη με μια κιθάρα για να τους υπαγορεύσω την ορθογραφία σε τραγουδάκι. Η έβαζα μουσική να ακούγεται από τα μεγάφωνα σε όλο το σχολείο – μέχρι Τσιτσάνη τούς έβαζα. Ερχόντουσαν και με έβρισκαν οι γονείς και μου έλεγαν πόσο τους άρεσε αυτό. Κάποτε μου έτυχε μία πολύ ωραία φάση. Την πρώτη χρονιά ηγαίνα σε ένα σχολείο στο Πλαγιάρι. Στην αρχή δεν είχαν αίσθηση για μένα και με έστειλαν δίπλα που ήταν η κοινότητα, για να κάνουμε μάθημα με τη Β' Δημοτικού. Φτάνει η πέμπτη ώρα, πιάνω την κιθάρα, τους μοιράζω τις φωτοτυπίες με τα λόγια των τραγουδιών και κάποια στιγμή βγαίνει ένα παιδάκι να πάει στην τουαλέτα. Και βλέπουμε απ' έξω δύο κυρίες, μητέρες μαθητών να κάθονται. Τις ρωτάω "τι κάνετε εδώ;". "Μας είπαν τα παιδιά μας ότι έχετε πολύ ωραία φωνή και ήρθαμε να σας ακούσουμε" μου λένε. "Πα ελάτε μέσα", τους απαντώ. Και από τότε δεν χάσανε κανένα μάθημα οι μητέρες.

► **Στη Θεσσαλονίκη παντρεύτηκα,** έγινα κι εγώ μητέρα, έχω δύο παιδιά, μεγάλα τώρα πια, που υπεραγαπώ, και χαίρονται πάρα πολύ για την τραγουδιστική μου καριέρα. Όποτε μπορούν, έρχονται από τη Θεσσαλονίκη και με βλέπουν. Όταν χώρισα με τον άντρα μου τα παιδιά ήταν πια μεγάλα, 25 χρονών, κι εγώ ήμουν ελεύθερη. Τους έκανε καλό που έφυγα, θα τους είχα όλη μέρα με τα τάπερ και τα πλυμένα άπλυτα. Παντρεμένη, τραγουδούσα μια φορά την εβδομάδα, μια φορά στις δεκαπέντε. Δεν μπορούσα, έκανα χίλια πράγματα, είχαμε χτίσει δύο σπίτια σε ένα χώρο 4 στρεμμάτων κι εκεί είχαμε όλα μας τα ζώα, μπαξέδες, ελιές, οπωροφόρα, αμπέλια, κάναμε κρασιά, τσίπουρα, τα πάντα. Το τραγούδι ήταν η ξεκούρασή μου. Ο σύζυγος το αντιμετώπιζε μια χαρά.

► **Ο πατέρας μου δεν με άκουσε ποτέ να τραγουδάω.** Αλλά όχι, δεν κρατάω καμία πικρία. Δεν κατηγορώ ποτέ ανθρώπους που ήταν από μία άλλη εποχή, είχαν άλλα στο μυαλό τους. Ήταν μία δικιά μου επιλογή που δεν έγινε αποδεκτή. Οι γονείς μου με αγαπούσαν πολύ, μου είχαν λατρεία. Αλλά αυτούς τους χώρους δεν τους είχανε».

Θεσσαλονίκη - Αθήνα

«Όταν ήρθα στην Αθήνα, το 2011, εκείνη την ατμόσφαιρα της Θεσσαλονίκης δεν τη βρήκα εδώ. Η Αθήνα έχει άλλη γοητεία, δεν έχω μετανιώσει που ήρθα. Τη μαθαίνω την πόλη σιγά-σιγά. Μου αρέσει να ηγαίνω βόλτα στο κέντρο. Σε εκθέσεις, θέατρα, μουσικές σκηνές. Την πρώτη φορά κατέβηκα με τα παιδιά από την Πριγκιπέσα της Θεσσαλονίκης και παίζαμε στην Αυλαία, εκεί στις γραμμές. Και σιγά-σιγά άρχισαν να έρχονται κι άλλες προτάσεις, εμφανίσεις στη Στέγη, στο Μέγαρο, κυκλοφορούσε το όνομά μου. Θεωρώ ότι ήμουν τυχερή, μου δόθηκαν υπέροχα τραγούδια, έκατσαν καλά στη φωνή μου, με εμπιστεύθηκαν συνθέτες εξαιρετικοί. Δεν μπορώ να ξεχωρίσω κανένα από τα τραγούδια μου. Όταν σου δίνει τραγούδι ο Γιώργος ο Καζαντζής, ο Σταύρος Σιόλας, ο Μίνως Μάτσας, ο Τάσος Γκρουσ, πώς να διαλέξεις; Είναι αναγνωρισμένης αξίας συνθέτες. Δεν παίζεις με αυτά. Είναι κομμάτια που έχουν ήθος, έχουν σιγουριά και συνοδεύονται από καλό στίχο. Από το ρεμπέτικο μπήκα σε έναν άλλο χώρο που δεν τον ήξερα. Δεν ήξερα να τραγουδάω καινούργια τραγούδια. Μπήκα στο έντεχνο με τον πρώτο δίσκο που έκανα, τις "Γυναίκες", του Μιχάλη Νικολούδη και της Μάγδας Παπαδάκη. Γνωστή έγινα από τις "Μέλισσες" όμως. Και σιγά-σιγά άρχισα να ασχολούμαι περισσότερο με αυτό το είδος. Και θέλω ακόμα να συνεχίσω. Νομίζω είμαι σε καλό δρόμο. Στο μαγαζί που εμφανίζομαι εκτός από τη δισκογραφία μου, λέω και ρεμπέτικα, παλιά λαϊκά – δεν μπορώ να αποχωριστώ αυτό το κομμάτι μου.

► **Ρεμπέτικη ζωή.** Όχι, δεν θα έλεγα ότι την έχω ζήσει. Ό,τι γλέντια κάναμε, τα κάναμε στα σπίτια μας, με τους φίλους μας, τα παιδιά μας, γινόταν ο χαμός, με όργανα, τραγούδια, χορό. Δεν είναι "ρεμπέτικη" η ζωή μου δεν είμαι όλη μέρα ντίρλα – ποτέ δεν το είχα αυτό. Μπορεί να πω ένα τσιπουράκι το μεσημέρι κι ένα ποτό το βράδυ αλλά μέχρι εκεί, ανθρώπινα.

► **Ο νταλκάς,** όχι δεν είναι καθόλου τεχνικός στη φωνή μου. Έχω νόνο, έχω περάσει πολλά στη ζωή μου. Δεν ήταν εύκολα. Δεν χρειάζεται να μπω σε λεπτομέρειες. Αλλά η μουσική ήταν η διέξοδός μου, άνοιγμα οριζόντων και γαλήνη της ψυχής. Αν μου πει κάποιος ότι δεν ακούει μουσική, λέω, πώς λυτρώνεται αυτός ο άνθρωπος; Δεν έχει σημασία τι μουσική να ακούσει. Για μένα η μουσική είναι μία. Μπορεί να ξυπνήσω το πρωί και να βάλω Μπετόβεν.

► **Δεν έχω κανένα σχέδιο** για το μέλλον. Μηδέν. Θεωρώ ότι η ζωή ήταν απλόχερη σε μένα, στα όψιμά μου. Χωρίς να επιδιώκω τίποτα, μου έρχονται ωραία πράγματα...»

Στο Γυάλινο

«**Από 6 Δεκεμβρίου** θα είμαστε στο Γυάλινο Μουσικό Θέατρο, με εκλεκτούς καλεσμένους. Κάθε Παρασκευή και διαφορετικός. Ο πρώτος ήταν ο Κώστας Μακεδόνας. Και με την ορχήστρα μου, που είναι η δεύτερη οικογένειά μου. Αγωνίζονται για μένα και το πιο μεγάλο χειροκρότημα είναι για εκείνους. Μαέστρος μας είναι ο Νίκος Παπαναστασίου, πιάνο και ακορντεόν, μπουζούκι ο Γιώργος Καραφύλλης, μπάσο ο Διονύσης Μακρής, τύμπανα ο Θωμάς Κωστούλας και στην κιθάρα μία νέα τραγουδοποιός η οποία έχει και τραγουδιστικά και παικτικά μέρη, η Κωνσταντίνα Πάλλα».

INFO
Από 6/12 και κάθε Παρασκευή, στο Γυάλινο Μουσικό Θέατρο. Περισσότερες πληροφορίες στο Athens Voice City Guide

ΒΙΒΛΙΟ

Επιμέλεια:
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΠΙΡΜΠΙΛΗ

Η κατάληψη είναι έσχατο μέσο πάλης και σήμερα έγινε παιχνίδι

Σκίτσο των
εγκαταστάσεων
του ΕΑΤ - ΕΣΑ

ο Γιώργος
Σεργόπουλος
μιλάει στη Μυρσίνη
Λιοναράκη με αφορμή το
νέο του βιβλίο «Στο ΕΑΤ -
ΕΣΑ, Μια μαρτυρία για τα
χρόνια της δικτατορίας»
που κυκλοφορεί από τις
εκδόσεις Πόλις

Ο Αντώνης Λιοναράκης
φωτογραφίζεται μέσα
στο κελί του στο ΕΑΤ - ΕΣΑ

Η δίκη των βασανιστών

INFO

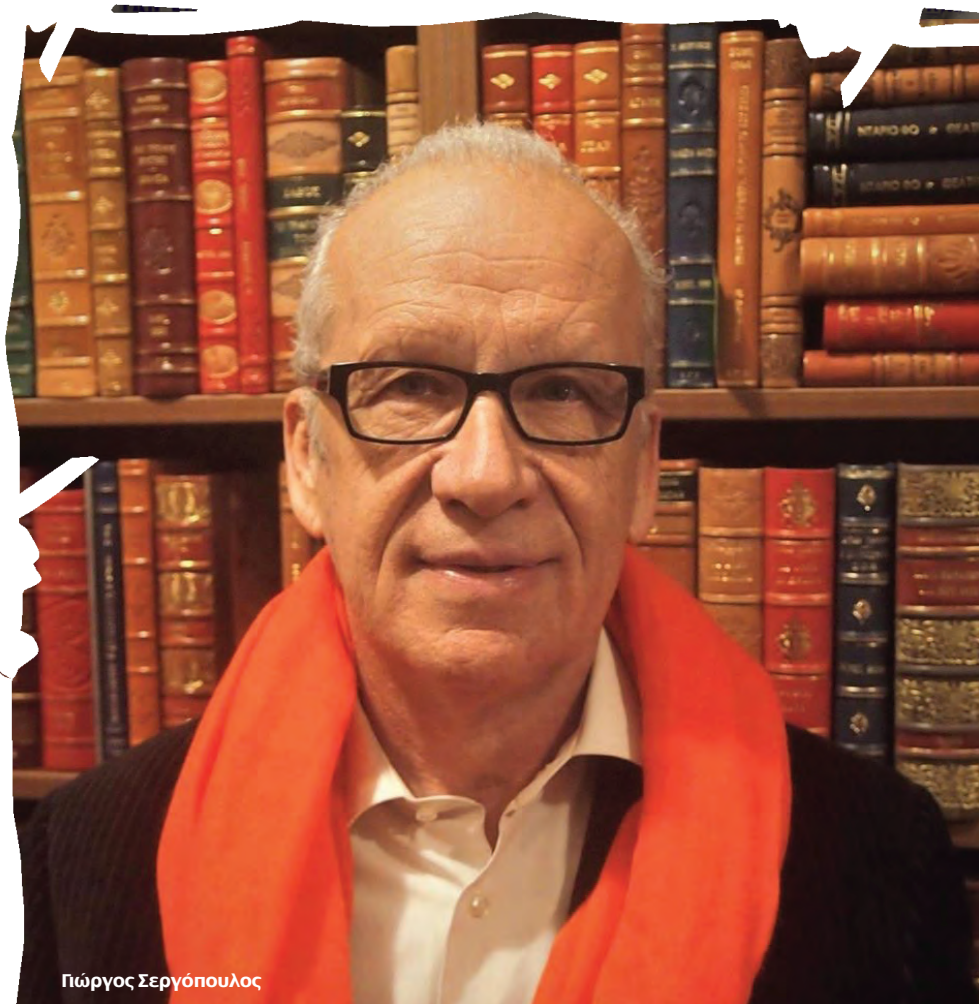
Η παρουσίαση του βιβλίου του Γιάννη Σεργόπουλου «Στο ΕΑΤ - ΕΣΑ: Μια μαρτυρία για τα χρόνια της δικτατορίας», που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Πόλις, θα γίνει την Παρασκευή 13 Δεκεμβρίου και ώρα 19.00 στον Πολυχώρο του Συλλόγου Οι Φίλοι της Μουσικής, στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών. Με τον συγγραφέα θα συζητήσουν ο Θανάσης Γιαλέτσος και η Τζίνα Μοσχολιού.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ /
ΕΚΔΟΣΕΙΣ /
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ /
ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

ΦΩΤΟ: ΑΡΧΕΙΟ ΑΝΤΩΝΗ ΛΙΟΝΑΡΑΚΗ

Το κελί 8 του ΕΑΤ - ΕΣΑ

Γιώργος Σεργόπουλος

Συναντηθήκαμε λίγες ημέρες μετά την επέτειο του Πολυτεχνείου και λίγες ημέρες πριν την πρώτη παρουσίαση του βιβλίου του. Η συγκίνηση μεγάλη, καθώς ο συγγραφέας και ο πατέρας μου, Νικήτας Λιοναράκης, βρέθηκαν κλειδωμένοι σε διπλανά κελιά στο ΕΑΤ-ΕΣΑ και «γινόταν ο καθένας μάρτυρας των βασανισμών του άλλου». «Αυτά τώρα φαίνονται μακρινά, αλλά η αποκατάσταση της Δημοκρατίας προϋπέθετε όλα αυτά», μου είπε. Το περιστατικό αναφέρεται και στο βιβλίο και δεν θα μπορούσε η συζήτηση να ξεκινήσει αλλιώς...

Τα όσα υποστήκατε εσείς και άλλοι συγκρατούμενοι στο κολαστήριο της ΕΣΑ και όχι μόνο είναι γνωστά και περιγράφονται και στο βιβλίο σας. Αλήθεια, νιώθετε ότι έχετε συγχωρέσει τους βασανιστές σας; Για να συγχωρέσεις κάποιον πρέπει προηγουμένως να σου ζητήσει συγγνώμη και στη δίκη των βασανιστών που έγινε το 1975 στο Στρατοδικείο Αθηνών υπήρξαν αμετανόητοι.

Τι ήταν πιο βασανιστικό κατά την κράτησή σας; Το μεγαλύτερο βασανιστήριο δεν ήταν σωματικό. Εγώ προσωπικά, αν και είχα υποστεί τα πάνδεινα, κατά παράξενο τρόπο τα άντεχα. Εκείνο όμως που με βασάνιζε μέσα στην απομόνωση ήταν ότι παραμέναμε μέσα εκεί χωρίς τέλος χρόνου. Η Χούντα είχε τη δυνατότητα να σε κρατάει μήνες ολόκληρους, όπως έκανε στην περίπτωση μας, χωρίς να δίνει αναφορά σε κανέναν. Δηλαδή το μεγαλύτερο βασανιστήριο ήταν η μάχη με τον χρόνο. Στην κυριολεξία μοιάζαμε σαν σακιά τσιμέντο ξεχασμένα σε μία αποθήκη. Η Χούντα μάς συνέλαβε, επέδειξε απέναντί μας το κτηνώδες πρόσωπό της, δεν είχε όμως ξεκάθαρο σχέδιο για την τύχη μας και μας κρατούσαν με καθημερινή κακοποίηση, μέχρι να σκεφθούν τι θα κάνουν. Επίσης, εφιαλτικό ήταν για μένα, όπως γράφω στο βιβλίο μου, να ακούω ολημερίς τις κραυγές και τις οιμωγές των συγκρατούμενών μου από τους ξυλοδαρμούς. Το περιβάλλον μέσα στα κρατητήρια ήταν ψυχολογικά εξουθενωτικό.

Γιατί αποφασίσατε μετά από τόσα χρόνια να γράψετε τις αναμνήσεις σας; Η γενιά του Πολυτεχνείου στην οποία ανήκω έχει αρχίσει να τελειώνει, δηλαδή να αποδημεί. Ήθελα λοιπόν να καταγράψω τη δική μου μαρτυρία και να προστεθεί κι αυτή στις υπόλοιπες. Στο σημείο αυτό θα ήταν παράλειψη να μην αναφέρω την παρότρυνση του Νίκου Γκιώνη των Εκδόσεων Πάτακη για το εγχείρημα αυτό. Ένας άλλος λόγος της καταγραφής αυτής της μαρτυρίας είναι διότι σήμερα διαχέεται μια κοινωνική αμνησία σχετικά με την Δικτατορία. Πολλοί λένε και τι έγινε; Είναι καλύτερα σήμερα τα πράγματα; Όσοι, λοιπόν, διαβάσουν το βιβλίο αυτό θα καταλάβουν και το τι έγινε και αν είναι τα πράγματα σήμερα καλύτερα.

Τελικά η «γενιά του Πολυτεχνείου» στην οποία αναφερθήκατε πώς ορίζεται; Η γενιά του Πολυτεχνείου είναι η ιστορία της χώρας από το 1974 μέχρι σήμερα. Αυτή διαμόρφωσε το αξιακό σύστημα της πολιτικής λειτουργίας του έθνους. Ήρθε η οικονομική κρίση το 2008 και επέφερε ρωγμές στην αφήγηση. Όμως η κρίση αυτή και τα μνημόνια μάς οδηγούν σε σοφά πολιτικά συμπεράσματα. Οι καταναλωτικές κοινωνίες θα σωριαστούν σε ερείπια, όταν καταναλώνουν περισσότερα από όσα έχουν και όταν το αξιακό τους βάθος εξαντλείται σε τέτοιες πρακτικές. Πρέπει να αντιληφθούμε ένα νέο τρόπο ζωής με δωρικά στοιχεία.

Ας έρθουμε στο σήμερα. Δηλώνετε ικανοποιημένος από τη σημερινή κατάσταση; Εμείς εκκείνη την εποχή αγωνιστήκαμε να φύγει η δικτατορία και ο αγώνας αυτός σε πολλούς από μας είχε ένα τεράστιο και δυσανάλογο κόστος. Τώρα ζούμε σε καθεστώς φιλελεύθερης αστικής Δημοκρατίας και υπάρχουν αφάνταστα περιθώρια βελτίωσης και εμπάθουσας. Βρισκόμαστε μακριά από τους στόχους. Από αυτή την άποψη, λοιπόν, δεν είμαι ευχαριστημένος. Αν όμως συγκρίνω την κατάσταση σήμερα με τη δικτατορία τότε είμαι απόλυτα ικανοποιημένος.

Για τις νεότερες γενιές όλα αυτά τα βασανιστήρια τι σημαίνουν σήμερα; Οι νέες γενιές έχουν

μεγαλώσει με το κεκτημένο της Δημοκρατίας που έχουμε. Γι' αυτό και έχουν χαλαρώσει, θεωρούν τα αγαθά της δεδομένα και πολύ εύκολα την απαξιώνουν και την περιφρονούν. Όμως, η Δημοκρατία είναι ένα ευαίσθητο πολιτεύμα. Τώρα δεν θα τη χάσουμε σε μία νύχτα όπως στις 21 Απριλίου 1967, αλλά θα τη χάσουμε σιγά-σιγά και ανεπισιθίτως, όπως λέει ο ποιητής. Πρέπει να έχουμε μία εγρήγορη για τα ανθρώπινα δικαιώματα, ένα σεβασμό στην ιερότητα του ανθρώπινου σώματος και μία ευαισθησία για την αξιοπρεπή διαβίωση των πολιτών και την αλληλεγγύη. Εμείς μεταμορφωνόμαστε σε κοινωνία του καναπέ και φοβάμαι πως όταν δούμε να μας λείπουν κάποια πράγματα θα είναι αργά.

Μπορούμε άραγε σήμερα να μιλάμε για το τέλος των ιδεολογιών; Καθόλου. Αν εγκαταλείψουμε τις ιδεολογίες μας αφήνουμε τον εαυτό μας και την κοινωνία έρμαιο του κάθε εκθρόνου της Δημοκρατίας. Το είπαμε και παραπάνω, χρειάζεται μια δημοκρατική εγρήγορη. Εγώ έχω και μία άποψη εκπαιδευτική. Είναι ανάγκη να εισαχθεί ως μάθημα «Η Αγωγή του Δημοκρατικού Πολίτη». Ας διδαχθούν τα παιδιά ένα μάθημα λιγότερο στα Μαθηματικά, στη Φυσική και στη Βιολογία. Νομίζω ότι δεν χάθηκε ο κόσμος συγκριτικά με το πλεονέκτημα να ενστερνιστούν οι νέες ηλικίες την αγάπη για τη Δημοκρατία, τον έρωτα για τους δημοκρατικούς θεσμούς.

Νιώθετε ότι υπάρχουν περιθώρια για αντίσταση; Μεγάλα, θα έλεγα, και μου φέρνεται στον νου το κλασικό πλέον ποίημα του Μιχάλη Κατσαρού «Η Διαθήκη μου». Αντισταθείτε λοιπόν σε όλα και σε όλους, ακόμα και σε μένα που σας ιστορώ. Αντισταθείτε. Να αντισταθούμε με όπλα την Παιδεία, να αντισταθούμε στα γκράφιτι που βρωμίζουν την πόλη, να αντισταθούμε στην ανέξοδη επανάσταση, να αντισταθούμε στην κατανάλωση.

Αναφέρετε κάπου ότι η δικτατορία δεν είχε σχέδιο εξόδου και ο αυταρχισμός ήταν αυτός που εδραίωνε την εξουσία της. Αν η ιστορία ήταν αλλιώς, έχετε σκεφτεί πώς θα συνέχιζε την πορεία της η χούντα στην Ελλάδα; Έχει χιλιοειπωθεί. Οι δικτατορίες όταν θέλουν να εγκαταλείψουν την εξουσία, το αλεξίπτωτο δεν ανοίγει και τελικά βρίσκουν άσχημο τέλος. Ο Παπαδόπουλος πήγε να βρει μια σανίδα σωτηρίας με τη φιλελευθεροποίηση του Μαρκεζίνη, αλλά ο Ιωαννίδης του χάλασε τα σχέδια. Η χούντα του Ιωαννίδη έπεσε με τον χειρότερο τρόπο, με την απώλεια της μισής Κύπρου. Δυστυχώς έτσι συμβαίνει.

Η (ίσως αδικημένη από την ιστορία) κατάληψη της Νομικής ήταν για εσάς «η μητέρα όλων των καταλήψεων». Οι σημερινές καταλήψεις; Η κατάληψη της Νομικής Σχολής τον Φεβρουάριο του 1973 αποτελεί το κλειδί για την κατανόηση του φοιτητικού κινήματος. Χωρίς την κατάληψη της Νομικής δεν θα υπήρχε το Πολυτεχνείο. Θα έλειπε το πρωτότυπο. Σήμερα οι καταλήψεις έχουν εκφυλιστεί. Αποτελούν κακοπαιγμένες κωμωδίες και εμποδίζουν την εκπαίδευση. Είναι πιο ανώδυνες για τους καταληψίες και από την κατάληψη ενός εγκαταλελειμμένου κτιρίου. Μπαίνεις σαν κύριος βγαίνεις σαν γαμπρός. Η κατάληψη είναι έσοχα μέσο πάλης. Σήμερα έγινε παιχνίδι.

Και πριν κλείσουμε, θέλω να παρατηρήσω ότι βρίσκω εξαιρετικό αυτό που γράφετε για την κατάληψη της κατάληψης της Νομικής που «λειτουργησε αντίρροπα σε ένα είδος ελληνικής ιστορικής κουλτούρας που ρέπει σε πρωικές ήττες και όχι σε πραγματικές νίκες». Αναρωτιέμαι λοιπόν γιατί έχουμε τόση ανάγκη ως λαός να ρέπουμε σε αυτό; Κάτι πράγματι συμβαίνει με μας τους Έλληνες. Έχουμε μια ροπή να μνημονεύουμε περισσότερο τις ήττες από τις νίκες. Όλοι μιλούν για Θερμοπύλες, για Μανιάκι κ.λπ. Εγώ προτιμώ να θυμάμαι τον Μαραθώνα, τον Γρανικό, το Βαλτέτσι. Πρέπει να αποκτήσουμε νοοτροπία νικητή. Σήμερα βέβαια η νίκη έχει άλλο νόημα πολιτιστικό και πολιτικό. Σήμερα πρέπει να γίνουμε επαναστάτες της γνώσης, ευαίσθητοι φρουροί της Δημοκρατίας, υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Σήμερα βρισκόμαστε στη λεγόμενη μετανεωτερική εποχή και πρέπει να επιδείξουμε τις ανάλογες δυνάμεις. Πιστεύω στη δύναμη του Έλληνα. Πιστεύω ότι θα τα καταφέρουμε. **A**

**Αυτό που σκέφτεσαι
το ακούνε και οι άλλοι.**

**ΤΟ ΜΑΧΑΙΡΙ
ΤΟΥ ΔΕΝ
ΑΦΗΝΕ
ΤΟ ΧΕΡΙ**

**ΠΑΤΡΙΚ ΝΕΣ
ΚΙΝΟΥΜΕΝΟ ΧΑΟΣ, ΒΙΒΛΙΟ 1**

Αντέχεις να ζήσεις σε έναν κόσμο που όλοι ακούνε τη σκέψη σου;

Μ Ο Λ Ι Σ Κ Υ Κ Λ Ο Φ Ο Ρ Η Σ Ε

Λογοτεχνικά θρίλερ από τις Εκδόσεις Πάτακη

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ
www.patakis.gr

ΕΙΜΑΣΤΕ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΟΙ ΒΑΘΙΕΣ ΡΩΓΜΕΣ ΤΟΥ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΥ ΟΝΕΙΡΟΥ

Το μεταθανάτιο έργο ενός από τους πιο σημαντικούς συγγραφείς της Αμερικής

Της ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΣΧΙΝΑ

Ό,τι έγραψε ο Ντένις Τζόνσον – πεζά, θεατρικά έργα, ποιήματα – είναι στοιχειωμένο από τον θάνατο. Από τους «Αγγέλους», το πρώτο του μυθιστόρημα με ήρωες δύο αποσυνάγωγους, γραμμένο το 1983 (κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Ζαχαρόπουλος) ως το μείζον έργο του, βραβευμένο με το National Book Award το 2007, «Δέντρο από καπνό» (εκδ. Πατάκη), μια επική σύνθεση για τον πόλεμο του Βιετνάμ, μυθιστορηματικό ανάλογο της ταινίας του Κόπολα «Αποκάλυψη τώρα», ένα βιβλίο-ταξίδι στην καρδιά του σκότους, και από το «Φισκαντόρο» (1985) μια προφητεία για το τέλος της αμερικανικής ιστορίας μέσα σε έναν πυρηνικό Αρμαγεδώνα, ως τα τελευταία του διηγήματα που μόλις εκδόθηκαν από τους Αντίποδες σε ωραία, ακριβή μετάφραση του Κώστα Σπαθαράκη, η συνείδηση της θνητότητας σκιάζει κάθε σκηνή και κάθε χαρακτήρα.

Δεν είναι λοιπόν ο επικείμενος θάνατος του Τζόνσον (πέθανε τον Μάιο του 2017 από καρκίνο στο συκώτι) που λούζει τα διηγήματα της συλλογής με αυτό το αποκαλυπτικό φως, αλλά η συνειδητοποίηση, από πολύ νωρίς, ότι η ζωή δεν είναι παρά η διάβαση μέσα από ένα δάσος σκοτεινό, μια δαντική selva oscura, σπαρμένη με σφάλματα, απώλειες, οδύνη κι ότι ο θάνατος έχει προβάλει πολλές φορές πίσω από τα σύδεντρα, όχι σαν απειλή μα σαν μεταφυσική υπόσχεση. Γιατί ενώ ο θάνατος караδοκεί πίσω απ' τα δέντρα

ή κάνει κύκλους πάνω από τα κεφάλια μας, όπως οι γύρες που «ακολουθούν τα σπειροειδή ρεύματα του αέρα» πάνω από το σπίτι του αποσυρμένου συγγραφέα Ντάρσυ Μίλερ στο διήγημα «Θρίαμβος επί του τάφου», το πιο συγκλονιστικό της συλλογής, προλαβαίνουμε να κοντοσταθούμε στα ξέφωτα, να αγαπήσουμε και να συγκινηθούμε. Η εγγύτητα του θανάτου επιτείνει το θάμβος της ζωής. Το δώρο που χαρίζει στον αναγνώστη ο Τζόνσον καθώς τον οδηγεί μέσα από τα πυκνόφυτα σκοτάδια προς μια έξοδο όπου τρεμοπαίζει ένα θαμπό, γλυκό φως, είναι το χιούμορ, η συμπνετική του παρατηρητικότητα, η αυτεπίγνωση απέναντι στο γκροτέσκο και τη φθορά, η ικανότητά του να διεισδύει στην εσωτερική ζωή των ποδοπατημένων, περιθωριοποιημένων, απελπισμένων ηρώων του και να εκθέτει την ψυχολογική τους αλήθεια.

Η «Γενναιοδωρία της γοργόνας» περιλαμβάνει πέντε εκτενή διηγήματα, γραμμένα με λιτό, ανεπιτήδευτο

ύφος που σε αρκετά σημεία θυμίζει τον Ρέιμοντ Κάρβερ, δάσκαλο του Ντένις Τζόνσον και σταθερή αναφορά του. Οι ήρωες αφηγούνται τις ιστορίες τους από τον καναπέ τους, από το τραπέζι της κουζίνας τους, αλλά και μέσα από φυλακές, κέντρα αποτοξίνωσης, δωμάτια νοσοκομείων – όμως αυτά τα μέρη, όσο τρομερά και αν είναι για όσους βρέθηκαν εκεί, δεν αποξενώνουν τους αναγνώστες. Η φυλακή είναι «μια διασταύρωση ψυχών», το κέντρο αποτοξίνωσης «Αστροφεγγιά» ένα «Μοτέλ κακών ονείρων», το απομονωμένο στις ερημιές του Τέξας σπίτι του λησμονημένου συγγραφέα Ντάρσυ Μίλερ, μια κιβωτός για τη «στραπατασαρισμένη του αριστοκρατικότητας» και παντού, σε κάθε χώρο, σε κάθε πρόσωπο και σε κάθε φωνή ο αναγνώστης συναντά έναν αντικατοπτρισμό μιας καταδικής του, οικείας συνθήκης. Γιατί ο τρόπος με τον οποίο δένει ο συγγραφέας τον αναγνώστη του με τους ήρωές του έχει να κάνει με κάτι πολύ πιο βαθύ από τις συνθήκες στις οποίες είναι παγιδευμένοι. Είναι η μεταμορφωτική δύναμη με την οποία τους προικίζει, ακόμα κι όταν όλα οδεύουν προς το τέλος. Η βεβαιότητα ότι η ζωή αντέχει περισσότερο από την πεπερασμένη της διάρκεια, γιατί ευτυχώς υπάρχει η δημιουργία και η αγάπη. Δεν έχει σημασία αν κάποιος πεθαίνει. «Ο κόσμος συνεχίζει να γυρνάει», γράφει ο Τζόνσον στον «Θρίαμβος επί του τάφου», «Καταλαβαίνετε προφανώς ότι, την ώρα που τα γράφω αυτά, δεν έχω πεθάνει. Μπορεί όμως να έχω, μέχρι να τα διαβάσετε». **A**

Ντένις Τζόνσον, «Η γενναιοδωρία της γοργόνας», μτφ. Κώστας Σπαθαράκης, εκδ. Αντίποδες

Υπάρχει λόγος που η Yrsa Sigurdardottir είναι η βασίλισσα του ισλανδικού νουάρ

Η «Λύτρωση» (εκδ. Μεταίχμιο) είναι ένα αστυνομικό θρίλερ που διαβάζεται απνευστί και αγγίζει τους χειρότερους εφιάλτες κάθε γονιού

Της ΚΕΛΛΗΣ ΚΡΗΤΙΚΟΥ

Η αδιαμφισβήτητη βασίλισσα του ισλανδικού νουάρ επιστρέφει. Η Yrsa Sigurdardottir δίνει σάρκα και οστά σε μια συγκλονιστική, ανατριχιαστικά επίκαιρη και δυνατή ιστορία. Η «Λύτρωση», το τρίτο βιβλίο της σειράς «Children's House», κατορθώνει να συνδυάσει το μυστήριο, την αγωνία, την ένταση, με τη μεγαλύτερη εφηβικές ψυχές: τον σχολικό εκφοβισμό. Με οδηγούς την ψυχολόγο Φρέιγια και τον ντετέκτιβ Χούλνταρ, η συγγραφέας απελευθερώνει τη συγγραφική της «παράνοια» και υφαίνει μια αληθοφανή πλοκή που μαστιγώνει τον αναγνώστη κατ'επανάληψη, τον προκαλεί να αντικρίσει τη σκληρή αλήθεια και να μπει σε ένα παιχνίδι τρόμου που ζωντανεύει τους μεγαλύτερους φόβους του.

Μια συγγνώμη αποτελεί την αφορμή για ένα έγκλημα χωρίς προηγούμενο. Θύμα η νεαρή Στέλλα. Η αστυνομία ενημερώνεται για τη στυγερή δολοφονία της μέσω του Snapchat. Και δεν είναι η μόνη... όλοι οι φίλοι της άτυχης κοπέλας λαμβάνουν το ανατριχιαστικό βίντεο του φόνου της, που την απεικονίζει να εκλιπαρεί για συχώρεση. Όταν οι αρχές ανακαλύπτουν το πτώμα, διαπιστώνουν έντρομοι πως είναι σημαδεμένο με τον αριθμό 2. Ο επιθεωρητής Χούλνταρ προσπαθεί με τον συνεργάτη του Γκούντλογκουρ να συνεισφέρει στην έρευνα, αν και η προϊσταμένη του Έρλα δεν φαίνεται διατεθειμένη να τον βάλει στο παιχνίδι, λόγω των διαταραγμένων σχέσεών τους. Οι ανακρίσεις των συμμαθητών της Στέλλας ξεκινούν και η Φρέιγια καλείται να παραστεί ως παιδοψυχολόγος, για να βγάλει τα δικά της συμπεράσματα από τις εφηβικές αντιδράσεις και συμπεριφορές. Σύντομα, θα συνειδητοποιήσουν πως η Στέλλα ήταν αρχηγός μιας ομάδας κοριτσιών που εκφρόβιζε μια νεαρή κοπέλα, την Ανταλχάιντουρ. Όμως, η ανακάλυψη αυτή δεν μπορεί και πάλι να δώσει μια λογική εξήγηση για την απεχθή αυτή δολοφονία. Τα πράγματα περιπλέκονται όταν άλλος ένας έφηβος εξαφανίζεται και νέα βίντεο κάνουν την εμφάνισή τους. Το μοτίβο του φόνου είναι παρόμοιο και το πτώμα, που βρίσκεται η αστυνομία μετά από λίγες μέρες, φέρει πάνω του τον αριθμό 3. Ο χρόνος τρέχει, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης στήνουν το δικό τους πάρτι, οι ανώτεροι ζητούν λύση εδώ και τώρα, και ο δολοφόνος κρύβει και άλλους άσους στο μανίκι του. Ο Χούλνταρ, ο Γκούντλογκουρ, η Έρλα και η Φρέιγια, ξέρουν πως πρέπει να ξεπεράσουν τους εαυτούς τους, για να βάλουν τέλος σε αυτήν την αιματοβαμμένη παρτίδα πόκερ. Πριν να είναι πολύ αργά...

Η Sigurdardottir προσφέρει στους θαυμαστές της ένα αστυνομικό μυστήριο με μια σοβαρή, σκοτεινή πλευρά – και ο Αλέξης Καλοφωλιάς έχει καταδυθεί στον πυρήνα της και έχει αποτυπώσει εξαιρετικά τη δυναμική του. Μια σειρά φόνων που φανερώνουν

το μένος του δράστη, η ανωνυμία που προσφέρει το διαδίκτυο και δίνει τη δυνατότητα στον καθένα να αφήσει ανεξέλεγκτα τα πιο ταπεινά του ένστικτα, και το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού, βρίσκουν καταφύγιο σε μια ιστορία γεμάτη δράση, ανατροπές, αντιφατικά στοιχεία, μπερδεμένες καταθέσεις και πολλούς υπόπτους με ακλόνητα άλλοθι. Η αστυνομία βουλιάζει στο βάλο των ενδείξεων και οι πρωταγωνιστές κατορθώνουν με τις ικανότητές τους να βάλουν φωτιά όταν και όπου χρειάζεται και να παρασύρουν τον αναγνώστη στον λαβύρινθό τους.

Η τριτοπρόσωπη αφήγηση για τις έρευνες και τους φόνους έρχεται σε αντίθεση με τα γράμματα που είναι γραμμένα σε α' πρόσωπο, επιτείνοντας την αγωνία. Όλα αλλάζουν διαρκώς, νέα στοιχεία έρχονται στο φως και αποκαλύπτουν μια ιστορία με ασύλληπτες απολήξεις. Η ατμόσφαιρα της ιστορίας απλώνει αργά και βασανιστικά τα δίκτυα της και φανερώνει τα χαρτιά της την κατάλληλη στιγμή. Γιατί η συγγραφέας ξέρει να κρατά ισορροπίες. Έχει μέτρο και γνωρίζει καλά πότε να αφήσει τη βία και το αίμα να πάρουν τα νηπία, και πότε να βάλει στην άκρη την οργή των δολοφόνων και να εστιάσει στην αστυνομική έρευνα και στους χαρακτήρες της.

Το δίδυμο Χούλνταρ και Φρέιγια δεν μονοπωλεί ιδιαίτερα το ενδιαφέρον των αναγνωστών σε αυτήν την υπόθεση. Η μεταξύ τους ιδιαίτερη σχέση ακροβατεί και πάλι σε ένα

τεντωμένο σκοινί, στο οποίο

προσπαθούν να παραμείνουν όρθιοι και να συναντηθούν σε κάποιο σημείο της διαδρομής. Στο προσκήνιο έρχονται τα τώρα η Έρλα και ο Γκούντλογκουρ, και δίνουν μια άλλη χροιά στις έρευνες. Πιο αστυνομική. Πιο επικεντρωμένη στην εξιχνίαση των εγκλημάτων και στα μυστικά που μπορεί να κουβαλά ο καθένας στην ψυχή του. Σε ανασφάλειες που προκαλούν αναταράξεις και εμμονές. Προκαλήσεις και φήμες γίνονται ένα κουβάρι και δίνουν μια διαφορετική ώθηση στις ραγδαίες εξελίξεις.

«Μερικές φορές η αλήθεια είναι αυτό που αποφασίζουν όλοι οι άλλοι».

Η «Λύτρωση» καταδύεται και στα άδυτα του σχολικού εκφοβισμού, εστιάζοντας στην πτυχή των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Ένα θέμα που αφορά μια κάθε σπίτι, που χτυπάει κάθε πόρτα επιτακτικά. Όσα αποτυπώνονται στο χαρτί θα μπορούσαν να αποτελούν πραγματικές καταστάσεις, γεγονότα που μπορεί ο καθένας να έχει ζήσει στην εφηβεία του, ή που έχει ακούσει να συμβαίνουν δίπλα του. Καταστάσεις που αποτελούν τον φόβο κάθε γονιού. Οι έφηβοι γίνονται συχνά πια έρμαιο των διαθέσεων επίδειξης δύναμης και εξουσίας κάποιων νταπάδων και η Sigurdardottir χρησιμοποιεί το Snapchat και το Facebook για να αποδώσει την τραγική ειρωνεία: τα εργαλεία αυτά που χρησιμοποιούνταν από τα θύματα για να εκβιάζουν συστηματικά τους συμμαθητές τους, χρησιμοποιούνται από τον δολοφόνο τους ώστε να καταγράψει τις τελευταίες τους στιγμές.

Η «Λύτρωση» είναι ένα αστυνομικό θρίλερ που διαβάζεται με σφιγμένο στομάχι. ●

«Η βία είναι ένας εύκολος τρόπος να εκτονώσει κάποιος τα συναισθήματά του».

Η Sigurdardottir προσφέρει στους θαυμαστές της ένα αστυνομικό μυστήριο με μια σοβαρή, σκοτεινή πλευρά – και ο Αλέξης Καλοφωλιάς έχει καταδυθεί στον πυρήνα της και έχει αποτυπώσει εξαιρετικά τη δυναμική του. Μια σειρά φόνων που φανερώνουν

Στην πρώτη του αναμέτρηση με την αρχαία τραγωδία, ο Σάββας Στρούμπος κάνει περισσότερο από ποτέ άλλοτε αισθητή τη θεατρική καταγωγή του από τον δάσκαλό του, τον Θεόδωρο Τερζόπουλο.

Στις έως τώρα σκηνοθεσίες του σε έργα του διεθνούς ρεπερτορίου, καθιστώντας εμφανή τη Μέθοδο Τερζόπουλου, κατέθετε ταυτόχρονα τη διαρκώς εξελισσόμενη προσωπική του ταυτότητα τόσο ως προς τα υποκριτικά στοιχεία και τη φωνητική εκμετάλλευση των ηθοποιών του όσο και ως προς τη διευθέτση του σκηνικού χώρου, τον τρόπο ανέλιξης της δράσης. Στην αναμέτρησή του με την «Αντιγόνη» του Σοφοκλή είχε ένα μεγάλο εφόδιο: την εκπληκτική μετάφραση του Δημήτρη Δημητριάδη, ο οποίος γνωρίζει όσο κανείς άλλος να εκμεταλλεύεται τον γλωσσικό συνθετικό πλούτο της νεοελληνικής και να δημιουργεί λέξεις που και μόνη η σωστή εκφορά τους απαιτεί βύθιση στα ενδότερα στρώματα του ηθοποιού, ώστε όταν εκφερθεί να δημιουργεί φωνητική και σωματική έκρηξη.

Ο Στρούμπος έχει δημιουργήσει μια ομάδα της οποίας τα βασικά στελέχη διαθέτουν όλη την κατάλληλη εκπαίδευση αλλά και δυναμική για να προκαλέσουν ερμηνευτικές εκρήξεις πάνω στη σκηνή. Η ομάδα, ως σύνολο, με τη γεωμετρική κίνηση και τη χρήση παραγλωσσικών σημείων και φωνητικών που συνδυάζονται ή αναδύονται μέσα από την ομολογουμένως ενδιαφέρουσα μουσική του Λεωνίδα Μαριδάκη, λειτουργήσει ως ένα άψογα οργανωμένο σύνολο, ειδικά στα χορικά ή και συνοδεύοντας φωνητικά το εκάστοτε δραματικό πρόσωπο που διαχωρίζεται από το σώμα της. Η δραματουργική ανάγνωση του Στρούμπου, ακολουθώντας την παραδοσιακή προσέγγιση του έργου, κρατά εμφανώς σε δεύτερο επίπεδο τον Κρέοντα, αναδεικνύοντας την Αντιγόνη σε κινήτρια δύναμη της τραγωδίας αλλά και σε μνημείο αγωνιστικότητας και εξέγερσης απέναντι σε κάθε εξουσία. Η Έβελυν Ασουάντ, στην οποία ανατίθεται ο ρόλος της Αντιγόνης, μετατρέπεται έτσι σε ένα διαρκώς παλλόμενο σώμα με καταπληκτικές φωνητικές δυνατότητες που απογειώνονται στα τραγουδιστικά μέρη των μονολόγων της, αποδεικνύοντας ότι διαθέτει πράγματι πρωταγωνιστική στόφα. Απέναντί της, ο Κρέων του Κωνσταντίνου Γώγουλου φαίνεται εξ αρχής να έχει παραιτηθεί του όποιου δίκαιου πρεσβεί και θα αιτιολογούσε τις πράξεις του, καθώς και υποκριτικά διεξάγει έναν αγώνα άνιστο.

Η Έλλη Ιγγλιζ, ως κορυφαία αλλά και ως Τειρεσία, αποτελεί υποκριτικά το αντίπαλο δέος της Αντιγόνης-Ασουάντ, καθώς και αυτή διαθέτει με τη βαθιά φωνή της πλείστες δυνατότητες που ξετυλίγει σταδιακά, για να φτάσει, ως Τειρεσία, σε ερμηνευτική απογείωση. Δίπλα τους, στέκει με γερά εφόδια, η πολλά υποσχόμενη ως Ισμήνη (και Αγγελιαφόρος) Ανδρομάχη Φουντουλίδου. Ενδιαφέρουσα, παρά το συριστικό της εκφοράς του, ως ερμηνεία στον ρόλο του Αίμονα ο Γιάννης Γιαμαζιδής. Την ομάδα συμπληρώνουν θετικά η Ρόζυ Μονάκη (Ευρυδίκη) και ο Στέλιος Θεοδώρου-Γκλίνας (Φύλακας και Εξαγγελος).

Η δύναμη της παράστασης, ωστόσο, πέραν της ερμηνείας της Ασουάντ, βρίσκεται στην άρτια οργάνωση και εκτέλεση των συλλογικών εικόνων όπου όλα τα μέλη λειτούργησαν με ακρίβεια τόσο κινησιολογικά όσο και φωνητικά.

Ο χώρος και οι επιμέρους δράσεις φωτίστηκαν, όπως πάντα, εύστοχα από τον Κωνσταντίνο Μπεθάνη. Τι διαμόρφωση χώρου και τα κοστούμια επιμελήθηκε ο σκηνοθέτης. Ο γυμνός κορμός στους άνδρες και το μαύρο χρώμα στα ομοίμορφα σε όλους παντελόνια όπως και στα μπλουζάκια των γυναικών ή στο δερμάτινο μπουφάν του Κρέοντα παρέπεμπε για ακόμη μια φορά στην αισθητική των παραστάσεων του Τερζόπουλου και, ίσως, παρά τη σκηνική του λειτουργικότητα, θα μπορούσε να αποφευχθεί με την επιλογή ενός άλλου χρώματος ή χρωμάτων, καθώς, πέραν του Τερζόπουλου, ο οποίος σε παλαιότερες παραστάσεις του το χρησιμοποίησε εμβληματικά, παραπέμπει σε πρόβες νεανικών θιάσων και εξετάσεις δραματικών σχολών. Πιστεύω ότι ο Σάββας Στρούμπος θα μπορούσε, με την επιλογή άλλου χρώματος στα κοστούμια του, να δηλώσει, σε ένα θέαμα διαποτισμένο από τη Μέθοδο Τερζόπουλου, τη δική του διαφοροποίηση και αισθητική πρόταση πάνω στην αρχαία τραγωδία.

Η παρατηρήσεις αυτές δεν μειώνουν φυσικά την αρτιότητα της δικής του παράστασης, τη σκληρή σκηνοθετική δουλειά που έχει προηγηθεί και το υποκριτικό επίτευγμα των ηθοποιών του, αλλά αντίθετα αποβλέπουν στην καλύτερη ανάδειξη της όλης σκηνικής κατάθεσης. Οι φωτογραφίες είναι της Αντωνίας Κάντα. **A**

ΚΡΙΤΙΚΗ ΘΕΑΤΡΟΥ

ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΤΣΑΤΣΟΥΛΗ*

ΔΟΝΟΥΜΕΝΗ ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Η «Αντιγόνη» του Σοφοκλή σε σκην. Σάββα Στρούμπου με την ομάδα Σημείο Μηδέν στο Θέατρο Άττις - Νέος Χώρος

*Καθηγητής Σημειωτικής του Θεάτρου και Θεωρίας της Επιτέλεσης στο Πανεπιστήμιο Πατρών

Τα 4 βιβλία που διαλέξαμε για να διαβάσεις στις γιορτές!

VICTORIA HISLOP
ΟΣΟΙ ΑΓΑΠΙΟΥΝΤΑΙ
21η χιλιάδα

Όλη η ιστορία της Ελλάδας, από τις αρχές του 20ού αιώνα μέχρι σήμερα, ζωντανεύει μέσα από την επική ιστορία μιας συνηθισμένης γυναίκας που αναγκάστηκε να ζήσει μια ασυνήθιστη ζωή. Το νέο μυθιστόρημα της συγγραφέως του παγκόσμιου best seller ΤΟ ΝΗΣΙ.

ΓΙΟΥΝΑΣ ΓΙΟΥΝΑΣΟΝ
Ο ΕΚΑΤΟΝΤΑΧΡΟΝΟΣ ΠΟΥ ΑΝΕΒΗΚΕ ΣΤΟ ΑΕΡΟΣΤΑΤΟ ΚΑΙ ΕΞΑΦΑΝΙΣΤΗΚΕ
1η έκδοση: 12.000 αντίτυπα

Επέστρεψε. Ακόμα πιο γέρος. Ακόμα πιο αστέιος! Οι απολαυστικές νέες περιπέτειες του Εκατοντάχρονου που πήδηξε από το παράθυρο και εξαφανίστηκε, του αντισυμβατικού παππού που αγαπήθηκε από τους αναγνώστες σε ολόκληρο τον κόσμο.

ΕΛΙΖΑΜΠΕΘ ΜΑΚΝΙΛ
ΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΜΕ ΤΙΣ ΚΟΥΚΛΕΣ

Η τέχνη ήταν η ζωή της. Η δική του τέχνη ήταν ο θάνατος! Μια συναρπαστική ιστορία για τον έρωτα, την τέχνη και την εμμονή, στην παράδοση του best seller ΤΟ ΑΡΩΜΑ. ΔΙΕΘΝΕΣ ΜΠΕΣΤ ΣΕΛΕΡ, ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΣΕ 30 ΧΩΡΕΣ.

ΕΥΑ ΓΚΑΡΘΙΑ ΣΑΕΝΘ ΝΤΕ ΟΥΡΤΟΥΡΙ
Η ΣΙΩΠΗ ΤΗΣ ΛΕΥΚΗΣ ΠΟΛΗΣ

Ένα καθηλωτικό, σκοτεινό θρίλερ, όπου θρύλοι, αρχαιολογία, τελετουργικοί φόνοι και οικογενειακά μυστικά συνθέτουν ένα πυκνό μυστήριο. Κι όπου ο μεγαλύτερος πρωταγωνιστής είναι η ίδια η Βιτόρια, η γοητευτική πρωτεύουσα της Χώρας των Βάσκων.

ΣΙΝΕΜΑ

Η συνάντηση
δύο αγνώστων,
δύο περιθωρια-
κών, έχει πάντα
τεράστια γοητεία.
Μου θυμίζει κάτι
συναντήσεις
που γίνονται
στο αεροδρόμιο
ή σε τόπους
no mans land,
όπως τα
ξενοδοχεία...

INFO

Η ταινία «Ζίζοτεκ» του Βαρθή
Μαρινάκη κυκλοφορεί στις αί-
θουσες από τις 12 Δεκεμβρίου
σε διανομή Τριανόν

Βαρδής Μαρινάκης

«Παραμυθιάζομαι άρα υπάρχω»

Η δεύτερη μόλις ταινία του Βαρδή Μαρινάκη είναι το δραματικό, τρυφερό και αταξινόμητο παραμύθι με τίτλο «**Ζίζοτεκ**». Ιδού τα μυστικά του φιλμ, όπως μας τα αποκαλύπτει ο Έλληνας σκηνοθέτης σε μια συνέντευξη που ξεκινά από τον ερχομό της κόρης του και κλείνει με την εξομολόγησή του για τη μαγεία και την αγάπη του στην έβδομη τέχνη.

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΪΜΑΚΗ

Από το 2009 και το «Μαύρο λιβάδι» μεσολάβησε σχεδόν μια δεκαετία μέχρι να ξαναπιάσετε την κάμερα. Στο διάστημα αυτό με ποια πράγματα ασχοληθήκατε περισσότερο; Ασχολήθηκα με το

τένις, με το γκολφ και με το badminton! Χα χα χα... Είναι αλήθεια πως πέρασαν 10 χρόνια από την πρώτη μου ταινία. Και τα 10 χρόνια είναι ένα μεγάλο διάστημα αποχής από την μυθοπλασία. Αυτή είναι μία ερώτηση που με πονάει. Σ' αυτά τα 10 χρόνια έκανα συνεχώς γυρίσματα αλλά ήταν κυρίως σε διαφημιστικά ή web series. Εκτός των γυρισμάτων, όμως, υπάρχει και η ζωή. Αυτά τα 10 χρόνια έκανα μία υπέροχη κορούλα με τη γυναίκα μου και κόρηκα πάρα πολύ που ήμουν παρών σε όλα της τα πρώτα χρόνια.

Πώς εμπνευστήκατε την ιστορία του «Ζίζοτεκ» και γιατί επιλέξατε τον συγκεκριμένο τίτλο; Ο τίτλος της ταινίας ήταν αρχικά «Χρυσή Μέρα». Τον είχα δανειστεί από ένα τραγούδι των Sparklehorse. Οι δύο αυτές λέξεις ήταν μέρος του αποχαιρετιστήριου σημειώματος που αφήνει η μητέρα στο αγόρι. Η συγγένεια του τίτλου με το γνωστό άθλιο πολιτικό μόρφωμα όμως με ανάγκασε να ψάξω για άλλο τίτλο τον οποίο βρήκα τελικά στο νυχτερινό μουρμουρητό της γυναίκας μου όπου ψιθύρισε τη λέξη «Ζίζοτεκ» ενώ κοιμόταν. Την επόμενη μέρα έψαχνα να βρω αν είναι το όνομα κάποιου ανθρώπου. Τελικά δεν σήμαινε κάτι αλλά το ένταξα στην ιστορία με έναν τρόπο που συνδυάζει τον παιδικό κόσμο του αγοριού με την σκληρή πραγματικότητα. Μια λέξη επινοημένη ο τίτλος της ταινίας, όπως και το ίδιο το σύμπαν της. Επινοημένο από το μοναχικό αγόρι.

Πώς γίνεται η τυχαία συνάντηση ενός εγκαταλελειμένου εννιάχρονου αγοριού και ενός ιδιότροπου ακοιμώντου μεσήλικα που επικοινωνεί με νοήματα, να δημιουργήσει τόσο ζεστασιά και τρυφερότητα; Η συνάντηση δύο αγνώστων, δύο περιθωριακών, έχει πάντα τεράστια γοητεία. Μου θυμίζει κάτι συναντήσεις που γίνονται στο αεροδρόμιο ή σε τόπους no mans land, όπως τα ξενοδοχεία... Εκεί μπορείς να βρεθείς χωρίς καμιά ταμπέλα και κανένα προσδιορισμό κοινωνικό και συναντήσεις με κάποιον άλλον στην αντίστοιχη συνθήκη. Αυτό είναι η ευκαιρία για ένα σπουδαίο ξεκίνημα. Τους χαρακτήρες αυτής της ταινίας τους αγαπούσα πολύ γιατί είχαν όλοι τους ελαττώματα και γιατί μέσα στη μοναξιά τους κάπου βαθιά υπήρχε η επιθυμία για ένωση. Αυτό βέβαια εκπληρώθηκε με τρόπους που οδηγούσαν και σε καταστροφικά αποτελέσματα. Ζεστασιά και τρυφερότητα γεννιέται όταν την έχεις ανάγκη και πολλές φορές, όταν είναι να ερωτευτούμε, η ανάγκη μας για έρωτα δίνει στον άλλον άνθρωπο τις ιδιότητες τις οποίες ερωτευόμαστε. Η συνάντηση δηλαδή δύο ανθρώπων δεν έχει να κάνει μονάχα με τους δύο ανθρώπους αλλά και με τη στιγμή που συναντιούνται. Ο άλλος είναι δημιουργία της ανάγκης μας.

Ο μικρός Ιάσοντας προσπαθεί μάταια να φροντίσει την καταθλιπτική του μητέρα σε μια φορτισμένη σκηνή, όπως εκείνη στην αρ-

χή της ταινίας που της μαγειρεύει. Υπάρχει περίπτωση να τα καταφέρει ένα παιδί που βρίσκεται στην ίδια κατάσταση στην πραγματική ζωή; Υπάρχουν πάρα πολλά παιδιά είτε σε φτωχές είτε σε πλούσιες οικογένειες που αναλαμβάνουν να φροντίσουν αυτά τους γονείς τους. Είτε λόγω χωρισμού είτε λόγω άλλων παραγόντων, βλέπουμε το παιδί να είναι ο γονέας του γονέα. Αυτά τα παιδιά όταν μεγαλώσουν συνειδητοποιούν πως δεν έχουν ζήσει παιδική ηλικία. Είναι συνήθως άτομα σκληρά και με έντονο το ένστικτο της επιβίωσης, όπως επίσης άτομα που κρύβουν τα συναισθήματά τους. Στην ταινία μας η μητέρα νιώθει πως το αγόρι της δεν θα μπορεί για πάντα να τη φροντίζει κι από ένα συναίσθημα προσωπικής της απαξίας το εγκαταλείπει, όχι μόνο από την ανάγκη της να φύγει αλλά και από την αίσθηση πως δεν του κάνει καλό ως μητέρα. Παρόλο που μεγάλωσα σε μία οικογένεια με πολλή ζωή και με τρία αδέρφια, πρέπει να ένιωσα πολύ μόνος γιατί το θέμα του αποξενωμένου παιδιού εμφανίζεται πολύ συχνά στις ταινίες μου.

Όταν η μητέρα του αποφασίζει να τον εγκαταλείψει, αυτό γίνεται μέσω μιας γοιρτινής κατάστασης - ένα πανηγύρι στη Βόρεια Ελλάδα. Γιατί επιλέξατε αυτή τη σεναριακή τροπή; Η σκηνή της εγκατάλειψης την έχω φανταστεί σε αντιστοιχία με την ετοιμασία για τη μάχη που γινόταν στη Σπάρτη, πριν τον πόλεμο. Έβαλαν τα καλά τους και πήγανε για τη θυσία. Μέσα από την έκσταση του πανηγυριού έρχεται ο χωρισμός. Είτε η έκσταση είναι χορευτική ή θρησκευτική ή διονυσιακή. Ο χωρισμός έρχεται μέσα στην κορύφωση σαν οργασμός. Έμπνευση για τη σκηνή αυτή είχα από πολύ παλιά, όταν σπούδαζα στην Αγγλία. Μία μέρα που έκανε ήλιο και είχαμε βγει όλοι στο πάρκο και το χαϊρόντουσαν πολύ παραπάνω από ό,τι εμείς στην Ελλάδα γιατί εκεί δεν έκανε συχνά ήλιο. Το πάρκο ήταν γεμάτο χρώματα και ζωή, παιδάκια γέροι, μητέρες και μέσα σε όλη αυτή τη ζωή για μια στιγμή φαντάστηκα πως θα ήταν σιγά-σιγά σαν σε time lapse να άδειαζε όλο αυτό το χρωματιστό σκηνικό και να έμενε στη μέση ανάμεσα σε όλα τα σκουπίδια που είχαν αφήσει ένα παιδάκι μόνο του ξεχασμένο...

Πού συναντάει η θρησκευτικότητα, κοινό στοιχείο και στα δύο φιλμ σας, το παραμύθι και πόσο γόνιμη μπορεί να είναι η σύμπλευση αυτών των δύο κόσμων; Η θρησκεία είναι παραμύθι και το παραμύθι θρησκεία. Δεν το λέω καθόλου υποτιμητικά, μιας και είναι προσωπική μου ανάγκη η ένωση με το ιερό, η έκσταση του μεταφυσικού. Ο πιστός μιας θρησκείας πιστεύει ως απόλυτη αλήθεια κάτι το οποίο είναι στη σφαίρα του φανταστικού. Αυτή η παραδοχή είναι για μένα ο θεμελιώδης λίθος όλων των ανθρώπων. Είτε πιστεύουν σε μια θρησκεία είτε όχι. Έτσι γίνεται και με το παραμύθι. Σου διηγείται κάποιος μία ιστορία και παρόλο που βρίσκεσαι στο σαλόνι σου μπορείς να μεταφερθείς σε ένα τεράστιο δάσος και να φοβηθείς με ένα δράκο ή ακόμα και με μία πόρτα που τρίζει. Παραμυθιάζομαι άρα υπάρχω. Αυτό ακριβώς είναι και το σινεμά που αγαπώ: ένα ιερό παραμύθι.

Υπάρχει κάποια σχέση μεταξύ του «Μαύρου Λιβαδιού» και του «Ζίζοτεκ»; Και οι δύο ταινίες αγγίζουν το θέμα της εγκατάλειψης και της τυφλής προσπάθειας για ένωση μεταξύ δύο αγνώστων στη φύση. Επίσης οι κεντρικοί χαρακτήρες είναι άνθρωποι με διχασμένη ταυτότητα, άνθρωποι που έχουν κρυμμένο τον «αληθινό» τους εαυτό. Κινηματογραφικά τώρα υπάρχουν κάποιες ομοιότητες σε σχέση με τον βραδυφλεγή ρυθμό και την ελλειπτική αφήγηση. Από την άλλη, στο «Ζίζοτεκ» άφησα περισσότερο χώρο στους χαρακτήρες και στις ερμηνείες, ενώ στο «Μαύρο Λιβάδι» η πιο πυκνή και ογκώδης ιστορία είχε πρωταγωνιστικό ρόλο.

Με τον κίνδυνο να αποκαλύψουμε κάποια πράγματα από το δυνατό φινάλε θα σας ζητήσουμε να μας σχολιάσετε όσο πιο προσεκτικά γίνεται την τελευταία σκηνή του φιλμ. Γιατί διαλέξατε αυτό το φινάλε; Το φινάλε με διάλεξε, όπως κάνουν οι γάτες όταν βρίσκουν σπύτι. Μάλλον ταυτίστηκα με τον μικρό ήρωα και ονειρεύτηκα μαζί του την απόλυτη αγκαλιά. Χωρίς να σκέφτομαι αν αυτό πατάει στην πραγματικότητα ή στη φαντασία. Εδώ κολλάει και η απάντηση που έδωσα στην προηγούμενη ερώτησή σας σε σχέση με το παραμύθι και τη θρησκεία. Το τέλος της ταινίας έχει πολλές ερμηνείες. Δεν μπορώ να επεκταθώ άλλο τώρα για να μην κάνω spoiler. Όταν μου ήρθε η ιδέα ήμουν πάνω στη μηχανή μου και μετά από λίγα δευτερόλεπτα ήμουν σωριασμένος στο γρασίδι έχοντας φάει μια εντυπωσιακή χύμα...! Η τελευταία σκηνή πάντως δυσκόλεψε πολύ τη χρηματοδότηση της ταινίας, μιας και όλες αυτές οι επιτροπές από τις οποίες πρέπει να περνάμε πριν κάνουμε κάποια ταινία δεν μπορούσαν να την κατατάξουν κάπου και τη θεωρούσαν λάθος...

Η ταινία έκανε παγκόσμια πρεμιέρα στο East of the West του 54ου Διεθνούς Φεστιβάλ του Κάρλοβι Βάρι τον Ιούλιο του 2019. Πείτε μας μερικά πράγματα από την εκεί εμπειρία σας αλλά και για την αντίδραση του κοινού στο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης που επίσης προβλήθηκε η ταινία. Το όμορφο με τα φεστιβάλ είναι όταν βλέπουν την ταινία σου άνθρωποι με τελείως διαφορετικά πολιτισμικά background και συνδέονται όμως με τον ίδιο τρόπο. Είναι φυσικά και μια ευκαιρία για ταξίδι, για πάρτι, για γνωριμίες με άλλους σκηνοθέτες και με άλλες ταινίες φυσικά. Σαν ένα δώρο που δίνεται στον σκηνοθέτη μετά από όλη αυτή την ταλαιπωρία που βιώνει καθώς προετοιμάζει μία ταινία.

Τι είναι εκείνο που σας δυσκόλεψε περισσότερο κατά τη διάρκεια των γυρισμάτων της ταινίας; Τα γυρίσματα ήταν απολαυστικά γιατί στήθηκαν με έναν τρόπο που επέτρεπε τον αυτοσχεδιασμό από τους ηθοποιούς κι από εμένα. Αυτός ο τρόπος δουλειάς σίγουρα ταλαιπώρησε τους συντελεστές της ταινίας οι οποίοι με ηρωικό τρόπο στήριξαν αυτόν τον τρόπο που επιλέξαμε να δουλέψουμε. Εγώ απολάμβανα που συνέβαιναν πράγματα στο γύρισμα τα οποία δεν είχαμε σχεδιάσει. Με λίγα λόγια το γύρισμα δεν ήταν η καλοκουρδισμένη εκτέλεση όλων όσων είχαμε προβάσει και προετοιμάσει αλλά η δημιουργία νέων αναπάντεχων συγκινήσεων. Φυσικά πολ-

λές φορές βρεθήκαμε στο χείλος της καταστροφής και σε κάποιες σκηνές αφέθηκαν αποτυπώματα αυτής της αναρχίας. Ο μοντέρ μου Λάμπης Χαλαμπίδης είναι ο μόνος που τα είδε... όλα! Το ελεύθερο γύρισμα ήταν μία κατεύθυνση που πήρα κυρίως λόγω του νεαρού πρωταγωνιστή ο οποίος ήταν και το μεγάλο στοίχημα της ταινίας. Ήθελα να νιώσει άνετα και να μπορέσω να καταγράψω τις αυθόρμητες αντιδράσεις του σε αυτά που συνέβαιναν στις σκηνές. Γι' αυτό και κάναμε ελάχιστες πρόβες. Ευτυχώς ο Αύγουστος αποδείχτηκε μεγάλο ταλέντο και σε συνδυασμό με τους ιδιοφυείς συμπρωταγωνιστές του Δημήτρη Ξανθόπουλο και Πηνελόπη Τσιλικά διαμόρφωσαν σε μεγάλο βαθμό την ταινία.

Σε ποιο είδος κατατάσσεται το «Ζίζοτεκ»; Κάποιοι έγραψαν πως είναι αταξινόμητο, πως περνάει με χάρη μεταξύ διαφόρων ειδών από νεογουέστερ σε ταινία του φανταστικού. Εγώ θα έλεγα πως είναι μία τρυφερή ταινία, εσωτερική, μελαγχολική, που κουβαλάει μία ωμή αλήθεια.

Ο κόσμος των ονείρων και του παραμυθιού φαίνεται να σας γοητεύει απέραντα, όπως διαπιστώνουμε κι από τα δύο φιλμ. Τι είναι αυτό που σας συγκινεί περισσότερο σε αυτόν; Ο κόσμος των ονείρων και του παραμυθιού είναι όντως ο αγαπημένος μου ο κόσμος. Δεν ξέρω γιατί συμβαίνει αυτό. Το όνειρο και το παραμύθι αποτελούνται από αρχετυπικά στοιχεία. Εκεί μπορούν να συμβούν πράγματα αναπάντεχα, ακραία, ανεξήγητα. Το ίδιο συμβαίνει και στη ζωή. Οι ιστορίες που καλούμαστε να διηγηθούμε έρχονται από κάπου βαθιά. Το ίδιο και το setting τους. Πάρε τον Γούντι Άλλεν μακριά από μία μεγαλούπολη και τον έχασες. Βάλε τον Ταρκόφσκι σε μια σύγχρονη πόλη και πάλι τον έχασες. Αυτό που με συγκινεί στα όνειρα είναι πως είναι σαν το ποίημα της καθημερινότητας. Συνοπτικά, καθαρά και μυσητριώδη, ταυτόχρονα με πολλές μεταμορφώσεις και μεταμορφώσεις μέσα τους με έντονο το στοιχείο του παιχνιδιού. Το ίδιο και τα παραμύθια.

Για ποιο λόγο κάνετε σινεμά; Κι αν δεν ήσασταν σκηνοθέτης τι επάγγελμα θα είχατε; Από μικρός φανατίζομυ τις στιγμές που ζούσα κινηματογραφημένες. Από τα 12 είχα ένα τετράδιο κι έγγραφα κριτική με βαθμολογία σε κάθε ταινία. Ίσως ήταν κι ένας τρόπος έκφρασης και διαφυγής από την καθημερινότητα. Οι περισσότεροι σκηνοθέτες επικοινωνούν μέσω του σινεμά καλύτερα απ' ό,τι στην καθημερινότητα. Αν δεν ήμουν σκηνοθέτης θα ήμουν ποδοσφαιριστής. Λατρεύω την ανεμελιά του ποδοσφαίρου. Ακόμα και σε επαγγελματικό επίπεδο το διακύβευμα είναι τόσο κοντά σε κάτι παιδικό, όπως το να βάλεις γκολ που το κάνει αξιολάτρευτο.

Διαβάζουμε στο press book: «Μια συγκινητική ιστορία για τη λαχτάρα για οικογένεια και οικειότητα». Προσωπικά διάβασα κάπως διαφορετικά την ταινία. Μου έδωσε την αίσθηση ότι είναι ένα έργο για την απόλυτη μοναξιά, αφού και οι τρεις βασικοί χαρακτήρες του έργου στην πραγματικότητα είναι εντελώς μόνοι τους. Μάλλον βγάλανε τη μοναξιά για να μην τρομάξουν τον κόσμο! Η αλήθεια είναι πως η βάση των πρώων είναι η μοναξιά αλλά αναζητούν την απόδραση από αυτήν μέσω της συνάντησής και της οικειότητας.

Αγαπημένοι σκηνοθέτες και ταινίες; Επίσης η τελευταία ταινία που απολαύσατε στο σινεμά; Tarkovsky («Mirror»), Bergman («Persona»), Fellini («Dolce Vita»), Lynch («Mulholland Drive»), Jonathan Glazer («Birth»), «Under the Skin» Paul Thomas Anderson («Master»), Terrence Mallic («The New World»), Apichatpong Weerasethakul («Uncle Boonmee Who Can Recall His Past Lives»). Τελευταία ταινία που απόλαυσα ήταν το «Under the Skin». Όταν λέμε απόλαυσα εννοώ να μείνω κολλημένος στη θέση μου κι όταν φύγω από το σινεμά να μην μπορώ να μιλήσω για ώρες. Εδώ να εξομολογηθώ πως δεν είμαι ιδιαίτερα σινεφιλικός σκηνοθέτης, δεν βλέπω ταινίες από περιέργεια και δεν μου αρέσουν ταινίες cult etc. Πιο εύκολα βλέπω μία εμπορική από μία καθαρά φεστιβαλική ταινία. **A**

ΣΙΝΕΜΑ

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
ΚΑΪΜΑΚΗ

critic's CHOICE

Οι δύο Πάπες (THE TWO POPES) ***

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Φερνάντο Μεϊρέλες ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Τζόνθαν Πράις, Άντονι Χόπκινς, Τόμας Γουίλιαμς

JUST THE FACTS

Οι δύο Πάπες (***)

Έχουμε όχι έναν, αλλά δύο Πάπες

Ραντεβού στο Belle Époque (La Belle Époque) (**)

Ξαναζώντας το ρομαντικό παρελθόν

Ζίζοτεκ (***)

Σκληρή, παραμυθένια ενθλικίωση

Marianne & Leonard Λόγια αγάπης (**½)

«Now so long Marianne / It's time that we began to laugh / And cry and cry and laugh about it all again...»

Η Ναυμαχία του Μίντγουεϊ (**½)

Με αεροπλάνα και βαπόρια

Τσάρλι (*)

Καμιά σχέση με το «The Artist»

Το 2013 ο φιλελεύθερος καρδινάλιος Μπεργκόλιο ταξιδεύει από την Αργεντινή στο Βατικανό με σκοπό να ενημερώσει τον Πάπα, τον γερμανικής καταγωγής συντηρητικό Βενέδικτο ΣΤ, για την απόφαση του να συνταξιοδοτηθεί. Δεν γνωρίζει όμως ότι ο Πάπας διατηρεί παράμοιες σκέψεις για τη δική του περίπτωση. Ο Βενέδικτος πρόκειται να γίνει ο πρώτος Πάπας που θα παραιτηθεί του αξιώματός του μετά από 700 χρόνια αδιάλειπτης παράδοσης και αναζητά τον διάδοχό του...

Δύο προσωπικότητες που σημάδεψαν ανεξίτηλα τη σύγχρονη παπική παράδοση και η μεταξύ τους επικοινωνία σε όλα τα επίπεδα (θεσμικό, πολιτικό, ψυχολογικό και κυρίως ανθρώπινο) είναι το θέμα της ταινίας του Φερνάντο Μεϊρέλες. Ο βραζιλιάνος δημιουργός των «Περί τυφλότητας» και «Ο επίμονος κηπουρός» εκμεταλλεύεται δημιουργικά όλα τα δραματικά αλλά και πιο ανάλαφρα –έως και χιουμοριστικά– στοιχεία αυτής της «συνάντησης» καθιστώντας το φιλμ μια διακριτική αλλά και ενδιαφέρουσα εμπειρία. Ταυτόχρονα θέτει καιρια ζητήματα (ο σύγχρονος ρόλος της καθολικής εκκλησίας και η ευθύνη της ηγεσίας της όχι μόνο σε πολιτικό επίπεδο αλλά και στα σκάνδαλα της παιδικής κακοποίησης) προς συζήτηση και σκέψη δίχως να αφαιρεί από την ταινία την αφηγηματική της γοητεία. Οι «Δύο πάπες» απέσπασαν πριν από λίγες μέρες 4 υποψηφιότητες στις Χρυσές Σφαίρες ανοίγοντας το δρόμο για τα επερχόμενα Όσκαρ χάρη στη δυναμική αντιπαράθεση των δύο αντρών που ερμηνεύονται υποδειγματικά από τους Τζόνθαν Πράις, Άντονι Χόπκινς (αμφότεροι υποψήφιοι στις κατηγορίες Α και Β ρόλου αντίστοιχα). Οι δύο κόσμοι του σκληρού

Γερμανού και του πιο αλέγκρο Αργεντινού (που εκπροσωπούν πάντως τον ίδιο απαρхайωμένο –η παπική παράδοση μετρά σχεδόν 2.000 χρόνια ζωής– και συντηρητικό στη βάση του θεσμού) είναι το κεντρικό μοτίβο του φιλμ που χρωστάει πολλά στο σενάριο- κέντημα του σπασιαλίστα των βιογραφικών δραμάτων Άντονι Μακ Κάρτεν. Ο τρεις φορές υποψήφιος για Όσκαρ σεναριογράφος των «Η πιο σκοτεινή ώρα», «Θεωρία των πάντων» και «Bohemian Rhapsody» σφραγίζει τη φινετσάτη, δραματική και απολαυστική κόντρα των δύο αντρών με την υπόμνηση ότι οι μικρές χαρές μερικές φορές είναι πιο σημαντικές από τα «μεγάλα» γεγονότα. Η ικανότητα του Φερνάντο Μεϊρέλες (υποψήφιος για Όσκαρ Σκηνοθεσίας το 2002 με την «Πόλη του Θεού») είναι παροιμιώδης καθώς χτίζει ένα στιβαρό οικοδόμημα που παρά τη βαθιά θρησκευτική εμμονή του («η πιο δύσκολη αποστολή είναι να ακούσεις τη φωνή Του») λέει κάποια στιγμή ο Χόπκινς) καταφέρνει να ανοίξει την πόρτα προς την αληθινή ζωή. Το φλας μπακ με τα στιγμιότυπα από την νεανική ζωή του Μπεργκόλιο που σημαδεύεται από την άρνηση του έρωτα για να γίνει παπάς, την κατάπτυστη δράση του στη δικτατορία του Βιντέλα όπου «έπινε τσάι» με τους βασανιστές, τα χρόνια της μετάνοιας και της απάρνησης του πλούτου και κυρίως της σύγχρονης πολιτικής στάσης του απέναντι σε πλούσιους και τραπεζίτες –καταγγέλλει ανοιχτά τη συσσώρευση του παγκόσμιου πλούτου σε ένα μικρό ποσοστό πληθυσμού ενώ θεωρεί τις τράπεζες υπαίτιες για την παραλίγο καταστροφή της χώρας του– ίσως είναι το πιο δυνατό φιλμ του έργου του κι ένα πικρό μήνυμα για το μέλλον του καθολικισμού.

«Ραντεβού στο Belle Époque»

«Ζίζοτεκ»

«Marianne & Leonard, Λόγια αγάπης»

ΑΚΟΜΗ

► Επιμένοντας στα μεγάλα θεάματα ο Ρόλαντ Εμεριχ στρέφεται στην πραγματική «Ναυμαχία του Μίντγουεϊ» (Midway) (**½) που καθόρισε σε μεγάλο βαθμό την έκβαση του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου στο θαλάσσιο πεδίο του Ειρηνικού με τη νίκη του αμερικανικού ναυτικού απέναντι στους Ιάπωνες. Πατριωτισμός, ηρωισμός και αμερικανιά στη διαπαισών σε όλα τα επίπεδα.

► Ο «Τσάρλι» (*) του Θανάση Τσαλαμπάση θα ήθελε να είναι ένας βωβός, συγκινητικός φόρος τιμής στον Τσάρλι Τσάπλιν, αλλά το μόνο που καταφέρνει είναι να προκαλέσει την απόλυτη σιωπή λόγω χτυπητών αδυναμιών σε όλα τα επίπεδα: σεναρίου, σκηνοθεσίας, ερμηνειών...

* ΑΔΙΑΦΟΡΗ
** ΜΕΤΡΙΑ
*** ΚΑΛΗ
**** ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ
***** ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΗ

➔ Προβάδισμα
η Ίστορία γάμουΜ
με 6 χρυσές
υποψηφιότητες.

Ραντεβού στο Belle Époque (LABELLE EPOQUE)**

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Νικολά Μπεντό ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Ντανιέλ Οτέιγ, Γκιγιόμ Κανέ, Ντόρια Τίλιερ, Φανί Αρντάν, Πιέρ Αρντιτί

Η ήσυχη ζωή του 60άρη Βικτόρ ανατρέπεται τη μέρα που ο εκκεντρικός δημιουργός πρωτοποριακών μορφών ψυχαγωγίας Αντουάν του δίνει την ευκαιρία να ξαναζήσει την πιο αξέχαστη εβδομάδα της ζωής του: όταν συνάντησε τον μεγάλο έρωτα της ζωής του 40 χρόνια πριν.

Νοσταλγία, ευαισθησία κι ένα άγγιγμα στον μαγικό ρεαλισμό κάνουν το φιλμ του Νικολά Μπεντό (επίσημη συμμετοχή στο Φεστιβάλ Καννών, εκτός συναγωνισμού) μια πιασάρικη ρομαντική κομεντί με περιορισμένες δυνατότητες αλλά και εκπληρωμένες τις βασικές υποχρεώσεις της. Ποιες είναι αυτές; Φυσικά η δυνατή χημεία των δύο σπουδαίων γάλλων stars (Ντανιέλ Οτέιγ και Φανί Αρντάν πείθουν απόλυτα για το παρελθόν τους), το αποτύπωμα μιας μοιραίας ιστορίας αγάπης και φυσικά η αναβίωση μιας «αθώας» εποχής που κάλλιστα μπορούμε να την αποκαλέσουμε... Belle Époque!

Ζίζοτεκ (ZIZOTEK)***

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Βαρδής Μαρινάκης
ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Πινελόπη Τσιλίκα, Δημήτρης Ξανθόπουλος, Αύγουστος Λάμπρου-Νεγρεπόντης

Ο εννιάχρονος Ιάσοντας προσπαθεί μάταια να φροντίσει την καταθλιπτική του μητέρα, όταν μια μέρα εκείνη τον εγκαταλείπει σε ένα πανηγύρι στη Βόρεια Ελλάδα. Ο φοβισμένος μικρός βρίσκει καταφύγιο σε μια καλύβα στο δάσος, όπου ζει ο μοναχικός Μηνάς.

Μια δυνατή, σκληρή αλλά και απέραντα τρυφερή ταινία που χρησιμοποιεί μια οικογενειακή τραγωδία ως όχημα για να ξεδιπλωθεί ένα αινιγματικό και παράδοξο παραμύθι γύρω από τη μοναξιά και την επίκληση για ουσιαστική επαφή και επικοινωνία. Ο ταλαντούχος σκηνοθέτης στη δεύτερη μόλις ταινία του μετά από το εικαστικό «Μαύρο λιβάδι» που επίσης διατηρούσε στενή επαφή με το μεταφυσικό και την φαντασία, φτιάχνει ένα κόσμο απειλής και κρίσιμων ηθικών διλημάτων. Το «Ζίζοτεκ» διαθέτει μια καταπληκτική δραματική δυναμική που κρατά καλά κρυμμένα τα σκοτεινά μυστικά του μέχρι το θαυμάσιο και αποκαλυπτικό φινάλε. Σπουδαία η ερμηνεία του πιτσιρικά Αύγουστου Λάμπρου-Νεγρεπόντη.

Marianne&Leonard, Λόγια αγάπης

(MARIANNE&LEONARD, WORDS OF LOVE) **½

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ-ΣΕΝΑΡΙΟ: Νικ Μπρούμφιλντ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: Μπάρνεϊ Μπρούμφιλντ
ΜONTAZ: Μαρκ Χέφερλιν ΜΟΥΣΙΚΗ: Νικ Κλερντ-Κλόουζ

Στιγμιότυπα από τον έρωτα του Λέοναρντ Κοέν για τη Νορβηγίδα μουσικό Μάριαν Ίλεν που κέρδισε την αθανασία μέσα από τα τραγούδια «So Long Marianne» και «Bird on the Wire» τα οποία εμπνεύστηκε ο τραγουδοποιός την εποχή της σχέσης τους.

Το ντοκιμαντέρ του Νικ Μπρούμφιλντ αναδύει συναισθηματική ένταση και ερωτική έμπνευση από τους βαθιά τρυφερούς στίχους του Κοέν, που εξακολουθούν να γοπεύουν το κοινό ακόμη και σήμερα. Η ταινία όμως δεν πατάει μόνο στα γνωστά και τετριμμένα, αλλά φέρνει στην επιφάνεια πολλές εικόνες από τον μεγάλο έρωτα που έζησε σπουδαίες μέρες στην Ύδρα το καλοκαίρι του 1960 με σπάνια ντοκουμέντα, ενώ παράλληλα δίνει ανάγλυφα την εικόνα μιας αλλοτινής εποχής που έχει φύγει ανεπιστρεπτή. Μέλη και οι δύο της μποέμικης καλλιτεχνικής κοινότητας στο ελληνικό νησί, μιας μεγάλης, πολυσυλλεκτικής παρέας που αποτελούσαν συγγραφείς, ζωγράφοι, μουσικοί αλλά και ντόπιοι, οι δύο νέοι ήρθαν κοντά γράφοντας μία από τις πιο χρυσές σελίδες στην ιστορία της μοντέρνας μουσικής.

Είμαι 45 χρονών και ο φίλος μου 40, έχουμε

σχέση 5 μήνες, ερωτευμένοι και από την αρχή μου λέει ότι θέλει να πάμε σοβαρά, να συγκατοικήσουμε, να παντρευτούμε και να κάνουμε παιδί. Το βασικό πρόβλημα είναι ότι ο φίλος μου έκανε πάντα περιστασιακές δουλειές και εγώ τον γνώρισα άνεργο. Ψάχνει για δουλειά αλλά δεν έχει βρει ακόμα. Εγώ είμαι στέλεχος σε μεγάλη εταιρία και φυσικά όλα τα έξοδα (τα κοινά) καλύπτονται από εμένα, τα προσωπικά του από τη μητέρα του. Γι' αυτό τον λόγο δεν θέλω να συγκατοικήσουμε ακόμα, μέχρι να βρει μια σταθερή δουλειά. Το ουσιαστικό όμως πρόβλημα είναι ότι ζηλεύει παθολογικά, φτιάχνει διαρκώς σενάρια και έχει κρεμαστεί από πάνω μου με αποτέλεσμα να με πνίγει. Τι κάνω τώρα;

Gestalt therapy. Θα βοηθήσει. Αλήθεια.

Υ.Γ. 1 Κρίνοντας εξ ιδίων γνωρίζω ότι όσο περνάει ο καιρός οι αγωνίες και τα υπαρξιακά βαράνε κόκκινο – απ' την άλλη μεριά ας προσπαθήσουμε να διατηρήσουμε μια αντιληπτική ικανότητα. Δεν θέλω να πω ότι ο αγαπημένος σας θα είναι για πάντα ανώριμος και εξαρτημένος (οπότε εξαρτητικές σχέσεις κάνει και θα κάνει) αλλά προς το παρόν είναι. Δυστυχώς.
Υ.Γ. 2 Είσατε μια γυναίκα που πατάει στα πόδια της, τα πάτε εξαιρετικά στη δουλειά, έχετε το σπίτι σας και τη ζωή σας και στην περίπτωση που σκέφτεστε να κάνετε οικογένεια, αναρωτιέμαι αν θέλετε να την κάνετε με έναν άντρα των ιδίων δυνάμεων ή με κάποιον που απέχει πολύ από τον ενήλικα πατέρα των μελλοντικών παιδιών. Αν η απάντηση είναι το 2, δυστυχώς και πάλι, μην περιμένετε να γίνει περισσότερο ώριμος ή ανεξάρτητος επειδή απλά θα βρει μια σταθερή δουλειά.
Υ.Γ. 3 Ντάξει, οι άνθρωποι αλλάζουμε. Πόσο; Πολύ. Πότε; Όταν αυτό που μας ενοχλεί φτάσει να γίνει αφόρητο. Θα έλεγα, τέλος, ότι οι άνδρες αυτής της κατηγορίας δυσκολεύονται πολύ με την ενηλικίωση. Πάρα πολύ.

Μυρτώ μου, είμαι προβληματισμένη και στεναχωρημένη με τη συμπεριφορά των ανθρώπων που νόμιζα ότι ήταν κοντά μου, φίλοι μου, δικοί μου άνθρωποι. Βλέπεις διαγνώστηκα με καρκίνο στο αριστερό στήθος πριν από ένα χρόνο και ακολουθήθηκε μια δύσκολη διαδικασία (ίσως γνωρίζεις, ίσως κάτι να 'χεις ακούσει και εύχομαι από μακριά). Σε όλο αυτό το διάστημα, εκτός από την ευκαιρία να γειωθώ και να προσγειωθώ σε σχέση με τα παλιά μου θέλω και τη στάση ζωής μου, είχα κι άλλη μια ευκαιρία, ακόμα πιο χρήσιμη να το πω; Δεν ξέρω. Τέλος πάντων. Κατάλαβα ότι εκτός από τον φόβο για την ασθένεια, ο κόσμος φοβάται και τον ίδιο τον ασθενή. Λες και είναι κολλητικό. Λες και φοβούνται πως αν κάνουν παρέα μαζί σου θα τους κολλήσεις καρκίνο! Για να μην

πολυλογώ, εξαφανίστηκαν οι περισσότεροι φίλοι και γνωστοί. Άλλοι δεν σήκωσαν τηλέφωνο, άλλοι μου μιλούσαν στο τηλέφωνο με τη συμπίονια που δείχνουμε στους ετοιμοθάνατους (ούτε λόγος να συναντηθούμε) και μόνο δύο παρέμειναν δίπλα μου σε όλη τη δοκιμασία. Βράχοι. Σε αυτούς τους δύο στέλνω μέσω της στήλης σου τα πιο θερμά φιλάκια μου, την καρδιά μου ολόκληρη. Καλά Χριστούγεννα σε όλους και να θυμάστε πως ο καρκίνος ΔΕΝ ΚΟΛΛΑΕΙ!!!! Νικιέται –εκτός από την ιατρική– και με την αγάπη. Ευχαριστώ. Μαριλένα

Αυτό το «καλά Χριστούγεννα σε όλους» δείχνει ότι είσατε ο πιο μεγάλος βράχος. Και τέλος πάντων, δεν πειράζει που αποκαλύπτονται οι άνθρωποι. Στην πραγματικότητα αποκαλύφθηκε το

ψυχικό εύρος αυτών που στάθηκαν δίπλα σας και η λιποψυχία των άλλων. Οι γενναιοδωρες ευχές σας έχουν αληθινό νόημα. Καλά Χριστούγεννα κι από μένα. Girls have the power.

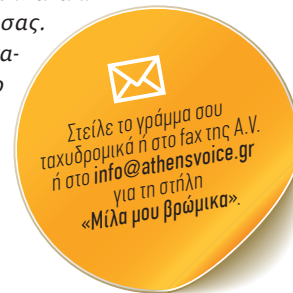
Μυρτώ μου, γνώρισα επιτέλους κάποιον που τον θέλω τρελά, θέλω να προχωρήσω μαζί του, είμαι έτοιμη για υπερβάσεις (you know,

συγκατοίκηση, κοινό μπουρνουζί, σεξ στο δρόμο, ταξίδια μακρινά και ό,τι βάνει ο νους σου – μερικά έχουν γίνει ήδη!) αλλά το πρόβλημα είναι, και μη γελάσεις, ότι ο κύριος είναι του αντικαπιτιστικού και υποχόνδριος κακουρηνηματικού βαθμού. Δεν με αφήνει να καπνίσω μέσα στο σπίτι του εννοείται, ούτε και στο μπαλκόνι εννοείται, ούτε και όταν τον πλησιάζω εννοείται, γιατί λέει τον πιάνει ναυτία άμα μυρίζω τσιγάρο και ξενερώνει. Τα παπούτσια μου τα βγάζω στην εξώπορτα για να μη φέρω μικρόβια στο σπίτι. Μυρίζει το μπουφάν μου προτού το κρεμάσω στην κρεμάστρα! Σηκώνει τα σεντόνια για αλλαγή μετά το σεξ! Πώς θα κάνω χωριό μαζί του, Μυρτούλα μου; Κατά τα άλλα είναι τέλειο γκομενάκι, πανέμορφος και γλύκας!

Μπουκάρτε στο ξένο σπίτι με το βρωμομπουφάν που ζέχνει, φουγαρίζετε τις πουράκλες σαν τον Γουίλι το νέγρο θερμοστή, θέλετε να κοιμηθείτε στα ιδρωμένα τα σεντόνια με τα σάλια και τους ιδρώτες και μην πω με τι άλλα, βαριέστε να σπκωθείτε που θέλει ο άνθρωπος να τα αλλάξει και ζητάτε και τα ρέστα. Άντε. Βρωμίλω.

Υ.Γ. Φαντάζομαι πως διασκεδάσετε πολύ τρολάροντας τη στήλη μου με απίθανους χαρακτήρες βγαλμένους από την αχαλί-νυτη φαντασία σας.

Αν πάλι το ψυχαναγκαστικό άτομο που περιγράφετε είναι υπαρκτό, πάλι καλά να λέτε που κάνει σεξ στον δρόμο.

«Χτίστε γέφυρες. Όχι τείχη» («Ο Όσο Πάπας»)

Για να καταχωρίσετε μια αγγελία επικοινωνήστε με το 210 3617.369 (11.00-18.00)
Χρεώσεις: € 34 οι 20 πρώτες λέξεις και € 0,35 κάθε επιπλέον. Αγγελία σε πλαίσιο: € 45.

Μικρές αγγελίες

Σε γνωρίζω... **Αβαντάζ.** Χρηματοοικονομικός Αναλυτής 41 ετών, με διδακτορικό, αρρενωπός, πρόσχαρος, αυθόρμητος και ειλικρινής, πολύ ευκατάστατος, με €5.000 μηνιαίο εισόδημα, κάτοχος σημαντικότητας περιουσίας και Ι.Χ., ψηλός, επιθυμεί γνωριμία γάμου. «Πάπας», Ομήρου 38, Κολωνάκι, 210 3620.147, www.pappas.gr

ΚΡΙΟΣ (20 Μαρτίου - 19 Απριλίου)

Σκέφτεσαι πιο αισιόδοξα και γίνεσαι λιγότερο προσεκτικός για το πού επενδύσεις

Η εβδομάδα ξεκινάει με τον Ερμή στον Τοξότη (9) και τις καθημερινές κουβέντες και συναντήσεις να παίρνουν πιο ευχάριστο χαρακτήρα. Οι επαγγελματικές συναντήσεις και οι επιμορφωτικές σου δραστηριότητες γίνονται πιο παραγωγικές και δείχνουν να υπάρχουν μεγαλύτερες δυνατότητες. Επειδή γίνεσαι πιο αισιόδοξος είναι εύκολο να ξοδέψεις περισσότερο χρόνο και χρήμα στα πράγματα που σε ευχαριστούν ή σε δραστηριότητες και κανονίσματα που σου φαίνονται ελκυστικά. Βάσει Πανσελήνου (12), αφιέρωσε λίγο χρόνο για να βεβαιωθείς ότι όντως έχεις μία ιδέα τι ακριβώς κάνεις και ότι έχεις συνεννοηθεί επαρκώς με τους υπολοίπους που ανακατεύονται. Αυτό ισχύει εξίσου για την προσωπική σου ζωή, τις παρέες, τον συγγενικό σου κύκλο και για επαγγελματικές ιδέες κι ευκαιρίες. Στις σχέσεις σου τείνεις να δώσεις μεγάλη σημασία σε λεπτομέρειες και συγκεκριμένες προσδοκίες που έχεις. Όμως συνειδητοποιείς ότι κάποιες είναι ανέφικτες και ίσως οι άλλοι έχουν διαφορετικούς στόχους.

ΤΑΥΡΟΣ (20 Απριλίου - 19 Μαΐου)

Συμπεράσματα για τις σχέσεις που δεν οδηγούν απαραίτητα σε εύστοχες κινήσεις

Ο Ερμής (9) και η Πανσέληνος (12) στον Τοξότη σου επιτρέπουν να επεξεργαστείς και να ισορροπήσεις καλύτερα στο μυαλό σου όσα συμβαίνουν στην ερωτική σου ζωή. Παράλληλα σε βοηθά να διαμορφώσεις κάποιους στόχους σχετικά με το πώς γίνεται να χρησιμοποιήσεις καλύτερα τη φαντασία και τις ικανότητές σου για να βελτιώσεις τον οικογενειακό προϋπολογισμό, να πετύχεις κάποιον καλό διακανονισμό ή συμφωνία. Σε προσωπικό επίπεδο οι κουβέντες και ο τρόπος με τον οποίο γίνονται είναι καθοριστικά για το εάν και πώς μπορείς να συνεχίσεις ό,τι έχεις. Επαγγελματικά, οι χειρισμοί σου αποδεικνύονται εν μέρει ωφέλιμοι καθώς όντως ανοίγεις καινούργιες πόρτες, μαθαίνεις καινούργια πράγματα ή εξασφαλίζεις τα χρήματα για να προχωρήσεις όπως θέλεις. Από την άλλη, πυροδοτούν μέσα σου κάποια άρνηση που ίσως σε εμποδίζει από το να οργανώσεις τον εαυτό σου. Και στα δύο επίπεδα, ερωτικό και επαγγελματικό, γίνεται ευκολότερο να ψάξεις για υπαίτιους έξω από σένα, όταν χρειάζεται να εξετάσεις πρωτίστως εσένα.

ΔΙΔΥΜΟΙ (20 Μαΐου - 20 Ιουνίου)

Κρεσέντο επικοινωνιακά και κοινωνικά μαζί με άγχος για τη «σύσφιξη σχέσεων»

Το πέρασμα του κυβερνήτη σου, Ερμή, (9) και η Πανσέληνος (12) στον Τοξότη και τον Ζωδιακό σου άξονα δίνουν τη δυνατότητα να ξεκαθαρίσεις ορισμένα πράγματα για τις προσωπικές και τις επαγγελματικές σου σχέσεις. Θεωρητικά αντιλαμβάνεσαι καλύτερα τις δυναμικές σε συνάρτηση με όσα συμβαίνουν στο σπίτι, το γραφείο και μέσα σου και ίσως μπορείς να επικοινωνήσεις αποτελεσματικότερα. Πρακτικά είναι αρκετά πιθανό να δεις αντιδραστικά τις συζητήσεις και εξελίξεις, και να ξεχυθείς σε ένα κρεσέντο κοινωνικότητας και φλερτ προσωπικά, σε μία πλειάδα πιθανών δραστηριοτήτων και συζητήσεων για στόχους επαγγελματικά. Και στις δύο περιπτώσεις χρειάζεται διαλογή και κάποια πρακτική σειρά για να μην πεθάνεις από το άγχος στα κρυφά και για να μη χαθείς στη θεωρία. Καθώς οι σχέσεις στη δουλειά και προσωπικά γίνονται πιο στενές, εμφανίζεται η προοπτική μεγάλης ωφέλειας οικονομικά και συναισθηματικά/ερωτικά αντίστοιχα. Παράλληλα όμως αρχίζουν να ξεκαθαρίζουν οι αλλαγές στους στόχους της καριέρας και του γάμου σου, πράγμα όχι τελειώς ανώδυνο.

ΚΑΡΚΙΝΟΣ (21 Ιουνίου - 21 Ιουλίου)

Ξεσκονίζεις ορισμένα θέματα καθημερινότητας, δουλειάς και υγείας

Την εβδομάδα ανοίγει το πέρασμα του Ερμή στον Τοξότη (9) και η έγνοιά σου είναι πώς θα τακτοποιήσεις δουλειές που εκκρεμούν και πώς θα ρυθμίσεις καλύτερα την προσωπική σου ρουτίνα για να αισθάνεσαι πιο υγιής και ήρεμος. Παράλληλα, ίσως μπεις στη διαδικασία να κουβεντιάσεις ορισμένα θέματα που σε προβληματίζουν με τα αδέρφια σου ή να χρειαστεί να αναλάβεις ορισμένα πράγματα για λογαριασμό τους. Σε κάθε περίπτωση η καθημερινότητά σου γεμίζει περισσότερο, έστω κι αν προνοήσεις και συμπεριλάβεις χρόνο για να κάνεις «τα δικά σου». Οι συνεργασίες και η σχέση σου ωφελούνται από τη δραστηριοποίησή σου και ίσως δεις κάποιες σοβαρές εξελίξεις πολύ πρακτικά. Ωστόσο, φρόντισε να αποφυγεις να πάρεις τον ρόλο του κριτή/προπονητή/γονιού/αφεντικού γιατί αυτό δεν θα κάτσει και πολύ καλά. Η Πανσέληνος

(12) είναι μια ευκαιρία να θυμηθείς και να ξαναπιάσεις ίσως λίγο συστηματικότερα όσα έχεις παραμελήσει και είναι καλά για την υγεία, την ερωτική σου ζωή, την τσέπη σου.

(12) είναι μια ευκαιρία να θυμηθείς και να ξαναπιάσεις ίσως λίγο συστηματικότερα όσα έχεις παραμελήσει και είναι καλά για την υγεία, την ερωτική σου ζωή, την τσέπη σου.

ΛΕΩΝ (22 Ιουλίου - 22 Αυγούστου)

Τα λες καλύτερα και πιο κεφάλτα με παιδιά, σύντροφο και όποιον σε διασκεδάζει

Καθώς ο Ερμής περνάει στον Τοξότη (9) ευτυχώς και επιτέλους, το μυαλό σου απομακρύνεται από την αρνητική σενarioλογία για τον εαυτό, την οικογένεια και το σπίτι σου, από τις φορτισμένες και συγκρουσιακές κουβέντες. Σπεύδεις να ασχοληθείς με το γιορτινό σου πρόγραμμα και συγκεκριμένα με το τι θα κανονίσεις για να διασκεδάσεις με τους φίλους σου ή με τον σύντροφό σου. Παράλληλα ξαναβρίσκεις το κέφι και το χιούμορ σου, ίσως και λίγη από τη συγκέντρωσή σου, αρκεί να σου αρέσει αυτό ή αυτός με τον οποίο ασχολείσαι εκείνη τη στιγμή. Είναι περίοδος λαμπρών ιδεών και γι' αυτό κράτησε τις αναλαμπές σου. Επιπλέον, βγαίνεις από το σκοτεινό έργο που έβλεπες και καταφέρνεις να επικοινωνήσεις καλύτερα με τα παιδιά και τον σύντροφό σου. Η Πανσέληνος στον Τοξότη (12) υπογραμμίζει πόσο σοφό θα είναι να υποστηρίξεις τη ροή αυτής της καλής θέλησης και διάθεσης αντί να αναλωνόσαι σε τυχαίες κουβέντες και φλυαρίες για κάτι, κάποιον, κάποτε.

ΠΑΡΘΕΝΟΣ (23 Αυγούστου - 21 Σεπτεμβρίου)

Επιστροφή στο σπίτι για δουλειές ή αλληλεπίδραση με την οικογένειά σου

Ο κυβερνήτης σου, Ερμή, στον Τοξότη (9) ίσως σε ωθήσει σε υπεραναλύσεις για την κατάσταση στο σπίτι και στην οικογένειά σου ή στο να κάνεις τους γνωστούς (αδιέξοδους) διαλόγους με τους δικούς σου, όπου ο καθένας υποστηρίζει τη γνώμη του χωρίς διάθεση συμβιβασμού. Ίσως να πάρουν πιο χαριτωμένη μορφή γιορτινών κλισέ κι έγνοιων για τον στολισμό και το χριστουγεννιάτικο πρόγραμμα στην καλή εκδοχή του πράγματος. Σε κάθε περίπτωση ασχολείται με αυτά τα πολύ οικεία γιατί κάποια πράγματα που σκέφτεσαι για την καριέρα και την προσωπική σου ζωή σκοντάφτουν σε πεποιθήσεις και αντιλήψεις που βρίσκονται είτε στο ίδιο το σπίτι σου, είτε μέσα σου κληροδοτημένα από την ανατροφή σου και σε δυσκολεύουν. Αν βλέπεις κάτι που μπορείς να κάνεις (γιατί έχεις δοκιμάσει ήδη όλα τα άλλα) μην το συζητάς, μην το σκέφτεσαι, κάν' το. Αυτό είναι το μήνυμα της Πανσελήνου (12) καθώς υπογραμμίζει ότι μπορεί να γοητευτείς αυτή τη στιγμή από πράγματα που συζητάς με φίλους και κυκλοφορούν στον αέρα ως πιθανότητες όμως ουσιαστικά χρειάζεται βάσεις.

ΖΥΓΟΣ (22 Σεπτεμβρίου - 22 Οκτωβρίου)

Καλύπτεις κενά στην κοινωνική σου ζωή, αλλά τείνεις και να περιφέρεσαι ασκόπως

Καθώς ο Ερμής μπαίνει στον Τοξότη (9), τροφοδοτεί τη διάθεσή σου να δεις κόσμο που ίσως είχας παραμελήσει ή από τα παλιά, να κουβεντιάσεις κάποιες υποθέσεις που σε προβληματίζουν σε σχέση με την επιμόρφωσή σου, τους συγγενείς, κάποιο επαγγελματικό άνοιγμα ή ακόμη για ένα ταξίδι που προετοιμάζεις. Οι συναντήσεις αυξάνονται και μαζί τους αυξάνονται οι ιδέες αλλά και η φλυαρία σου. Αν είναι καλοπροαίρετη φλυαρία ή χιούμορ, δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα. Όμως, το πιθανότερο είναι να περιλαμβάνει συγκαλυμμένη επιθετικότητα ή και κουτσομπολιά, οπότε αλλάζει το πράγμα. Φρόντισέ το, επειδή κάτι τέτοιο επιβαρύνει τη διάθεσή σου, ενώ μπορεί να δυσκολέψει και πρακτικά την καθημερινότητά σου. Άλλωστε, η Πανσέληνος (12) υπογραμμίζει πόσο προτιμότερο είναι να μην αναλωθείς αποκλειστικά σε «κατ' ουσίαν» άσκοπα λόγια ή εξόδους ή στην πυρετώδη προσπάθεια να ανταποκριθείς στις επαγγελματικές και κοινωνικές σου υποχρεώσεις. Είναι μακράν χρησιμότερο, για σένα, να μιλάς και να συμπεριφέρεσαι ως ο άνθρωπος που ονειρεύεσαι να γίνεις και βέβαια με άτομα με παρόμοια αντίληψη του κόσμου. Μην μένεις αποκλειστικά χρησιμοθηρικός.

ΣΚΟΡΠΙΟΣ (23 Οκτωβρίου - 21 Νοεμβρίου)

Ψάχνεις το καλύτερο για την τσέπη και το κρεβάτι σου, όχι χωρίς μπερδεμα

Η είσοδος του Ερμή στον Τοξότη (9) σε βάζει σε σκέψεις προσθαφαιρέσεων, κρίσεις, επικρίσεις και αποκρίσεις, που αφορούν το πώς θα βελτιώσεις την οικονομική σου θέση και τις ισορροπίες της ερωτικής σου ζωής. Συζητάς και προβληματίζεσαι για διάφορα σχέδια για το κοινό πορτοφόλι στη δουλειά και το σπίτι. Θα 'ναι καλό να επιλέξεις όσα δεν παραβιάζουν τις αξίες σου και έχουν σύνδεση με τα όνειρά σου. Στην ερωτική σου ζωή, το χρησιμότερο είναι ίσως να ξεκαθαρίσεις τους στόχους σου και να μην επιδίωκεις παράλληλα πολλές γνωριμιές και σεξουαλικούς συντρόφους. Προσπάθησε να μην κάνεις κάστινγκ διαρκώς στο μυαλό σου, αλλά να μείνεις σε αυτό που επιθυμείς συγκεκριμένα. Η Πανσέληνος (12) υποδεικνύει παρόμοια πράγματα, από την άποψη ότι θα σε ξεκουράσει και θα είναι ευεργετικό να περιορίσεις την περιοχή των ενδιαφερόντων σου επαγγελματικά και προσωπικά, ώστε να εστιάσεις την προσοχή, τον χρόνο, το συναισθηματικό και το χρήμα σου αποτελεσματικότερα. Η πολλαπλότητα σκοπών, ατόμων, προοπτικών, θα σε αγχώσει.

ΤΟΞΟΤΗΣ (22 Νοεμβρίου - 20 Δεκεμβρίου)

Μπορείς να συγκεντρωθείς στα σημαντικά, ίσως κάπως εγωιστικά όμως

Μεγάλο παραθυράκι για να ξεσκάσεις από όλο τον προβληματισμό και το παρασκηνιακό άγχος που έχεις φάει, σου ανοίγει ο Ερμής στο ζώδιό σου (9). Το μυαλό σου ψυχάζει κάπως από τις διαρκείς ερωταπαντήσεις, διχασμούς, μπερδέματα και υποψίες. Σε ενδιαφέρει περισσότερο να μιλήσεις για τους στόχους της σχέσης και των συνεργασιών σου και την προοπτική τους. Οι μέρες μπορεί να είναι πολύ παραγωγικές με τη σύλληψη νέων ιδεών και ζητούμενων, μπορεί όμως να είναι και ένα ρεσιτάλ ισχυρογνωμοσύνης, επίκρισης και αλαζονείας, συγκαλυμμένων (ή και όχι) με χιούμορ και απώτερους καλούς σκοπούς. Σε κάθε περίπτωση, προσπάθησε να αποφυγεις τη φλυαρία, ειδικά αν είναι μόνο για να «πουλήσεις» τον εαυτό σου ή να υποσχεθείς πράγματα που δεν προτιθέσαι, ούτε μπορείς στ' αλήθεια, να κάνεις. Το μήνυμα της Πανσελήνου στο ζώδιό σου (12) είναι αρκετά ξεκάθαρο και παραινεί να πράττεις και να μιλάς ελαφρώς πιο στοχευμένα και συνειδητά. Έτσι, θα μπορέσεις να ανακουφίσεις πιέσεις στο συγγενικό περιβάλλον και στις παρέες σου και να περιορίσεις τον προβληματισμό.

ΑΙΓΟΚΕΡΩΣ (21 Δεκεμβρίου - 19 Ιανουαρίου)

Ανάστατες σκέψεις και πας να το ρίξεις στη δουλειά για να τις αποφυγεις

Ο Ερμής μπαίνει στον Τοξότη (9) και στον δωδέκατο ηλιακό σου οίκο, προκαλώντας σε να κατευθύνεις τη σκέψη και την προσοχή σου και, κατά πάσα πιθανότητα, να αγχωθείς και να προβληματιστείς, ανασκαλεύοντας εκκρεμότητες, παλιές υποθέσεις αλλά και θέματα υγείας. Ίσως εμπλακείς σε παρασκηνιακές κινήσεις για επαγγελματικά ανοίγματα ή νομικές υποθέσεις, ασκόπη και για πρακτικά ζητήματα που αφορούν τους συγγενείς σου. Σε κάθε περίπτωση, το μυαλό σου είναι ανήσυχο και πηδάει από το ένα πράγμα στο άλλο με ταχύτητα, φέρνοντας στο προσκήνιο ένα σωρό έγνοιες. Μόνο αν συγκεκριθείς στο να σκεφτείς και να κουβεντιάσεις λιτά πώς θα τελειώσεις κάτι από όλα αυτά, ίσως αποφυγεις τη συνοδό αναστάτωση. Η Πανσέληνος (12) ρίχνει φως σε αυτά που κρατάς κρυφά μέσα σου, σε ευσεβείς πόθυ για την ερωτική και οικονομική σου ζωή. Ίσως, παρά το άβολο του πράγματος, ενταθεί η πεποίθηση ότι κάποιον χειρισμό θα μπορούσες να κάνεις, κάποια κουβέντα να πεις, για να βγεις από πάνω. Όμως, από την άλλη, ήδη γνωρίζεις συγκεκριμένα τι πρέπει να γίνει.

ΥΔΡΟΧΟΟΣ (20 Ιανουαρίου - 17 Φεβρουαρίου)

Παίρνουν αέρα το μυαλό σου και η διάθεσή σου, όμως τείνεις να χάσεις τον στόχο

Με τον Ερμή στον Τοξότη (9), η σκέψη και οι κουβέντες σου διανθίζονται με κάτι πλην της δουλειάς και των υποχρεώσεών σου. Ασχολείσαι περισσότερο με το να κάνεις σχέδια και να βγάλες προϋπολογισμό, χρόνο, χρήματος και διάθεσης, για την ερωτική σου ζωή, τον χρόνο με τα παιδιά σου και τη διασκέδασή σου. Δεν αποκλείεται να έχεις ευχάριστα νέα ή κάποια γνωριμία ή συζήτηση που σε βάζει στην ανάλογη διάθεση ή σου λύνει σχετικά τα χέρια. Πολλά γυρίζουν στον αέρα και στις συνομιλίες με τους φίλους σου, όπως και στον χρόνο που αφιερώνεις στις εξεπαγγελματικές σου δραστηριότητες. Να θυμάσαι ότι δεν είναι ούτε σοφό, ούτε χρήσιμο, να προσπαθήσεις να επιλέξεις τα πάντα. Η Πανσέληνος (12) δίνει την ευκαιρία να κάνεις συγκεκριμένα σχέδια με τον σύντροφό σου, από γιορτινές δραστηριότητες μέχρι το μέλλον της σχέσης σας, ενώ ανοίγει προοπτικές σε συνεργασίες. Βασικό, να είσαι επιλεκτικός και συγκεκριμένος και να μην ξεμυαλίζεσαι από όσα, θεωρητικά υπέροχα, σου πετάει η καθημερινότητα.

ΙΧΘΥΕΣ (18 Φεβρουαρίου - 19 Μαρτίου)

Συγκεντρώσου στο πρακτικό γιατί αυτό σε καίει, τα άλλα είναι δικαιολογίες

Ο Ερμής στον Τοξότη (9) φέρνει τον πειρασμό να πεις πολλά «να» και να ξοδέψεις σάλιο και φαιά ουσία για ένα σωρό πράγματα που αφορούν τους στόχους της οικογένειας, της σχέσης και των ενδιάμεσών τους. Καλό θα ήταν να μην αφεθείς να συρθείς δεξιά και αριστερά, για όλα όσα περιμένουν να κάνεις ή άλλοι ή ο εαυτός σου, και να ασχοληθείς περισσότερο με το τι επιθυμείς. Άλλωστε, οι πολλές γραμμές σκέψης εσένα σε μερδεύουν και σε κάνουν ή να τρέχεις χωρίς λόγο ή τελειώς ασυνάρτητα. Διάλεξε τι σε αφορά. Η Πανσέληνος (12) είναι καλός βοηθός στη συγκεκριμένη κατεύθυνση, καθώς ρίχνει φως σε αυτή την πολλαπλότητα και υποστηρίζει τις σωστές επιλογές. Είναι αυτές που γίνονται βάσει του πώς θέλεις να αλλάξει η καθημερινότητα, η δουλειά, η υγεία και η ρουτίνα σου. Δεν έχουν καμία σχέση με την οικογένεια και το σπίτι σου και όλα όσα λέγονται και κάνεις σχετικά, ούτε με τον έρωτα, τα παιδιά ή το πώς ελπίζεις ότι θα περάσεις καλά. ❗

*Για πιο ολοκληρωμένη εικόνα των αστρολογικών σου τάσεων θα πρέπει να διαβάσεις και τον ωροσκόπο σου

ACS
CARD ON DELIVERY

Αντικαταβολή.

Αντικαταβολή, και με κάρτα Visa, από το σπίτι.

ACS Card on delivery, η νέα υπηρεσία της ACS που σου επιτρέπει να πληρώνεις και με τη Visa σου τα δέματα που παραλαμβάνεις στο σπίτι. Εύκολα, γρήγορα και με την ασφάλεια που σου παρέχει το δίκτυο πληρωμών της Cardlink. Χωρίς να ψάχνεις μετρητά, χωρίς να περιμένεις ρέστα.

ΠΑΡΕ ΤΩΡΑ ΜΕΡΟΣ ΣΤΟΝ ΜΕΓΑΛΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟ* ΤΗΣ ACS ΜΕ ΤΗ VISA!

Κράτα το απόκομμα Visa από την πληρωμή της ACS και μπες έως 15/12 στο Facebook Messenger της Visa, για να διεκδικήσεις ένα από τα μοναδικά δώρα! (Samsung Smart TV, MacBook Pro με Touch Bar, GoPro Camera, Apple Watch).

* Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις. Περισσότερα στο www.visa.gr

VISA | **cardlink**

Έδρα: ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 25, 145 68 ΚΡΥΟΝΕΡΙ,
τηλ.: 210 8190000, fax: 210 8190311, www.acscourier.gr

ACS
Τα πάντα, παντού.

ΝΕΑ ΓΕΝΙΑ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ

Με τους νέους και την Αυτοδιοίκηση, για την ποιότητα της ζωής μας.

Το Υπουργείο Εσωτερικών ξεκινά ένα Ολοκληρωμένο Πιλοτικό Πρόγραμμα Ανακύκλωσης σε 5 Δήμους, με στόχο να εξαπλωθεί σύντομα σε όλη τη χώρα, σε όλες τις Περιφέρειες.

Στους Δήμους Άνδρου, Ιωαννιτών, Καλλιθέας, Ναυπλιέων και Νέας Σμύρνης εγκαθίστανται συστήματα ανταποδοτικής ανακύκλωσης νέας, καινοτόμου τεχνικής «Διαλογή στην Πηγή».

Δηλαδή, επιτόπια ανακύκλωση συσκευασιών από πλαστικό, μέταλλο, γυαλί και χαρτί, χωρίς υπολείμματα!

Στόχος, η ανάκτηση 100% ανακυκλώσιμων υλικών, η οποία θα πιστοποιείται από το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Με αυτό το Πρόγραμμα, αυτοί οι Δήμοι αποκτούν 45 «Σπιτάκια Ανακύκλωσης» και, επιπροσθέτως, 5 Πολυκέντρα Ανακύκλωσης.

Όλα αυτά θα εγκατασταθούν σε κεντρικά σημεία των Δήμων. Για κάθε 33 συσκευασίες, ο πολίτης θα ανταμείβεται με 1 Ευρώ, που θα μπορεί είτε να εξαργυρώσει με δωρεάν αγορές σε συνεργαζόμενα καταστήματα είτε να δωρίσει υπέρ της ενίσχυσης κοινωνικών σκοπών.

Το κόστος επένδυσης, λειτουργίας αλλά και παροχής ανταποδοτικών κινήτρων είναι μηδενικό για το κράτος και τους πολίτες, καθώς καλύπτεται πλήρως από το Εθνικό Συλλογικό Σύστημα «Ανταποδοτική Ανακύκλωση». Δημιουργούνται νέες «πράσινες», κοινωνικού χαρακτήρα, θέσεις εργασίας. Το όφελος είναι για όλους μας πολύ μεγάλο. Μειώνεται το σημερινό κόστος διαχείρισης απορριμμάτων για τους πολίτες και υποστηρίζεται η κυκλική οικονομία με την ανάκτηση πόρων.

Ως τώρα, η χώρα μας είναι ουραγός στην ανακύκλωση σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Έχει έρθει η ώρα να προχωρήσουμε μπροστά. Να ακούσουμε τη νέα γενιά που διεκδικεί ένα ανθρώπινο περιβάλλον.

Η ανταποδοτική ανακύκλωση κάνει τη ζωή όλων μας καλύτερη, πιο ανθρώπινη, πιο φιλική στα παιδιά μας και στο περιβάλλον.

Αξίζει τον κόπο!

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Εσωτερικών

ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΗ
ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΩΝ

ΕΘΝΙΚΟ
ΣΥΛΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ
ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ
ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΩΝ

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ
ΑΠΟ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

